

ΑΝΟΡΟΠΟΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

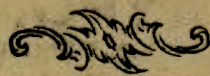
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ — ΤΕΧΝΑΙ —
ΚΡΙΤΙΚΗ — ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ — ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Ε. ΤΖΙΑΘΑΣ

Ούβρυγίου: Προφητεία παγκοσμίου πολέμου μετάφρ. Ν. Λιβαδά — Σ. Στεφανίδη: Μαγνητικά θεωρήματα του Έπικούρου — Ν. Λιβαδά: Γενικοί κανόνες της εικόνης των Λατινικών λέξεων εις την Έλληνικήν γλώσσαν — Ν. Κολογεροπούλου: Βυζαντιναί προσωπογραφίαι — Δ. Τζιάδα: Ουάιλντ. Σαλώμη, Μαρίκα — Emile Bernand: Μία συνομιλία με τον Σεζάν — Δ. Τ. Ό γλύπτης † Νικόλαος Στεργίου — Κ. Καμτάνη: Βέρτα Comedie — Emory Bordeaux: Άκόμη περιμένει. — Μετάφρ. Δεσποινίδος Καλκανδή — Π. Χάρη: Στραγαλαζής Διήγημα — Δ. Πρωτοπαπά: Τών θεών τον αὐτὸς αἰώνιος δημιουργός — Σ. Σπεράντζα: Τρία βραβευθέντα ποιήματα — Διευθύνσεις: Ένα καινούργιο βιβλίο — Σ. Άννίνου: Σκίτσο — Paul Drouot: Έσπερινή Έντύπωση Μετάφρ. Σ. Άννίνου — Άνδρέας Καρκαβίτσας † — Γερασίμου Μαρκοῦ: Στην Έλξη ἀπὸ κάτω — Διάφορα — Σημειώσεις — Λογοτεχνικὴ συντροφιά σπουδαστῶν.

ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Γ'.

Φιλολογία — Φιλοσοφία — Ἐπιστήμη — Τέχνη — Κοινωνιολογία —
Κριτική — Τεχνοκριτική.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ-ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δ. ΤΖΙΑΘΑΣ

Προσωπικὸν Γραφείων

Κ. ΓΟΥΤΟΣ—Κ. ΧΑΓΙΟΣ

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ ἑσωτερικοῦ δρ. 50.—Ἐξωτερικοῦ λίρα Ἀγγλίας 1.
Διὰ Δήμους, Κοινοτήτας, Πρεσβείας, Προξενεῖα καὶ Τρα-
πέζας ἑτησίᾳ συνδρομὴ δρ. 100, καὶ ἐμβάζονται ἐν ὀνόματι τῆς Διευθύνσεως.

Γραφεῖα Διαχειρίσεως: Σταδίου 58

ΑΓΓΕΛΙΑΙ: Ὀλόκληρος ἢ σελὶς δραχ. 250 ἐφ' ἑκάστῃ 1)2 175)3 100
Δι' ἀγγελίας διαρκεῖς ἰδιαιτέραι συμφωνίαι.

Διὰ πᾶν ἀφορῶν τὴν σύνταξιν τῆς «Ἀνθρωπότητος» ἀπευθυντέον εἰς τὴν Δι-
εύθυνσιν αὐτῆς: Ὀδὸς Πανεπιστημίου, Ξενοδοχεῖον Παλλάδιον.

Διὰ πᾶν ἀφορῶν τὴν διαχείρισιν καὶ τὸ οἰκονομικὸν ἐν γένει μέρος ἀπευθυ-
τέον: Ὀδὸς Σταδίου 58, Βιβλιοπωλεῖον Π. Χάγιου.

Π. ΧΑΓΙΟΣ: Σταδίου 58.—Τὸ φιλολογικώτερον καὶ πλου-
σιώτερον Βιβλιοπωλεῖον, ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων τῶν Ἀθηνῶν.—Αἱ τι-
μαὶ του συγκαταβατικώταται.—Ἀληθῆς ἀποθήκη τῶν χρησίμων καὶ
ὀνομαστῶν βιβλίων, παλαιῶν καὶ νέων.—Ὁ ἀσφαλέστερος προμηθευ-
τῆς τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν ἐπιστημόνων.

ΟΔΟΝΤΟ-ΓΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Βασιλέως Ὀλγας 103

Ἡ τελειότερα τῆς Μακεδονικῆς Πρωτεύσεως

Θαῦμα τεχνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐγκαταστάσεως

Τοῦ Ἱατροῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΟΥΛΑ**

Ἀριστοῦχου τῆς Ὀδοντοιατρικῆς Σχολῆς τῆς Οὐάσιγκτων καὶ τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν, τέως ὑπάρχου ἐν τῷ Ἀμερικανικῷ στρατῷ.

ΝΙΚ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ

Βεῖκον καὶ Ντούσα Βότσαρη

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΑΡΑΠΑΚΗΣ

Ἱατρός — Καλλιθέα

ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ-ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δ. Ε. ΤΖΙΑΘΑΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1922

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΤΕΧΝΗ -
ΚΡΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΟΛΟΓΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΟΥΕΡΓΙΛΙΟΣ

[ΓΕΩΡΓΙΚΑ] I, 504 μέχρι τέλους

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ὦ! τῶν θνητῶν! γιὰ τί αἰτοῦς τώρα πικρὰ ἀντεστράφη
τὸ δίκαιον πᾶ καὶ τὸ ἀδίκον! Πόσο εἰς τὴ γῆ πολέμοι!
πόσων πολλὰ εἶν' ἢ μορφὰς ἀνόσων ἐγκλημάτων!
Ἐστὸ ἄροισρον οὔτε μιὰ τιμὴ! ποῦ, πόσο ἐκεῖνο ἀξίζει!
Ἐστὴ μάχη σέρεται ὁ γεωργὸς καὶ χέρσο εἶν' τὸ χωράφι
καὶ τὰ δρεπάνια ἰσάζονται, σκληρὰ σποθὰ νὰ γίνουν.
Ἐκίνησε ἐδώθε πόλεμον ὁ Εὐφράτης, κ' ἀπὸ κεῖθε
ἢ Γερμανία, κ' ἢ δ' ἄλλαις ἢ πολιτεῖς σηκώνονται.
τὰ ὄπλα, ἀφ' οὗ πλέον ἐξέσχισαν τοὺς νόμους καὶ συνθήκας
Ἐλυσσομανῶ σ' ὅλη τὴ γῆ, ὁ ἀνόσιος ὁ Ἄρης
ἄπως τὰ τέθριππα ἐξορροῦν ἀπ' τὴν ἀφειτηρία
καὶ κατατρέγουν τὸ σιῶδιο, καὶ μάτια πᾶ βαστάει
ὁ καθυλλάτης τὸ λευριῶ. τὸ ἄρμα δὲν τὸν ἀκούει,
μὰ συνεπαίρνεται κ' αὐτὸς ἀπ' τὴν ὀργὴ τῶν ἵππων.

Μετάφρασις Ν. ΔΙΒΑΔΑ

ΜΑΓΝΗΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΟΥ

Ἐκ τῆς πολλαπλῆς ὁμοιότητος μεταξύ τῶν ποικιλιωτάτων, φαινομένων καὶ πραγμάτων, διαισθάνεται τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα τὴν ἐνότητα τοῦ Κόσμου καὶ ζητεῖ τὰς ἀπωτέρας γενεῶς αἰτίας καὶ τὴν μίαν καθολικὴν ἀρχὴν, ἣτις ὑπὸ διαφόρους συνθήκας δρῶσα, διέπλασε τὰς πολυάριθμους ὑποδιαρέσεις τοῦ Κοσμικοῦ δένδρου. Τὴν ζήτησιν ταύτην τῶν γενικῶν ἀρχῶν — ἀνάγκην τοῦ ἀθρώπινου πνεύματος, συμπληροῦσαν τὴν ὄρεξιν τοῦ εἰδέναί — ἡ μὲν Ἐπιστήμη ἐνδελεχῶς ἐπιδίδωκε διὰ τῆς ἐπαγωγικῆς συνθέσεως, ἡ δὲ Ποίησις ὡσυναισθητικῶς ἐπιτελεῖ διὰ τῆς ποιητικῆς παρομοιώσεως καὶ μεταφορῶν. Καὶ ἀληθῶς ἡ εἰκονικὴ παραβολὴ καὶ ἡ μεταφορικὴ ἔκφρασις, ἡ ποιητικὴ παρομοίωσις καὶ ἡ μυθικὴ ἀλληγορία εἶνε ὁμοίως ἐργασία συνθετικὴ, δυναμένη καὶ νὰ καθοδηγήσῃ πολλὰκις εἰς τὴν εὔρεσιν τῆς αἰτίας. Πολλὰ δὲ πράγματα καὶ φαινόμενα εἶνε ἐπιδεικτικὰ παραβολῆς πρὸς ἄλληλα, μόνον διότι κατ' οὐσίαν ὁφείλονται εἰς τοὺς αὐτοὺς μηχανικοὺς γόμους — ἀποτελέσματα ὁμόλογα αἰτίας ἀπωτέρας. (1)

Τὴν ποιητικὴν δὲ ταύτην μεταφορὰν, ὡς τινα μέθοδον ἐρεῖνης, ἀπὸ τῆς Ἐπιστημονικῆς ἐπαγωγῆς καὶ τῆς ἀναλογίας τοῦ Μεσαίωτος, ἀπαντῶμεν οὐχὶ μόνον ἐν τῇ ἐμπειρικῇ θεωρίᾳ τοῦ λαοῦ, (2) ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ φυσικῇ φιλοσοφίᾳ τῶν ἀρχαίων. Πολλὰ δ' ἀναμφιβόλως ἐπιστημονικοὶ ἀφορισμοὶ ἐκ τῶν στοιχειωδῶν ἔργων τῶν προσωκρατικῶν φυσιολόγων εἶνε οὐχὶ τὰς κρίσεις ἐκ δεδομένων ἐπιστημονικῆς παρατηρήσεως, ἀλλὰ ποιητικαὶ παρομοιώσεις καὶ μεταφοραὶ, τὰς ὁποίας θαυμασίως ἐπιλήθεισαν τὰ πορίσματα τῆς νεωτέρας ἐπιστημονικῆς ἐρεῖνης. Ἐκ τῶν εὐτυχῶν δὲ ταύτων μεταφορῶν πρέπει βεβαίως νὰ θεωρήσωμεν τὴν πολαιὰν δόξαν περὶ τῶν ὑλικῶν ἀπορροῶν, διδασθεῖσαν μὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἐμπεδοκλέους, πιθανῶς ἐκ τῶν φαινομένων τῆς σφοδρῆσεως, προαχθεῖσαν δ' ἔπειτα εἰς θεορίαν γενικὴν τῶν ἀλλοιώσεων τῆς ὕλης:

Γῶθ' ὅτι πάντων εἰσὶν ἀπορροαί; ὅσ' ἐγένοντο, (3)

«Οὐ γὰρ ζῶν μόνον, οὐδὲ φυτῶν, οὐδὲ γῆς καὶ θαλάττης, ἀλλὰ καὶ λίθων ἄπειρα ἐνδελεχῶν πολλὰ ρεύματα, καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου» (4) — ἀνάλογον δὲ βεβαίως πρὸς τὴν ἀριστοτελικὴν ὑπόθεσιν τῶν δύο ἀγαθυμιάσεων (τῆς ἀτμώδους καὶ τῆς ξηρᾶς), τῶν δημιουργῶν τῶν φυσικῶν σωμάτων (5).

Διὰ τῆς θεωρίας ταύτης τῶν ἀπορροῶν ἐζήτησε νὰ ἐρμηνεύσῃ ὁ

(1) Ἴδε τὸ ἔργον μου: «Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν», σ. 11—12, 40 καὶ τὰς πραγματείας μου: «Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς χρησιμότητος τῆς Ἱστορίας τῶν Φυσ. Ἐπιστημῶν» σ. 9, 12, 25 καὶ «Inertie polymorphe», σ. 9—10.

(2) Ἴδε τὰ σημειώματά μου ἐν «Λεξικογραφικῷ Ἀρχεῖῳ», Ε. σ. 263

(3) Fragm. 1 philosoph. graecor. ἐκδ. Mullach, I, σ. 10, στίχ. 337.

(4) Πλουτάρχου, Αἴτ. φυσικά, ΙΘ'.

(5) Ἴδε τὸ ἔργον μου: «Ἡ Ὄρυκτολογία τοῦ Θεοφράστου», σ. 57—58.

μὲν Δημόκριτος καὶ αὐτὰ τὰ ὄνειρα, ὡς τινα εἶδωλα ἀπορροῶν ἐκ τῶν φαινομένων καὶ πραγμάτων, ὁ δ' Ἐπίκουρος (ὁ τῆς ἀτομικῆς θεωρίας υπέρμαχος) (1) καὶ τὰ φαινόμενα τῆς ἐλξεως τοῦ σιδήρου ὑπὸ τοῦ μαγνήτου λίθου καὶ τῶν κηρυβίων (ἐλαφρῶν σωματίων) ὑπὸ τοῦ ἡλέκτρον, τὰ «θαυμαζόμενα ἡλέκτρον, περὶ τῆς ἐλξεως καὶ τῶν ἡρακλειῶν λίθων». (2). Ἡ μαγνητικὴ δ' αὕτη θεωρία τοῦ Ἐπικούρου (τῆς ὁποίας τὸ πρῶτον ἐνταῦθα ὑποδεικνύει τὴν ἱστορικὴν σημασίαν), ὁμιλοῦσα περὶ ἀπορροῶν ἀτόμων, ἀπείρων εἰς πλῆθος καὶ μικρότητα, ἀποτόμως ἐκρηγνυομένων ἐκ τοῦ μαγνήτου καὶ τοῦ ἡλέκτρον, ἔχει νομίζω, πολλὴν τὴν ἀναλογίαν πρὸς τὰ σημερινὰ διδάγματα τῆς Ἐπιστήμης περὶ τῶν ἀκτινεργῶν σωμάτων, ἢτοι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ρούτεροφτ περὶ τῆς ἀποσυνθέσεως, βιαίας ἐκ τινος ἐκρήξεως, τῶν στοιχείων εἰς τὰ ἡλεκτρόνια, βραδείας μὲν εἰς τὰ συνήθη στοιχεία, ταχυτάτης δὲ εἰς τὰ ἀκτινεργά, καὶ τῆς ἐντεῦθεν παραγωγῆς μεγίστων ποσῶν ἐνεργείας.

Ὁ λίθος μαγνήτης — λέγει ὁ Ἐπίκουρος — ἐκπέμπει διηλεκτῶς παιταχέθεν τοῦ σώματος αὐτοῦ, τὰς μικροτάτας ἀτόμους, ἐχοῦσας μέγεθος ἐνὸς δεκάκις χιλιοστοῦ τοῦ ἐλαχίστου μορίου κόνεως, αἰωρουμένης ἐν τῷ ἀέρι (3), καὶ τὰ μικρότατα ταῦτα σωματίδια, «τὰ μὲν κάτωθεν, τὰ δ' ἄνωθεν καὶ τὰ μὲν ἔμπροσθεν, τὰ δ' ὀπίσθεν, τὰ δ' ἐκ δεξιῶν, τὰ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν ἐκρηγνύμενα, σείει τε καὶ ταράττει καὶ μένειν οὐκ ἔφα» (4). Ἐὰν δὲ πρὸ τοῦ μαγνήτου λίθου θέσωμεν τεμάχια σιδήρου, τὰ ἐκρηγνύμενα μαγνητικὰ ἄτομα, προσκρούοντα ἐπὶ τοῦ σιδήρου, ἀναπάλλονται, ὅμοια δὲ τὸ σχῆμα πρὸς τὰς σιδηρικὰς ἀτόμους, περιπλέκονται μετὰ τούτων καὶ παλινδρομοῦσι καὶ (δυναμικώτερα) ἔλκουσι τὸν σίδηρον πρὸς τὸν μαγνήτην. «Τὰς γὰρ ἀπορροούσας ἀτόμους ἀπὸ τῆς λίθου ταῖς ἀπορροούσας ἀπὸ τοῦ σιδήρου τοῖς σχήμασιν οὐκ ἔφα φησιν, ὥστε περιπλέκεσθαι ραδίως προσκρούουσας οὖν αὐτὰς τοῖς συγκρίμασιν (συναθροίσμασιν ἀτόμων) ἐκατέρωθεν τῆς τε λίθου καὶ τοῦ σιδήρου, καί τετα εἰς τὸ μέσον ἀποπαλλομένας, οὕτως ἀλλήλαις τε συμπλέκεσθαι καὶ συνεπισπάσθαι τὸν σίδηρον» (2). Ὅμοιος δ' ἐξηγεῖ ὁ Ἐπίκουρος καὶ τὴν ἐλξιν τῶν ἐλαφρῶν σωμάτων ὑπὸ τοῦ ἡλέκτρον, ἐνὼντων οὕτω τὰ ἡλεκτρικὰ μετὰ τῶν μαγνητικῶν φαινομένων! Ἀναλογοῦσι δ' ἐν τῇ θεωρίᾳ τοῦ Ἐπικούρου οἱ λίθοι ἡλέκτρον καὶ μαγνήτης πρὸς τὰ ἀκτινεργὰ στοιχεία τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ρούτεροφτ.

Τὴν θεωρίαν ταύτην τοῦ Ἐπικούρου ἀπαντῶμεν ἀναπτυσσομένην ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ (5) (παραβάλλοντος πρὸς τὰς μαγνητικὰς ἐλξεις τὴν ἐπὶ τοῦ ὄργανου ἐνεργείαν τῶν λεγομένων ἐλεκτρικῶν φαι-

(1) Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ ὁ Δημόκριτος ἀναφέρεται γράφας ἴδιον βιβλίον «περὶ τῆς λίθου» (μαγνήτου).

(2) Πλάτωνος, Τιμ. 80.

(3) «Ἐν τῷ ἀέρι ψηγμάτων τῶν μικροτάτων ἕνια (τῶν ἀτόμων) μωριστόν εἶναι». Γαληνοῦ (ἐκδ. Kühn) τίμ. 2, σελ. 45.

(4) Γαλην. ἐνθ. ἀνωτ. 49.

(5) Γαληνοῦ, ἐνθ. ἀνωτ. 45—50 Οὐδὲν περὶ τῆς θεωρίας ταύτης εὐρίσκωμεν παρὰ Διόγηναι τῷ Διοφάντῳ.

μάκων) (1) — του φιλοσόφου Ιατροῦ καὶ φυσιοδίφου, ὅστις διὰ σιγῶν παρεκβάσων εἰς ζητήματα πεπλαυτοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀπετελεῖ πολῦτιμον πηγήν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀρχαίου ἐν γένει βίου καὶ ἰδίως τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Ἄλλ' ἀναφέρει ὁ Γαλινὸς τὰς ἐπικουρεῖους ὑποθέσεις, ἵνα τὰς ἐπιβρίνη ὡς φανταστικὰς, καίτοι ταύτας ὁμολογεῖ ἀνταποκρινόμενος ἀκριβῶς πρὸς τὰ φαινόμενα: «Τὰ φαινόμενα φυλάττειν βουλόμενος (ὁ Ἐπίκουρος) ἀσχημονεῖ, φιλοτιμούμενος ἐπιδεικνύειν αὐταῖς τὰς ἀρχαῖς ὁμολογούνας» — καὶ προσάγει κατὰ τῆς θεωρίας ἔξ ἐν συνόλῳ κατηγορήματα, τὰ ἑξῆς:

1) Πῶς εἶνε δυνατόν τὰ ἀπείρως ἐλάχιστ' ἀτομίδια, ἀφανῆ ἐκ τῆς σμικρότητός των, περιπελκόμενα νὰ ἔλκωσι τόσον βαρέα τεμάχια σιδήρου;

2) Ἄλλὰ καὶ τοῦτο ἐάν παραδεχθῶμεν, διατὶ τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ μαγνήτου προσκολληθὲν σιδήρου; (2) ἔλκει καὶ τοῦτο ἕτερον καὶ τοῦτο πάλιν ἄλλο, ἀπ' οὗ τὰ μαγνητικά ἄτομα, προσκρούοντα ἐπὶ τοῦ πρώτου σιδηρίου πάλινδρομοῦσιν; Ἐάν δ' ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ μαγνητικαὶ ἀπορροαὶ διαδύουσι διὰ τῶν κενῶν πόρων τῶν σιδηρίων, τότε διὰ τι προσκρούουσι καὶ ἀναπάλλονται;

3) Δὲν ἐμποδίζει τὴν πάλινδρομὴν ἡ περιπελκὴ τῶν ἀτόμων;

4) Ὡς περιπελκόμενα δὲ τὰ μαγνητικά μετὰ τῶν σιδηρικῶν ἀτόμων, δὲν πρόβει νὰ ἔχωσιν ἀναγκάως ἀποφύσεις ἀγγιστροειδεῖς; Ἄλλ' ὁπερίας ἀφαντάστου σμικρότητος τὰ ἀγγιστροῖδια ταῦτα τῶν ἀοράτων σωματιδίων;

5) Ἐάν πανταχόθεν συμβαίνωσιν αἱ ἀπορροαὶ, διατὶ τὰ σιδήρια προσκολλῶνται ἐπ' ἀλλήλων διὰ τῶν περᾶτων, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν πλαγίων; (3)

6) Ἐάν ὑποθέσωμεν μικρὸν μαγνήτην, κρεμάμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης μετὰ κύκλῳ πάμπολλα σιδήρια, αἱ ἀπὸ τοῦ μαγνήτου ἄφθονοι ἀπορροαὶ δὲν θὰ ἐπέφερον τὴν ταχέαν διαρροὴν καὶ ἐξαφάνισιν τοῦ λίθου; (4)

Αἱ ἀντιρρήσεις αὗται τοῦ Γαλινοῦ κατὰ τῆς Ἐπικουρεῖας θεωρίας φράσσονται βεβαίως λογικῶς, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀννήθους ἀντιλήψεως. Ἄλλ' ἂν πόσας τοιαύτας παρατηρήσεις λογικὰς δὲν θὰ εἶχε ν' ἀπευθίνοι ὁ πιστὸς τηρητὴς τῶν περιπατητικῶν δογμάτων, κατὰ τῶν παραδόξων τῶν σημερινῶν ἀπορροῶν μετὰ τὰς θιασματικὰς μικρότητας καὶ τὰς ἀφαντάστους δυναμικὰς ἐνεργείας καὶ τὰς μαγικὰς μεταλλοιώσεις καὶ καταστροφάς, καὶ ὅποιαν θὰ κατηγορεῖ κατὰ τῶν ἡμετέρων φυσιοδίφῶν ἀσχημοσύνην περὶ τοὺς λόγους αὐτῶν καὶ τὰς δόξας;

Ὅτι δ' ἐλέγχον ὁ Γαλινὸς τὴν θεωρίαν τῶν μαγνητικῶν ἀπορροῶν, δὲν λέγει σαφῶς καὶ ποῖαν αὐτὸς παραδέχεται ἐρμηνείαν τοῦ

(1) Γαλιν. ἐνθ' ἀνωτ. 54, δηλ. τὰ φάρμακα, ὅτινα ἔλκωσι (τραβοῦν) πρὸς τὰ ἔξω τοῦ ὄργανισμοῦ σκόλοπας ἢ δηλητήρια, κτλ.

(2) ὁ Γαλινὸς λέγει «γραφεία σιδηρᾶ» ἤτοι σιδηροκίβητα.

(3) Ἀσυναίσθητως ἐνταῦθα ὁ Γαλινὸς ὑποδεικνύει τὸ φαινόμενον τῶν μαγνητικῶν πόρων.

(4) Ἐντέθεν συμπεραίνωμεν ὅτι ὁ Ἐπίκουρος ὑπέθετε τὰς ἀπορροὰς τοῦ μαγνήτου μεγαλειότερας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ σιδήρου.

φαινομένου «τῆς ἐνδόξου καὶ πλεθρολήτου λίθου» (1). Φαίνεται δὲ ὅμως ἀποκλίνον ἄλλαν πρὸς τὰς ἰδέας τῶν σοφιστῶν, παραδεχόμενόν ὅτι ἐν ἐκάστῳ σώματι ἐπάρχουσιν ἐκτικαὶ δυνάμεις τῶν οὐκείων ποιότητων. Φυσικὰ ἢ τῶν σοφιστῶν αὕτη ἐρμηνεία εἶναι ἐκ τῶν πολλῶν καὶ ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ φαύλων κύκλων, ἀνάλογος πρὸς τὴν σημερινὴν ἐξήγησιν τῆς ἔλξεως, τῶν σωμάτων δὲ τῆς παγκοσμίου ἔλξεως καὶ τῆς ἐνώσεως τῶν στοιχείων διὰ τῆς ιδιότητος αὐτῶν νὰ ἐνώνονται πρὸς, ἄλλῃ. Ἄλλ' εἶναι ἀλαοαίτητον κακὸν ἢ τοποθέτησις μίθς λέξεως ἐκεῖ, ἔνθα δὲν εὐρίσκειται τὸ πρᾶγμα — ἐγκαθιδρόουσα πᾶλλὰκίς δυστυχῶς τὴν σκέψιν διὰ λέξεων, ἀποφράσσουσιν τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῖνης. «Τὰ μὲν γὰρ ὀνόματα πεπερανται καὶ τὸ τῶν λόγων πλῆθος, τὰ δὲ πράγματ' ἄριθμὸν ἀπειρὰ ἐστ.» (2)

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΕΦΑΝΙΑΝ

ΚΑΘΗΓ. Δ^{ος} Ν. ΛΙΒΑΔΑ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΙΣΡΟΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΑΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΤΩΝ ΓΡΑ- ΦΗΣ.

Αἱ ἐν τῇ Νέᾳ (Βυζαντινῇ καὶ Νεωτέρῃ) Ἑλληνικῇ Γλώσσῃ λατινικαὶ λέξεις κατανεμηθεῖαι εἰς δύο τάξεις: τὰς ἀμέσως ἀπὸ τῆς Λατ. Γλώσσης εἰσρευσάσας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὰς ἐμμέσως, διὰ τῆς Ἰταλικῆς κατὰ πρῶτον λόγον καὶ δι' ἄλλων νεολατινικῶν γλωσσῶν κατὰ δεύτερον.

Πρὸ τοῦ 14^{ου} αἰῶνος οὐδεμίαν ῥοαὴν πρὸς τὸν προφορικὸν λόγον ἀλλογλώσσων λαῶν ἠδύνατο νὰ ἔχη ἡ Ἰταλικὴ γλῶσσα, μετὰ δ' ἐκεῖνον εἰσῆγαγεν αὕτη λατινογενεῖς λέξεις:

α') εἰς τὴν ναυτικὴν γλῶσσαν πολλῶν λαῶν, τοῦτο μὲν ἔνεκα τῶν πομποποιεῶν, τοῦτο δ' ἔνεκα τοῦ Βενετικοῦ καὶ τοῦ Γενουατικοῦ ναυτικοῦ κράτους.

β') τοπωνυμίας εἰς τινὰ τῶν παραλίων τῶν νήσων καὶ τῶν χερσονήσων τῶν μεσογειακῶν χωρῶν κυρίως.

γ') λέξεις συνοδοῦς εἰδῶν τῆς Ἰταλικῆς ἐξαγωγικῆς ἐμπορίας.

Ἡ ἀπαιστος κοινονία τῶν δύο λαῶν, τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ἰταλικοῦ, ἔχει πρὸς ταῖς ἄλλαις ἀποδείξεις γλωσσικῆς, σωζόμενας ἐν τῇ Νέᾳ Ἑλλ. Γλώσσῃ. Κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ ἐν Ἑλλάδι (τῇ νησιωτικῇ ἰδίᾳ, τῇ παραλιακῇ καὶ τῇ τουρκοκρατούμενῃ) λαλούμεναι ἀναλλοίωτοι ἢ πως ἠλλοιωμένοι Ἰταλικά λέξεις εἶναι, κατὰ τὸν καθολικὸν νόμον τῆς παραγωγῆς τῆς Ἰταλ. γλώσσης, λατινικῶν ῥιζῶν.

Καὶ ἡ φθογγικὴ ἀλλοίωσις γενικῶς καὶ ἡ καταληκτικὴ, ἅμοι δὲ καὶ

(1) Γαλιν. ἐνθ' ἀνωτ. 44.

(2) Ἀριστοτέλ. «Περὶ σοφιστ. ἐλέγχ.» κ. I, 5.

ή επιζωότησις τοῦ νόμου τῆς ἀφομοίωσης καὶ τῆς ἀναλογίας — χαρακτηριστικῶς τῆς Ἰταλ. γλώσσης — ἀποδεικνύουσιν ὅτι αἱ λατ. αὐταὶ λέξεις εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἑλλ. γλῶσσαν οἷον διὰ τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ πρωτοβυζαντίου.

Εἰς τὸ πρῶτον σύστημα ἀνήκουσι καὶ αἱ λατ. λέξεις αἱ εἰσρεύσασαι εἰς τὴν Ἑλλ. γλῶσσαν, διὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐθῶν καὶ τῆς Ρωμοῦτικῆς πολιτείας καὶ τῆς Λατινικῆς νομοθεσίας.

Α') Αἱ ἀμέσως ἐκ τῆς Λατινικῆς εἰσρεύσασαι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν λέξεις. Γενικοὶ κανόνες.

α') Αἱ ἐν τῇ Ἑλλ. γλῶσση ἀρχόμεναι ἀπὸ κ ω ν — (cum) λατ. λέξεις γραπτῆαι δι' ω, ἵνα καὶ ἐν τῇ ΝΕΓΛ σώζηται, κατὰ τὴν ἱστορικὴν ὀρθογραφίαν ἢ μακρότης, ὡς σώζεται καὶ ἐν τῇ ΛΚ ἢ τῶν λατινικῶν μεταγεγραμμένων ἀρχαίων ἑλλ. λέξεων. Αἱ λέξεις αὐταὶ γραπτῆαι δι' ω, ἐπειδὴ τὸ ο τῆς προθέσεως con — (cum) εἶναι μακρὸν, ὡς βεβαιῶσι καὶ τὰ παραδιδόμενα παραδείγματα Κωγκανσί, Κωγκροδία, Κωμπιτάλια, Κωμπα, Κωνουέναι, Κωνσάλια, Κωνσεντία, Κωνσας, Κωνσταίνις, Κωνσταντίνος, Κωνσταντίνος, παρὰ τὴν παράδοσιν τῶν δύο παραδειγμάτων Κωμπαγηνός — ἢ καὶ Κουφλόντα.

Ἄρα γραπτῆαι: 1) κωγ(ν) (γ) κλάβιον, 2) κωλλέγας καὶ κωλλήγος (καὶ κωλλέας καὶ κωλλήγος καὶ κωλλεγιά καὶ κωλλεγιάτος), 3) πὸ κώμμοδο, 4) τὸ κωνδίτο (τὸ ἡδυντῶν), 5) ἢ κω(ν)κώττα (τὸ μίσησθαι) καὶ κω(ν)κωττάδος (ὁ μισθωτῆς), 6) ἢ κωνσέρβα, 7) ὁ κωνσο(υ)λα(ο)ς, 8) καὶ κωνσόλος, καὶ ἐπίθ. Κωνσολας, 8) κωνσουμμάρω (κεφαλαῖω), 9) κωνσολάρω (παρηγορῶ), 10) κωνσολατῶριος (παρηγορικὸς), 11) κωντάρω (διηγοῦμαι), 12) κων(d)(τ)εστάρω (ἐπι- διαμαρτύρομαι), 13) κωντρα (ἐναντίον), 14) κωντρα(ε)στάρω (ἀντιβῶ ἀντιγνωμῶν), 15) τὸ κωντῶτο (συμβόλαιον), 16) κωντροφέρω, 17) ἢ κωντσίνα, 18) τὸ κων(μ)φέττο.

β') Αἱ μετὰ δύο ἐπαλλήλων ὁμοίων συμφώνων γραφόμεναι ἐν τῇ Λατ. γλῶσση λέξεις καὶ εἰσρεύσασαι εἰς τὴν Ἑλλ. γραπτῆαι διὰ τῶν δύο ἐκείνων, συμφώνων καὶ ἑλληνιστῶν, καὶ ἂν εἰσερέθων εἰς τὴν Ἑλλ. διὰ τῆς Ἰταλ. γλώσσης, ἐνῆ ἠπλασθηθήσαν εἰς ἓν τὰ δύο ἐκεῖνα σύμφωνα, ἢ δι' ἄλλης νεολατινικῆς γλώσσης.

Ἄρα γραπτῆαι: 1) ἢ καβάλλα, καβαλλα(ε)ρία, καβα(ε)λλάρος, καβαλλικεῖον, ἢ καβαλλίνα, καβαλλίερος, 2) ὁ κάλλος (ὁ τύλος) καὶ οὐχὶ δι' ἓν ἕως λ. κατὰ τὸ γαλλ. c^hl 3) ἢ καννέλλα, 4) κάννουλα, 5) τὸ κοπέλλο, 6) τὸ κάρρο, 7) τὴ καρρούλ, 8) ἢ καρῶττα, 9) τὸ καστέλλι καὶ ἐπίθ. Καστέλλης καὶ — ἦος, 10) ἢ — κέλλω ὡς β' συνθ, 11) τὸ κελλάρι, 12) κλασικὸς — ἢ — ὄν, 13) ἢ κλασσις, 14) τὸ κωλλῆρον καὶ ἐπίθ. Κωλλῆρος, 15) ἢ κωκουλλά, τὸ κωκούλλι, κωκουλλῶν, κωκουλλωμένος, κωκούλλαμα, 16) κωλλέγας, ἰδὲ α. 2, 17) κώμμοδο, ἰδὲ α. 3, 18) κω(ν)κώττα, κω(ν)κωττάδος, ἰδὲ α. 5, 19) κωνσουμμάρω, ἰδὲ α. 8, 20) κωντσίνα, 21) κων(μ)φέττο, 22) ἢ κωπέλλα, 23) τὸ κῶτο.

γ') Τὸ ζήτημα περὶ τῆς προφορᾶς τῆς Λατ. Γλώσσης εὐρίσκει ἐν ταῖς μεταγεγραμμέναις ἑλληνιστῶν λατ. λέξεσιν ἀποδείξεις περὶ τῆς προφορᾶς λατ. φθόγγων κατὰ τὴν πρὸ τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος προφορᾶν καὶ κατὰ τὴν μετ' ἐκείνων π. χ. νεοελληνιστῶν ἔχονεν Καγκελλάρος (ἐπίθ.),

καγκελλάρος, καγκελλωτός, καγκελλο (καὶ γγ), ἐν οἷς τὸ λατ. —ce— δὲν προφέρεται —σε— ἢ —σε—.

δ') Ἐν τῇ ἑλληνιστῶν μεταγραφῇ λατ. λέξεων, ὑπάρχει ἐναλλαγὴ τῶν ὀδοντικῶν, καὶ μὴ ὑπαρχόντων ἐν τῇ Ἰταλ. γλῶσση.

ε') Τὰ ΝΕΓΛ ἐπίθετα λατ. ριζῶν γραπτῆα κατὰ τὴν παραδιδομένην ἱστορικὴν ὀρθογραφίαν καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν ἰταλιστῶν μεταγραφὴν τῶν λέξεων, καὶ ἂν αὐτὰ ἠλλοίωσαν φθόγγους τινάς, π. χ. τὰς διφθόγγους ἐν τῇ Ἰε. γλῶσση.

ς') Ἐπειδὴ ἡ ΝΕΓΛ οὐ μόνον υἰοθέτησε τὰ λατ. b καὶ d, ἀλλὰ καὶ ἑλληνικὰς λέξεις, ἐν αἷς συμπύπτουσι τὰ μ καὶ π καὶ τὰ ν καὶ τ προφέρει ὡς ἂν ἀπτήριζον b τὸ πρῶτον καὶ d τὸ δεύτερον, νομίζω ὅτι, καὶ διὰ τὸ εἰρημένον καὶ πρὸς δ' ἀκρισίων τῶν καθαρῶν φθόγγων, ὑπὸ χρεούμεθα νὰ δεχθῶμεν ἐν τῇ ΝΕΓΛ τοὺς λατ. φθόγγους καὶ τὰ γράμματα b καὶ d.

ζ') Ἐν τῇ ΝΕΓΛ ἀνάγκη μεταγραφῆς εἰς τὸ ἀντίστοιχον μακρὸν φωνῆν (τὸ η) τοῦ μακροῦ e τῆς λατ. γλώσσης ἐν αἷς λέξεσιν λατινικῶν οὐ μόνον ἐδέξατο ἡ ΝΕΓΛ, ἀλλὰ καὶ ἔτρεψεν εἰς τὸ ἀντίστοιχον μακρὸν (τὸ η) τὸ λατ. μακρὸν e. Τὸ e τοῦτο, δηλ. τὸ ἑλλ. η οὐδέμιαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὸ u τῆς ἑλλ. ὑποκοριστικῆς καταλήξεως — ἡλιον διὰ τὸν λόγον τοῦτον γραπτῆον μανδῆλι, — ἀκι, μακῆλια, τραπεμάνδηλο, κανῆλια, — ἡλι, — ἀκι, — ἔρης.

η') Ἡ μακρότης λατ. καταλήξεως, σώζουσα ἢ οἱ τὸν λατ. τόνον, ἀνάγκη νὰ σώζη τὴν ἱστορικὴν ὀρθογραφίαν διὰ τοῦτο γραπτῆον κατὰ τὸν πᾶν (καὶ ἀπὸ τούτου ἢ κατωμάρα), καρίνα, καρῶτο, καρῶττα πάντα μετὰ περισπωμένης.

θ') Ἐν τῇ ΝΕΓΛ καὶ τῇ νεοελληνιστῶν ὑπάρχουσι λατινογενεῖς λέξεις ὁμώνυμοι ἀρχ. ἑλληνικῶν. Διακρίτεται αἱ μὲν τῶν δὲ κατὰ τὴν γραφὴν, ἢ ἂν ἡ γραφὴ ἦναι ὁμοία, καὶ κατὰ τὸ πρῶτον σημαίνοντο, ὅπως μὴ ἀνατρέπονται οἱ ἀπαράβατοι νόμοι τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας, π. χ. κλάσις ἑλληνιστῶν καὶ κλάσις νεοελληνιστῶν λατινογενεῶς, κόκκινος ἑλληνιστῶν καὶ κὼκκινος νεοελληνιστῶν λατινογενεῶς, καὶ ἂν συμπύπτωσιν αἱ σημασίαι.

ι') Ἡ νεοελληνιστῶν ἔξασθενέσις τῆς βραχυτέρας λατ. φθόγγου κατ' οὐδένα λόγον εἶναι δυνατὸν νὰ γραφῆ διὰ τοῦ μακροῦ ἑλλ. φωνήεντος τοῦ ἀντιστοίχου τῶν λατ. βραγεῖ π. χ. γραπτῆον κόμης — τος καὶ οὐχὶ κὼμης — ητος, ὅπως καὶ ἔχει ἐπικρατήσει ἐν τῇ ΝΕΓΛ ἡ γραφὴ κόμης — τῶν, οὐχὶ δὲ κομῆτῶν.

(Ἐκ τῆς Εἰσαγωγῆς τοῦ Λεξικοῦ τῆς Λατινικῆς Γλώσσης Ν. ΑΙΒΑΛΑ)

Διερρωτά εἰς τὴν διατριβήν «ὁ Λατινισμὸς τῶν νέων γλώσσων» τοῦ Β' τεύχους.

Ἐν σελ. 3, στ. κειμένου κάτωθεν 12 γράφε Νιγρο. — Αὐτόθι στ. κειμ. κάτω. 2 γράφε θητώ : — Σελ. 5 στ. Ἀλβατικῆς 1 γράφε καθολικῆ. — Αὐτ. στ. κειμ. κάτω. 10 γρ. Ossete. — Σελ. 7 στ. κειμ. κάτω. 12 γράφε Κουζι — Αὐτ. στ. 8 γράφε τεχνιῶν. — Σελ. 8 στ. ἂν. 4 γρ. Ρ. hoyin. — Αὐτ. στ. κάτω. 8 τῆς § 3 γρ. τοπικούς.

Τὰ λοιπὰ λάθη εἶναι τῆς λινοτυπικῆς μηχανῆς, οὐχὶ δὲ τοῦ συντάκτου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΝ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

Κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ταυγίτου, καὶ εἰς ἀπόσπασιν τεσσάρων καὶ ἡμισίας χλιομέτρων ἀπὸ τῆς Σλάβρης ἐπὶ ἀποκρήνου λόφου ἐκτείνονται σήμερον τὰ ἔρεττα μιᾶς περικαλήτου πύλεως Βυζαντινῆς τοῦ Μυστραῦ. Τὰ ἔρεττα δὲ ταῦτα, καθὼς γράφει καὶ ὁ Μάικρ εἶνε ἐν τῶν μεσαιωνικῶν καιρημάτων τοῦ Μωρέως καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης. Ἐκεῖ σὸζοιται παντοῦ δεῖς ἀναμνήσεις καὶ ὄνειρα, ἐκεῖ ἐμφωλεύουσι ἐκτὸς ἀπὸ τὰς χελῶνας καὶ τὰ ὄφιδια, αἱ μεγαλύτεροι μυστικά συγκινήσεις, καὶ ὁ μεγαλύτερος θαυμασμός.

Ὁλόκληρος πόλις ἐρειπωμένη μὲ κάστρα μεγάλα καὶ ὑπερήφανα, μὲ ἀνάκτορα περίφημα καὶ περιδρόμους ὀνομαστούς, μὲ νέγαρα ἀρχόντων πρωτοστράτων καὶ Βασιλέων ἐπιτρόπων, μὲ ἐκκλησίας ὀνομαστάς καὶ θαυμασίας, μὲ μοναστήρια, καὶ καθολικά, μὲ κωδωνοστάσια λαμπρά, μὲ ζωγραφίας ἐξοχούσας, καὶ τέλος μὲ πλεῖστον ἐξαισίον γλιπιῶν, καὶ μαρμαροστρώτων ἢ πεποικιλμένων δαπέδων κλπ. Ὁλόκληρος πόλις ἀκαιράιον χαρακτηριστὴς ὡς ἄλλη Πομπηία ἢ Ραβέννα σὸζεται ἐκεῖ ἐν τελειτέρῳ ὁμως βαθμῷ. Ἐάν ἦμιον ποιητὴς θὰ ἐπεθύμουν ἐκεῖ, ὑπὸ τὸ φέγγος φθινοπωρινῆς σελήνης νὰ ψάλλω τὰ ἔρεττα τοῦ Μυστραῦ.

Ἀλλὰ τὸ βλέμμα μου ὡς ἐρεινητοῦ ἐλάκει καὶ ἡ ὑποβλητικὴ ὀπτασία τοῦ ὄλου καὶ αἱ ζωγραφία του αἱ ὁποῖαι εἶνε τὸ κορυφαῖον καὶ τὸ ὑψιστον δεῖγμα τῶν Βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν κατὰ τοὺς τελευταίους Βυζαντινοὺς αἰῶνας. Συνλήψεις καὶ συνθέσεις μεγαλοπρεπεῖς καὶ εὐθεοὶ, ἐκτέλεισι μοναδικῇ, καὶ πραγματικῇ τέχνῃ ἐν σιλόφῳ ἐξέχουσα ἰδοὺ τὸ πᾶν. Ποῖος ἄρα ἢ ποῖοι ἦσαν οἱ ἀγνωστοὶ ἐκεῖνοι τεχνίται οἱ ὁποῖοι ἀφαιεῖς ἤδη καὶ ἀγνωσόμενοι ἐπτεροῦγισαν μέχρις αὐτοῦ τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς τέχνης των; Ποῖος ἦτο ὁ μέγας ἐκεῖνος δημιουργός ὁ ζωγράφισας τὴν κεφαλὴν ἐνὸς Σολομώντος ἢ τοὺς ἀγγέλους τῶν Χρυσοδόλων;

Καὶ ποῖος ἦτο ἐκεῖνος ὁ διδάσκαλος ὁ φυσικὰ πρόσωπα παραστήσας; Τίς δὲ θὰ ἐφαντάζετο ὅτι ἐκεῖ εἰς τὸ ἀπλοῦ, κατ' ἀρχὰς κάστρου, τὸ ὁποῖον ἴδρυσεν ὁ Γουλέλμος ὁ Βιλλαρδουίνος θὰ περιεσώζοντο πράγματα τῶσαν σήμερον θαυμαστά;

Δὲν θέλω ἐπιχειρήσει νὰ διαγράψω τὰ ὄρια τῶν παρουσιαζομένων ἐκεῖ εἰκαστογραφικῶν θεμάτων, οὔτε τὰς τεχνικὰς διαφορὰς τῶν ποικίλων ἐκδηλώσεων τῆς ὑψηλῆς καθ' ὄλου τέχνης. Ἐν μόνον σημείον θίγω τυχέως καὶ τοῦτο εἶναι τὸ τῶν προσωπογραφιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπαγνώσι σὺν χνάθειρον ἐκεῖ.

Ὡς εἶναι γνωστόν, γενικῇ δυσφήμησις ὑπῆρξε κατὰ τῶν Βυζαντινῶν καὶ γενικῇ κρίσει, ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ ἀπέφυγον τὴν φυσικὴν ἀντιγραφὴν. Τοῦτο ἄλλως τε ἦτο καὶ συνέπεια τῆς καθολικῆς κατακρίσεως ἧς εἶχον ἐπὶ πολλοὶ οἱ Βυζαντινοί.

Ἀλλὰ ἐπισταμένη ἔρευνα ἀνασκαύει ἐν πολλοῖς τὴν πλάνην ταύτην.

Δὲν σπῆριζει τις τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐπὶ τῶν θρυλουμένων σκητῶν κενῆς γεικῶν καὶ ἄλλων ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν εἰκονομάχων ἰδίᾳ αὐτοκρατορῶν, οὔτε ἐπὶ ἔργων τέχνης ἐλευθέρας καὶ οἷχι ἐκκλησιαστικῆς.

Οἱ Βυζαντινοί, παρὰ τὴν γενικὴν ἐπικρίσιν ἐν τῇ τέχνῃ φημιμένων μεθόδων δὲν πατέλιπον καὶ τὴν φυσικὴν ἀντιγραφὴν ἰδίᾳ προσώπων.

Ἐάν ἀρχίσει τις ἀκόμη ἀπὸ τὰς κατακόμβας, θέλει ἀνεύρει τὴν περίφημον πραγματικὴν σκηνὴν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ παρεκκλήριῳ τῶν κατακομβῶν τὴν παριστώσαν τὴν σκηνὴν τοῦ Δείπνου. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κωνσταντίνου μήπως δὲν ἀρχοῦται οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ γλύπται ἀπεικονίζοντες τὰς μορφὰς χριστιανῶν Βασιλέων;

Καὶ ἡ περιγραφή μορφῆ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ τῆς Θεοδώρας ἐν Ραβέννῃ δὲν ἦσαν φυσικῇ ἀντιγραφῇ ποιηθεῖσα φυσικῶς;

Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων τῶν ἐν κώδιξί, δὲν ἦσαν φυσικῇ ζωγραφίᾳ πιστῶς ἀποδίδοισαι τὸ πρόσωπον: Ὁ Μακεδὼν, ὁ Ρογήρος, ὁ Μετρίτης καὶ τόσοι ἄλλοι, ὄν ἰδίᾳ πραγματικῶν ἐδημοσίωσαν ὁ Λάμπρος, δὲν ἦσαν προσωπογραφίαι φυσικῆς καί;

Καὶ ἐν ἐκκλησίαις ἀκόμη οὔχι ἀσυνήθως ἐξωγράφισον ἀφ' ἐρωτῆς ἀνακαινιστῆς κλπ. οἱ διάφοροι ζωγράφοι.

Ὁ Γερόλα ἐν τῇ ὄραϊα αὐτοῦ πραγματεῖᾳ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν μνημείων τῆς νήσου Κρήτης ἀναφέρει πλῆθος τοιαύτων προσώπων φῶν, ἀξίων μεγάλης προσοχῆς καὶ διὰ τὴν ἐνδυματολογίαν καὶ ἄλλα.

Καὶ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους, (ΙΣΤ, ΙΖ, ΙΙΙ αἰῶνας) πλῆθος μέγα ἐν ἐκκλησίαις ἀπαντᾷ τοιαύτων φυσικῶν προσώπων.

Παράδειγμα φέρω οὔχι τὰς ἀπίρους κρητικὰς εἰκόνας, ἀλλὰ ὠραϊαν τοιχογραφίαν ἐκφραστικὴν, τὴν ἐν τῷ Μεγάλῳ Σπηλαίῳ τὴν τόσαν ἀξιόλογον διὰ τὴν μορφήν τοῦ εἰλαβοῦς δωρητοῦ, ἐκτὸς τῆς αὐτόθι φορητῆς τῶν Παλαολόγων.

Ἀλλὰ τί εἶνε πάντα ταῦτα παραβαλλόμενα πρὸς τὴν μεγάλην τέχνην τοῦ Μυστραῦ; Παλαιολόγοι καὶ Λασκάρις καὶ ἄρχοντες καὶ πρωτοστράτορες, καὶ αὐτοκράτορες καὶ μοναχοὶ ζωγραφίζονται μὲ μοναδικὴν τέχνην. Καὶ δὲν θαυμάζω μόνον τὴν φυσικὴν ἐκδήλωσιν καὶ τὴν φυσιογνωμίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν τρόπων τῆς ἐργασίας τὴν μανιέρα ἢ ὁποῖα ἦτο οὐσὼς διάφορος τῆς λοιπῆς τοιχογραφικῆς ἐργασίας.

Φυσικὸν δούλευμα καλλιτεχνικὸν καὶ ἐλευθέρου τοποθετήσεως τόνου φωτὸς καὶ σκωμάτων διακρίνει τὰς τοιχογραφίας αὐτάς. Ἀποκαλύπτουμαι θαυμάζων τὴν τέχνην ταύτην τὴν μεγάλην καὶ πραγματικὴν τὴν ὁποῖαν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχον ἐξάγει ἰδούστως οἱ μεγάλοι ἐρευνῆται.

Ν. Δ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΣΗΜ. Ἀξιόλογον ἔργον περὶ Μυστραῦ καταρτίσει ἤδη ὁ κ. Ἀδαμάντιον. Ἀντιγραφα δὲ ὠραϊα ἐποίησεν ὁ Ἑλληναλλιτέχνης κ. Π. Ζωγράφος.

EMILE BERNARD

ΜΙΑ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΣΕΖΑΝ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Ερωτήσαμε για μιὰ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ἕνας τζιτζικας ἀρχε να τραγουδῆ σ' ἕνα γειτονικό χωράφι.

— Τὸ νὰ ζωγραφίσῃ κανεὶς, μοιάζει με τὸ τραγοῦδι αὐτοῦ τοῦ τζιτζικα, μού εἶπε ὁ Σεζάν.

— Τὸ ποτεῦν μὰ αὐτὸς ὁ τζιτζικας κάνει μόνο θόρυβο, ἐνῶ ὁ ἀρτίστας ἀποβλέπει στὴν ἀρμονία· ἀλλὰ, γιὰ νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ δὲν πρέπει νὰ τὴν προαισθανθῆ καὶ νὰ τὴν ἀγαπήσῃ;

— Ἡ μελέτη τῆς τέχνης εἶναι πολὺχρονος καὶ γίνεται κακῶς. Σήμερα ὁ ζωγράφος πρέπει μόνος του τὰ πάντα ν' ἀνακαλύψῃ γιὰτὶ δὲν ὑπάρχουν πιά παρὰ πολὺ κακὲς σχολὲς ὅπου χάνει κανεὶς τὸ δρόμο τοῦ δὲν μαθαίνει τίποτα. Θὰ ἔπρεπε στὴν ἀρχὴ νὰ μελετᾷ κανεὶς ἀπάνω σὲ γεωμετρικὰ σχήματα; τὸν κύβον, τὸν κύβον, τὸν κύλινδρον τὴν σφαῖραν; Ὅταν θὰ ἦτο ἰκανὸς ν' ἀποδώσῃ τὰ πράγματα αὐτὰ εἰς τὰ ἐπιπέδα τῶν καὶ τὰ σχήματα θὰ ἤξευρε νὰ ζωγραφίσῃ.

— Περιλαμβάονται πράγματα, σὲ ὅ,τι βλέπουμεν, εἶνε ὁ ἀόρατος σκελετός. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν βάλει ὡς βύσιν τῆς μελέτης τῆς τέχνης τὸ γεωμετρικὸν καὶ τὸ ἀοπτικόν.

— Τί ἐννοοῦσαν με αὐτό;

— Τὸ γεωμετρικὸν ὑπολογίζει τὰς μᾶζας καὶ προσδιορίζει τὰς ἐπιφανείας, καθορίζει ἐπίσης τὰς σχέσεις τοῦ ὕψους, πλάτους καὶ βάθους· τὸ ἀοπτικὸν διαγράφει τὰς περιμέτρους ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀπαμάρτυσιν ἀπὸ τὸν θεατὴν. Αἱ δύο τελευταῖαι ιδιότητες εἶνε μαθηματικὰ ὑποκειμένα εἰς νόμους ἀμεταβλήτους.

— Αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς διδαχῆς ἦταν βεβαίως ὁ καλλίτερος.

— Ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον εἶνε ἡ ἀρχὴ πάσης γραμμῆς, καὶ ἀφοῦ διέλθουν διὰ τοῦ κύκλου, τῶν γωνιῶν, κατέληγον εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐπιφανειῶν, ἐπιπέδων, σφαιρικῶν, κυρτῶν κοίλων, σφαιρῶν καὶ εἰς τὴν μελέτην τῶν ὀπτικῶν ἀκτίνων. Ὑπάρχει πῶς θετική βάση;

— Αὐτὸ εἶναι ἀκριβῶς τὸ πῶς σωστὸ πρᾶγμα ποῦ ἀνεκάλυψα κατὰ τὴν μακρινὴν μου σταδιοδρομίαν· μὰ τὰ χρώματα;

— Οἱ πρῶτοι φημισμένοι Ἕλληνες ζωγράφοι, ὁ Ἀπελλός, ὁ Μελαγρός, ὁ Νικομάχος κτλ. δὲν μετεχειρίζοντο κατὰ τὸν Πλήνιον παρὰ τέσσαρα χρώματα τὸ κίτρινον, τὸ πράσινον, τὸ ἄσπρον καὶ τὸ μαῦρον. Ὁ Πλήνιος παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν του ἔδιναν ὀλιγώτερον προσοχὴν εἰς τὴν τέχνην καὶ πρὸς σότερον εἰς τὴν ἔμφαν· διότι σπαταλοῦσαν ὅλα τὰ χρώματα, καὶ τὸ ταλέντο εἶχε χαθεῖ. Ὁ Ἀλβέρτι ἀναγνωρίζει τέσσαρα χρώματα στὸν ζωγράφον, ἐπὶ πλεον τὸ ἄσπρον καὶ τὸ μαῦρον τὰ ὁποῖα ὑπολογίζει μόνον γιὰ τὸ φῶς καὶ τὴν σκιά. Ὁ Λεονάρδος ντὰ Βίντσι κάνει τὸ ἴδιον.

Τὰ χρώματα ταῦτα προέρχονται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα; τὸ κίτρινον εἶνε

ἢ φασφία, τὸ κόκκινον ἢ γῆ, τὸ μπλε ὁ οὐρανός, τὸ πράσινον τὸ νερό.

— Ἀποτελοῦσαν μιὰ πολὺ περιορισμένη παλέττα. Ἐπειτα ἐγνώρισαν με τὸ πρῶτον τὴν σύνθεσιν τοῦ φαινομένου, ἡ μίξις οὐρανοῦ μὲς ἐκτεταμένης παλέττας, τῆς συνταμεύσεως τῶν μιγμάτων καὶ τοῦ πλοῦτος τοῦ πίνακος. Ἡ φύσις μᾶς προσφέρει ἀπειρὸς ποικιλίας υποχρώσεων.

— Ὁ καταρτισμὸς τοῦ πίνακος ἀπαιτοῦσε τρία πράγματα γιὰ τοὺς ζωγράφους γὰ τοὺς ὁποῖους μιλοῦμε, τὴν περιγραφὴν ἢ ἰχνογράφειν διὰ τῆς περιμέτρου, τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν διανομὴν τῶν φωτισμῶν.

— Ἐκάναν τὸν πίνακα ἐρεῖς προσπιδοῦμε νὰ ἐπιτύχουμε ἕνα κομμάτι τῆς φύσεως.

— Μ' ἕνα λόγο, ἡ ἀλήθεια, τὸ πρῶτον καὶ ἡ καλὴν ἐξήγησιν ὡσὰν αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔλεγχον τῆς τέχνης· αὐτὸ ἀνάγκασε εἰς τὴν μελέτην τῶν κινήσεων, τῶν πιδῶν καὶ ὀδηγοῦσε εἰς τὴν ἀκριβὴ γνῶσιν τῆς ἀνατομίας καὶ τῆς ἐκφράσεως.

— Ζητοῦσαν πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὸ ζωγράφον.

— Ὁ Ἀλβέρτι συμβούλευε τὴ φύσιν, ἔλεγε πῶς μόνον αἰτὴ ὀδηγεῖ τὸν ἀρτίστα σ' ἕνα ἀνώτερον ἐπιπέδο, γιὰτὶ παρασύρεται πρὸς τὰς ἀτέλειες καὶ τὰς συνθήκας ἐὰν ἐμπιστεύεται μόνον στὴν ἰδὴ κὴν τοῦ μεγαλοφύτου. Ἄλλ' ἀπαιτεῖ τὴν γνῶσιν τῆς τέχνης; Κανεὶς, προσεταιρᾶς μὴ νάρχησει τὸ ἔργο ἐὰν δὲν ἔχῃ προηγουμένως σκεφθῆ καὶ δὲν γνωρίζει ἀκριβῶς τί ζητεῖ.

— Σὰς ὁμολογῶ πῶς φοβοῦμαι τὰς πολλὰς γνώσεις, πρῶτον τὴν ἀφέλεια.

— Γιατὶ ν' ἀπορρίπτωμε ὅ,τι τόσο ἐστοχίσει; Αἱ γνώσεις δὲν ἀποκλείουν τὴν ἀφέλεια, ἡ ὁποία εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰς ἐπιπτώσεις τοῦ αἰσθηματος καὶ ὄχι μιὰ ἰδιότης τῆς ἀρτίστας. Ἡ ψυχὴ ἀνοίγει δύσκολα ἕνα δρόμον διὰ τῆς ἕλης, δὲν εἶνε περιττὸν νὰ τὴν ὑποβοηθήσῃ κανεὶς ἐκ τῶν προτέρων.

— Ἐὰν οἱ κριτικοὶ ἐγνώρισαν τὸ ἕν τέταρτον μόνον ἀπὸ ὅσα εἶπαμε πρὸ ὀλίγου θὰ ἔγραφαν ὀλιγώτερες κουταμάρες.

— Σανταπῆρα, δὲν εἶνε πολὺς καιρὸς, με τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὴν ξαναδαθείωσω, τὴν Νεωτέραν Τέχνην τοῦ Οὐϊσμαν. Κατεπλάγην με τὸ ξηρόν ἐνός παιδιᾶστικον στὴν τὸ ὁποῖον φροντίζει τὰς γνώσεις του, ἐπάνω εἰς τὰ κεραμίδια χωρὶς νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ με κανένα καλὸ ἐπιχείρημα ἢ τὸ ὁποῖον, ἔταν κάνει τὸν κόπον νὰ τὴν δικαιολογήσῃ, τὴν παρουσιάζει με τὴν γυμνότητα τῆς διανοητικῆς τῶν φτώχειας. Οἱ περισσότερες δὲν εἶνε ἀνώτερες ἀπὸ τὸ ἐπιχείρημα ἐνός μικροεμπόρου ἀγνοοῦντος τὴν τέχνην ἀνικάνου νὰ καταλάβῃ μιὰ δημιουργίαν καὶ ζητοῦντος πάντα τὴν ἀλήθειαν ποῦ τὰ μάτια του βλέπουν.

— Εἶνε σὰν τὸν Ζολά. Ὁ Νατουριαλισμὸς!

— Καὶ τί γνώμες γιὰ τὴν Π. ντὲ Σαβάν; Τί ἔλλειψις τὰχ καὶ τί ἀκατάσχετος κλησις γιὰ τὴν προσοχὴν; Ἡ διανοητικότης ἔλλειπε τελείως ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ συγγραφεῖς. Καὶ πῶς νὰ κρίνῃ κανεὶς ἕνα ἔργο τέχνης χωρὶς αὐτὴ;

— Οἱ κριτικοὶ αὐτοὶ ἕνα εἶχαν ἀπὸ τὸν σκοπὸν, νὰ ἐξυμνητήσων τὸν νεωτερικὸν τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὰ ἀπολαθοῦσαν στὴ φιλολογία στηριζόμενοι ἀπάνω στοὺς ζωγράφους.

— Ὁ Οὐϊσμαν αὐτὴ τὴν ἐποχὴν δὲν εἶχε παρὰ αὐτὸ τὸ κριτικὸν καὶ ὠνόμαζε ἔτσι καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω ποῖα διεφθαρμένη ἀνάγκη νὰ εἶ-

ρίσκη κάτι π. το διεφθαρμένο και πρόστυχο στα ζωγραφικά έργα. Παρ-
ραγνώριζε τελείως μιά προσπάθεια στην τη δική σας.

— Δεν έκαμε το ίδιο και ο Ζολά;

— Το ίδιο συνέβηκε γενικώς με την ιστορία της τέχνης. Διάβασα
πολλά έργα για τη ζωγραφική και παρατήρησα ότι οι περισσότεροι
συγγραφείς που είχαν την απειροσχεψιά ν' ανακατασκευούν δεν ανακάλυ-
ψαν εις την εκτύλιξι της παρά σχολές μέσα στις οποίες σάν έντομα
έτσιπνησαν σειρές ζωγράφων προς τους οποίους είχαν τόση σχέση έση
και με τους κατοίκους του Άρη.

— Ο μόνος κριτής που υπήρξε είνε ο Μπουτελέο.

— Αφού το σημείο της αφειρησίας της τέχνης είναι διανοητικό,
οι ζωγράφοι δέν πρέπει να ένώνονται κατά σχολές αλλά κατά προσπά-
θειες. Έτσι θα κατορθώσω κανείς ν' αποδείξη ότι οι πιο μεγάλοι ζω-
γράφοι είνε εκείνοι των οποίων το μυαλό απέβλεπε πιο ψηλά, και οι
όποιοι δια της σινηής συμφωνίας των γνώσεων τας οποίας απέκτησαν
και των υπερόχων συλλήψεων έφθασαν υιά κορυφή την οποίαν δέν
διέβησαν παρά δύο ή τρεις φορές το πολύ και άνθρωποι οι οποίοι εί-
χαν ένα κοινόν ιδανικό.

— Θάχα πολλά να σας πω για τη κριτική έως τώρα πολύ με κακο-
μεταχειρίστηκε, ίσως καμιά μέρα να με καλύψη με επάιτους έξ ίσων
κουτούς με τις κακίες τις παράλογες που μου οίχηνη τότε. Δέν της έχω
καμιά έχθρα. Δέν την διαβάζω πιά. Ο ζωγράφος πρέπει να κλεισθή
στο έργο του. Πρέπει ν' απαντή όχι με λέξεις αλλά με έργα.

— Άς περιμένουμε έως ότου κάποιος σας πλάξη, πωλητή σέ μια καλή
τιμή. Αιτό θα είνε το καλύτερο έπιχειρημα σέ υιά κοινωνία που δέν
γνώριζει πιά τη τέχνη.

— Θάτανε παράξενο να φθάσω μια μέρα τις τιμές του Μπουγκερό
ή του Μεσονιέ!

— Αιτό δέν είνε αδύνατο. Θά πλουτήσετε τον πωλητή σας. Θά
είνε μια δίκαια έκδίκηση εναντίον εκείνων που σας παραγνώρισαν και
οί συμπατριώται σας θα σας κάνουν ένα άγαλμα εάν έχετε πεθάνη, ή
θα σας χαιρετούν με χαμηλά το καπέλο αν ζήτει ακόμη.

— Οι συμπατριώται μοι δέν είνε τίποτα μπροστά σε μένα, τας σιχαί-
νόμμε όλους.

— Σ' αυτό το σημείο ο Σεζάν είχε μια έκφραση ανεκδιήγητη περι-
φρονησίας, και τένοσε τη γροθιά του προς την πόλι της Αΐξ.

— Πρέπει να τους συγχωρήσετε, ο πρώτος ένοχος δέν είνε τάχα ο
παρισιαός κριτής; του είπα.

— Μου μιλήσατε για τον πίνακα τέτοιο που τον έννουσαν οι άρ-
χαιοι, θάθελα να συζητήσουμε ακόμη. Ξέρετε πως δέν είμαι έχθρός
της συνθέσεως· την παραδέχομαι μόνο εκ του φυσικού τί θα λέγατε
για ένα Πουσέν έτσι φρασμένο.

— Δέν τολμώ να σας απαντήσω, εξηγήσατέ μου την ιδέα σας λα-
πομερως. Δέν άμφ βάλλω πως, φτιασμένο από σας, θα είνε κάτι τι
το καινούργιο.

Ξαναρχάσαμε να περιπατούμε και ο Σεζάν ειπε.

— Ξέρετε πως πολλές φορές έσχεδιάσα λουομένους και λουομένας
που θα ήθελα να εκτελέσω σέ μέγα σχήμα και εκ του φυσικού ή θη-
λειψς έμας· μοντέλοι με υπερέωσε να περιορισθώ στες άπόψεις σύ-
τές. Έβρισκα έμπόδια εμπρός μου έως να βρω το μέρος που θα έτα.

ποθετούσα τη σκηνή, μέρος που να μη δακρύρη πολύ από κείνο που
είχα στο κεφάλι, να συγκεντρώσω πολλά πρόσωπα μαζί, να βρω άν-
δρες και γυναίκες που θα ήθελαν να γινωθούν και να μείνουν ακί-
νητοι σέ πάες που είχα ορίσει. Έπειτα εύρισκα τη δυσκολία της μέ-
ταφόρας του πίνακος και τις χίλιες δυσκολίες του καλού ή κακού και-
ρου, του μέρους που θα έτοποθετούμην και των υλικών των αναγκαίων
για ένα έργο τέτοιων διαστάσεως. Αναγκάστηκα λοιπόν να παρατήσω
το σχέδιό μου ένός Πουσέν έξ έκκληρου φρασμένου εκ του φυσικού,
και όχι με σημειώσεις και με κομμάτια μελετών και σκίτσων ένός
πραγματικού Πουσέν, το υπαίθρου, με χρώματα και με φως, αντί των
έργων αυτών που τά σκέφθηκαν εις το άτελει και τα όποια έχουν το
σκοτεινό χρώμα της λιγωστής μέρας και της έλλειψως των αντανακλά-
σεων του Ουρανού και του φωτός.

— Αλήθεια, άπορώ πως ένα τόσο ανεξάρτητο πνεύμα σάν τη
δικό σας μπορεί να υποδουλώνεται σέ τόσες υλικές συνθήκες. Πάρε-
στε να θέλετε να υποτάξετε τον πίνακα και το σύστημα της μελέτης
σάν να μη ήτανε ο πικρός πρό παντός άλλου το έργο ένός άριστά πολύ
πιο πολύ ή έργο της φύσεως αν και ή τελευταία αιτή είνε πάντα πα-
ρούσα και σεβαστή.

(Συνέχεια εις το επόμενο)

ΟΥΑΪΛΔ - ΣΑΛΩΜΗ - ΜΑΡΙΚΑ

Κατά τον μήνα Οκτώβριον οιδέν άξιον ιδιαίτερας σημασίας έργον
ανεθιβάσθη από σκηνης πλην της «Σαλώμης» του Ουαίλδ Ουαίλδ, το
όποιον ή ιέρεια της τέχνης Μαρίκα Κατοπούλη εξέλεξε να αναθιβάση
ως τιμητικήν της. Τί είνε ή «Σαλώμη» του Ουαίλδ Ουαίλδ; Είνε
δράμα με υπόθεσιν βασιικήν; Οι κριτ και τοί ήμερησιου τύπου δέν μας
είπαν τίποτε. Μόνον ο Φ. Π. της «Πολτείας» ήθέλησε να άρη μίαν
πτυχήν του πέπλου χάριν των θεατοφίλων και των διασκεψιμένων της
χώρας μας.

Όσο είδον την «Σαλώμην», έπαρσλήριζον επί ήμέρας. Σαλώμη
Ουαίλδ, Μαρίκα.

Και είνε μόν άληθές πως δια την Μαρίκαν οιδείς δύναται να έ-
παρξη έλεγχος — και είνε ή βεβαίως αυτή όχι άπόρροια προκαταλή-
ψως, ή αποτέλεσμα συμπαθείας, αλλά άπαύγασμα έντιμου σκέψως
και έντιμου κρίσεως. Η Μαρίκα είνε άληθές πως οτι παίξει το αίς
θάναται και τοίτο είνε άρκείον.

Το βεστ άριόν της πρώτης τάξεως κατά τρόπον που ή προοπτική
σιωπά.

Τί είνε όμως το έργον το όποιον τόσο ένθεουσίασε το κείνον, το
όποιον με θερηκευτικήν κατανύξιν παρηκολούθησε την μυσταγωγίαν
της Μαρίκας;

Είνε δράμα με τόσην δυνατήν πλάξην; Κάθε άλλο. Πρόκειται περί
της γνωστής ιστορικής θερηκευτικής υπόθεσεως; Όχι. Ασφαλώς όχι.
Γράφω δια τους ιδόντας ή μελετήσαντας το έργον.

Τί συγκινεί λοιπόν από τὰ ἔργον αὐτό; Ποῦ εἶνε ἡ μυστηριώδης δύναμις, ἡ τόσον τερατοία, ποῦ συγκρατᾷ τόσον στερεὰ τὸν θ᾽ αὐτὴν καὶ τὴν Μαρίκαν εἰς δυσθεώρητα ὕψη ἀνεβίβασε.

Διὰ τοῦ παρακολούθησάσας τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ ὠραίου καὶ τὴν μορφὴν καὶ τὴν μολὴν καὶ τὴν ψυχὴν Ἀνθρώπου τῶν φιλικῶν τοῦ «Ρίτικου» ἢ ἀπάντησις εἰς τὰ ἀνα ἐρωτήματα εἶνε εὐνόητος. Ὁ ὠραιοπαθὴς ἐκεῖνος Σκῶτος, ὅστις ἐτροφοδότησε καὶ θὰ τροφοδοτῇ ἐτι μακρὸν μὲ τ' ἔργον του τὴν νεότερον αἰσθητικὴν. Ὁ μεγάλος ἐκεῖνος ἠδαισιγὴς τὸν ὅποιον κατεδίδασκεν ὁ φιλοσοφιστὴς τῶν συμπαιρωτῶν του, εἰς μίαν δίνην τῶν αἰσθήσεών του, ἔγραψε τὴν «Σαλώμην του» καὶ ἔγραψεν αὐτὴν ἴσως διὰ τὴν Μαρίκαν.

Τὴν ἔγραψεν ἴσως γυνὸς, ἀληθινὸς μὲ μύρα καὶ στροβιλίζομενος ποῖός ἔειρε περίε πῶσον ὠραίου σώματος. Σίφον ἠδονῆς ἔβγαλε τὸν ὠραῖον ἐκεῖνον ἕνον τῆς Σαλώμης πρὸς τὴν χεῖλη τοῦ Γισχανῶν καὶ πρὸς τὸ «Αλαβάστρινον σῶμα του». Ἀλλὰ πῶς δὲ ψυχῆς καὶ ποῖος πόνος ἰερός ἠγάγασε τὸν συγγραφέα τοῦ «Ντεπροφόντ» νὰ ἐκλέξῃ τὸ θέμα του μέσα στὴ θρησκεία τὴν ὁποῖαν τῶν ἐλάτρευε. Τὸν Συγγραφέα ἐγνωρίσαμεν ὀλίγον καιρὸν κατόπιν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποῦ ἐπῆρε τὸ δίπλωμα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ σκέψις προσυπογράψασα πῶς εἶχε ἀκαθάρσει τὸ βαρὺ ἔργον τῆς ἐρείνης.

Μοῦ ἔλεγε κάποιος φίλος μου καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τοῦ ὁποῦ παρακολούθησα τὴν «Σαλώμην» εἰς τὸ Κοιτωβούλειον, πῶς ἐκτὸς τῆς Λαγνσίας του, ὁ συγγραφεὺς μᾶς φανερῶνει καὶ τὴν διαφθορὰν τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης. «Ὁ τῆς ἀφελείας!» Τὸ αὐτὸ τῶν ἔργων τοῦ Οὐαίλδ εἶνε πολὺ βαθύτερα. Ὁ Οὐαίλδ ἐπρεπε νὰ ζῆσῃ, Ὁ Δούγκλας μᾶς ἐγίνησεν τὸ «Πολιταῖτο τοῦ Λόριαν» ἀλλὰ μᾶς ἀφῆρεσε τὴν Ὁσκάρ. Ἐάν ἔξῃ ἴσως ἀπὸ σύστημά του νὰ ἐθραῖετο ὁ ἀπανθρωπισμὸς καὶ εἶσθε στέγη καὶ πρῶτα πάλιν κάθε ὠραῖον συνοίσθημα Πιθανόν ὁ κόσμος μας, ὁ κόσμος τῶν σπονδιλατῶν, τὰ πάντα νὰ μετατρέξῃ εἰς ἔρειπα πρὸς χάριν τῆς ἠδονῆς. Ἀλλὰ ὁ ὠραῖος πρὸ πάντας ἀπὸ νὰ καταστρέφῃ καὶ νὰ ἐρειπώσῃ καὶ νὰ ἀπανθρωπισθῇ, οὐκοδομοῦσε καὶ σφρηματοῦσε κόσμους ἀγνώστους διὰ σίτης. Ὁ Δούγκλας εἰς Ἰταλίαν ποῦ κατέφυγεν κάποτε, ἤκουσε ἀπὸ παρεληθμεῦτα Γαλάτην. ἐπίστευσε, εἰς τί; καὶ ἔγραψε ζητήσας νὰ καταστρέψῃ τὰ βίαια ἐνὸς ὠραίου ἔργου. Ἡθέλησε ἀργὰ ἴσως νὰ εἶσθῃ κακὰς προθέσεις εἰς ὠραίας σκέψεις. Μήπως ἕτερος Γαλατικός νοῦς ὁ ἀρχίατρος Βενέδικτος Σαγκλὲ εἰς τὸ πεντάτομον σύγγραμμά του «Ὁ ἐκφυλισμὸς τῆς ψυχῆς τοῦ Χριστοῦ» δὲν βρῖσκει τῶσδε κακὰς προθέσεις καὶ τῶσδε ἐκφυλισμοὺς εἰς τὸν ὠραῖον Ναζωραῖον;

Ἀλλὰ διὰ τὸ ἔργον τοῦ Ναζωραίου θὰ ὀμλῇ αἰῶνας δλοκλήρους ἡ ἀνθρωπότης ἔστω καὶ ἂν τῷτο ἐθραῖετο ἐπὶ τῶν σκοπέλων τοῦ ἔθους.

Ἐσολιάσθη, καὶ θὰ σχολιάζεται ποικιλοτρόπως τὸ ἔργον τοῦ Οὐαίλδ. ἄλλ ὁ πραγματικὸς διασοῦμενος κόσμος θὰ φέρῃ πάντες εἰς τὰ χεῖλη του εὐνοσιόνως τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Ἡ «Σαλώμην» ἔγραψεν μὲ ἕνα πνεῦμα πολὺ ὑψωμένον καὶ εἰς τὸ παραλλήλημά του ὁ Ὁσκάρ γέσω ἀπ' τὴν στέγη τοῦ Γισχανῶν; κατὰ περισσότερο ἤθελε νὰ μῶς πρὸς ἀπ' ὅ,τι ἀντιλαμβανόμεθα ὅ,τι μᾶς λέγει.

Δ. ΤΖΙΑ

† Ο ΓΛΥΠΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Τρία ἔτη συνεληρώθησαν τὴν 28 Ὀκτωβρίου, ἀπὸ τὴν μάστιγαν ἐκεῖνην ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποῖαν οἱ θεοὶ μοῖσαντες τὸν ὠραῖον τῶν Ἀθηνῶν ἔφησον τὸν γλύπτην Νικόλαον Στεργίου, ἠρακίζον αὐτὸν ἐκ τῆς Ἀτικῆς γῆς σιερούντες τὴν τέχνην τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἐνὸς τιμίου καὶ εὐδουειδέτου ἐργάτου. Εἰς τοὺς ἱεροὺς τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς τέχνης, γνωστός γνωστός ὁ Στεργίου ἐτελειούργει διὰ τῆς θαυμαστῆς τέχνης του καὶ ἀπὸ τῆς τελευτήσεως ἐν τῷ ἀπελευκρουμένῳ ἀτελίῳ του ἐδίδοντο εἰς τὴν τέχνην ἔργα ἀξία θαυμασμοῦ.

Εἶνε δὲ γνωστὸν πῶς αἱ τίμαι ἐργατῶν καὶ χεῖρες τοῦ ξανθοῦ ἀθηναίου ἔπλασαν μὲ πῶσον ζῆλον καὶ πόσην στοργὴν τὸν «Ἄγγελον τῆς Νίκης» ὅστις ἐν προπλάσματι Ἀ' μεγέθους κεῖται εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ μας Μουσείου.

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ὁ ἀτυχῆσας ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ζωῆς ἐν τῶν ἐργάτης ἐθραεῖετο καὶ ἔτυχεν ὑπεροφίας ἐκ μέρους τοῦ κράτους, διὰ τῆς ὁποίας ἀποπεράτωσε τὰς σπουδὰς του ἐν Εὐρώπῃ.

Τὸ ἔργον τοῦτο, διὰ τὸ ὅποιον τόσα καὶ τόσα ἐγράψασαν, ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ εἶχε χυθῆ εἰς χαλκοῦν καὶ νὰ εἶχε στηθῆ εἰς τὸ πλέον περιβλεπτόν μέρος τῆς Προτενοῦσης. Δυστυχῶς ὅμως χάρις εἰς τὴν ἀπὸ ἐτῶν προσπάθειαν τῶν Κυβερνῶντων πρὸς ἐκπλαλισμὸν τῆς Χώρας μὲνε εἰς τὴν ἀφόνειαν διὰ νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ ποῖός ἔχει ἀκαθάρσει πῶσον καιρὸν! Ἀλλὰ μήπως αἱ προσπάθειαι τοῦ ἐργάτου αὐτοῦ ἐσταμάτησαν εἰς τὸ ἔργον αὐτό; Ὁ Στεργίου ἀποθνήσκων μᾶς ἀφῆκεν εἰς τὸ ἐρημικόν του ἀτελιὸν πολλὰ ἔργα ἀξία τέχνης θαυμαστῆς. Τριάκοντα περίπου εἰς προπλάσματα κατέχει ὁ γηραιὸς ποιητὴς του ὅστις γηραιότατος λαξεύει ἀκόμη τὰ Πεντελικὰ παρὰ τὴν ὁδὸν Ἀναπαύσεως.

Ὁ «Ἄγγελος» ἔργον σπουδαίας ἐμπνεύσεως καὶ θαυμαστῆς ἐκτελέσεως, δείγμα τῶν συνοισθημάτων ἕτινα συνεκρούοντο εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ σοφοῦ καὶ πλήρους ἐσωτερικότητος ἀθηναίου γλύπτου, θὰ ἔπρεπε ἐπίσης νὰ στηθῆ εἰς περιβλεπτόν μέρος διὰ νὰ διαλαλῇ μὲ τὰς ἀδράς γραμμάς του ἀνά τὴν χώραν, τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας καὶ νὰ ὑπενθυμίσῃ μὲ τὸ «κλασικόν» ἐκεῖνο πάθημα τοῦ σφυροῦ (εἶσι παριστάνεται ὁ ἐργάτης) εἰς τὸ κεφάλαιον μὲν τῆς ὑπερωσείσεως του πρὸς τὴν ἐργασίαν, πρὸς τοὺς ἐργάτας δὲ τῆς ὑπερωσείσεως των πρὸς τὴν Χώραν.

Ὁ διάτιον αὐτὸς τῆς ὠραίας Ἑλληνικῆς τέχνης, δὲν ἦτο γλύπτης ἀπὸ τοὺς συνήεις. Πλάτων τὸν πλὸν του ἐσφιρηλάει κόσμους ἀτε τὸν πλὸν του κατὰ τρόπον ποῦ ἐνόμιζε κανεὶς πῶς ἔγραψε πολιτομα γνωστός ζωῆς. Ὑψηλῆς, πνεῦμα ἀνήσιχον καὶ δημιουργικόν, ἔπλασιν γράμματα. Πρὸ καροῦ ὀμὰς φιλοτεχνῶν ἐνεθυμήθη καὶ ἐθορύθησε περὶ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου ἐργάτου τῆς «Κοιτωμένης». Περὶ τὸ ὄνομα τοῦ συμπαιρωτῆ Στεργίου οὐδεὶς θόρυθος, καίτοι ὁ τάφος του νοπὸς ἀκόμη εἰς ὀλίγων βιγμάτων ἀπέστειον ἀπὸ τὴν τύρβην τῶν ἀθηναίων καλλιτεχνῶν.

Πιστεύει τινες φίλοι καλοὶ καὶ στοργικὸι θεματίζουσι κάποτε πρὸς τὸν τάφον του καὶ φαίνουσι αὐτὸν μὲ λίγα λουλοῦδα ἄγρια τοῦ Ὑμητοῦ.

Καυμένο παιδί! Μὴ κλαῖς ὠραῖε ξανθὲ Νίκο, μὴ παραπονεῖσαι!

καί μόλις ὡς κοπήσῃ ὁ θρήνος καί ἀπικρασταθοῦν τὰ ἐρείλια τοῦ ἐ-
δημιούργησάν στήν ἀγαπημένη σου Ἑλλάδα οἱ ἰσραηλιῆται καί θά
γείνη γιά τὸ λαμπρὸν σου ἔργον. Δ. Τ.

† **ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ**

Πρὸ μηνὸς καὶ κατόπιν μακρῆς ἀσθενείας ἀπεβίωσεν ὁ ἰα-
τρὸς Γενικὸς Ἀρχίατρος τοῦ Στρατοῦ Ἀνδρέας Καρκαβί-
τσας. Ὁ κάλλιστος οὕτως ἐπιστήμιων τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος
εἰς βαρὺ ἐβέντισε πένθος τοὺς οἰκείους καὶ φίλους δὲν ἦτο μό-
νον ἰατρὸς. Τὸ φιλολογικόν του ἄλαντον καὶ ἡ παραγωγή
αὐτοῦ τὸν εἶχον κατατάξει μεταξὺ τῶν πρώτων λογίων μας.
Ὁ θάνατός του ἀφίνει μέγα κενὸν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν λογοτε-
χνικὴν ζωὴν τῆς Χώρας, καίτοι εἶχε παύσει πρὸ πολλοῦ νὰ
γράφῃ καὶ νὰ δημοσιεύει.

Ἡ «Ἀνθρωπότης» ἀνέθεσεν εἰς ἐκλεκτὸν λόγιον ὅστις πα-
ρηκολούθησε τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα
ὅπως ἐτοιμάσῃ διὰ τὸ προσεχές τεῦχος σχετικὴν κριτικὴν.

ΣΤΗΝ ΕΛΙΑ ΑΠΟ ΚΑΤΩ

Μεγάλῃ ἐλιά, τὸν ἴσκιό σου γιά τὴν ἀκόμα δός μου.

Ἄχ, θάσθῃ γλήγορα ἡ στιγμή

Ποῦ θ' ἀναπάω τὸ κορμί

Στὸν ἴσκιό τ' ἄλλου κόσμου.

Παρακαλῶ σε ἀνθρώπινη πάρε φωνὴ καὶ πῆς μου

Σὰν πόσοι κάθησαν ἐδῶ,

Ποῦ λυπημένα τραγοῦδῶ,

Καλοὶ προπάτορές μου;

Πῆς ὅταν κλείσω ἀξέπνητα τὸ κουρασμένο μάτι,

Ὅταν μ' ἐκείνους πῶ μαζ',

Ἄπο τὸ εἶναι μου νὰ εἶ

Θ' ἀκολουθήσῃ καί;

Ἄλλοιᾶ! μὲ τὰ ξερόφυλλα ποὶ κάθε τόσο ἀφίνεις

Καὶ λέγουν χάμου ἀπ' τὸ κλαρί,

Μιάν ἀφονὴ καὶ θλιθερὴ

Ἀλόχωση μοῦ δίνεις.

Ἀλήθεια νδναί; ὀλόκληρους τὸ χῶμα θά μᾶς φάη,

Ὅχι κανένα ξετικό

Τὸ νῦ μου τῶρα στὸ κακὸ

Νὰ σὺρῃ πολεμαί.

Τοῦ κακοῦ ἀπὸ τὴν ἀπειρὴ πλούσια ζωὴ τῆς φρίσης

Βγαίνει καὶ πάει στὰ σωθικά,

Οὐράνιος ἦχος, ποῦ γλυκὰ

Εἶχε ἡ φωνούλα μοναχῆ,

Θὰ ζήσῃ, λέει, θὰ ζήσῃ.

Τέτοια μαγεία, τῆς μάνης μου, ποῦ χρόνια εἶναι στὸν ἄδη,

Ὅταν μὲν ἅγια προσευγῆ

Μοῦ μάθαινε τὸ βράδυ.

† **ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ**

ΚΩΝΣΤ. Δ. ΚΑΜΠΑΝΗ

Η ΒΕΡΤΑ

COMEDIE - ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ - ΣΚΗΝΑΣ 32

ΕΠΟΧΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ

- Α'. Προῶς. Εἰς τραπεζαρίαν οἰκίας*
- Β'. » Εἰς ἀντιθάλαμον αἰθούσης χοροῦ.*
- Γ'. » Εἰς δημόσιον κῆπον.*

ΔΙΑΝΟΜΗ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ	πατέρας
ΓΚΟΤΙΑΔΗ	Μητέρα
ΒΕΡΤΑ	Κόρη
ΛΟΤΑ	Φίλη της
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ	Ἐξαδέλφη της
ΑΛΒΕΡΤΟΣ	Ἐξαδελφός της
ΖΑΚ	Ξένος
ΖΟΡΖ	Δημοσιογράφος
ΥΠΗΡΕΤΗΣ	
1η ΦΙΛΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ	
2α ΦΙΛΗ	»

Διάφορα βωδὰ πρόσωπα

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Εἰς ἴσκιον ἐπιπλωμένη τραπεζαρία μετὰ παράθυρο στὰ δεξιὰ πλάγια τῆς σκη-
νῆς καὶ πόρτα εἰς τὸ ἄστυ. Ἡ Βέρτα στὸ παράθυρο καθισμένη μετὰ ἡμισυ-
κομένῳ τῷ bras-bis κεντᾷ. Ἡ μητέρα τακτοποιεῖ στὸ τραπέζι τὸ δελανῶν].

ΣΚΗΝΗ 1η.

ΒΕΡΤΑ. (κεντῶσα καὶ μελαγχολικῆ). Μητέρα πόσο με στενοχωρεῖ τὸ πε-
ριβάλλον αὐτό. Δοκιμάζω πάντα μὲ εὐχαρίστησά ἐνδύμωχον, στή μεχάριά μου.
ΓΚΟΤΙΑΔΗ. (Χωρὶς νὰ εἰδέῃ τὴν κεφαλὴν ἐξακολουθεῖ τὴν τακτο-
ποίησιν τοῦ c'est mit de table).

'Αγαπημένη μου, Παράξενη, Στενοχωρήσου; Δεν μου κάνουν έμια έντυπωσιν αυτά που πάλι λέγεις. Τώρα δύο μήνες, τὰ ἴδια ἐπαναλαμβάνεις...

ΒΕΡΤΑ. (Ἐν ἀρχῇ τῆς φάσεως εἰς τὴν αὐτὴν στάσιν). Καὶ ἔμωκ μητέρα μου, με βασανίζει, ἢ ἐπίμνος σκάψις. Τῆς ἀποστορῆς ἀπὸ βλον τὸν κόσμον.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. (πλησιάζουσα ἐνῶ χαιρεύη τὰ μαλλιά τῆς κίσης τῆς). Ἄσυνήθιστα Βέρτα, σοῦ ἀρέσει πάντα νὰ ὀμιλῆς.

ΒΕΡΤΑ. (προσέχουσα νὰ ἀκούσῃ). "Αἱ μοῦ φαίνεται ὅτι κτυπᾷ τὸ κουδούνι. (Ἀκούεται τὸ κουδούνι).

Ὁ Πατέρας...

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Νκί. Ἄλλὰ στὸν πατέρα σου, μὴ ἐξωπερικεύεις τέτοια πράγματα.

ΣΚΗΝΗ 2α

(Ἡ Γκοτίλδη ἐξέρχεται καὶ ἡ Βέρτα ἐξακολουθεῖ κεντῶσα)

ΒΕΡΤΑ. Παρατηρῶ, ἔλαι αἱ δυσκολία, ἔλα τὰ ἐμπόδια, ἔλα, πολλές φορές, τὰ ἀνθρώπινως ἀδύνατα, παρεμβάλλονται στὴ ζωὴ μου, πάντοτε ἐμπρὸς ἐσφυτρώνουν.

Καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένη, νὰ τὰ ὑπερνικήσω, καταβάλλουσα ἐξαιρετικὰς προσπάθειας, νὰ τὰ θέσω ἐκποδῶν, διὰ νὰ ἐξακολουθήσω... νὰ ζῶ. (λυπημένη ἐξακολουθεῖ).

Ἐθάνει κανεὶς σὲ μιὰ στιγμή μαζὺ με τὸσες ἄλλες ὀνθρώπινες ὑπάρξεις, διπλάσιες, τριπλάσιες, ἴσως ἀκόμη πολὺ περισσότερες ἀπὸ ἕσες ὑποθέτουν, νὰ περᾶνεθῆ, στὴ ἀγνωστὴ ζώνη ποῦ διέπει τὴ ζωὴ;

Γιατί βασανίζεις ἐξακολουθητικὰ, τὸν κόσμον, τὰ πλάσματα τοῦ;...

ΣΚΗΝΗ 3.

(Ἐισέρχεται ὁ πατέρας).

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. Γκοτίλδη! Πέσο σήμερα με ἐστενωχώρησε μία ἀπρόοπτος συνάντησις. Ὡρισμένως, ἀν μοῦ ἐλητοῦσαν ὅτι δήποτε, θὰ τὸ ἔδιδά, σ' ἐκεῖνον ποῦ θὰ με πρεσβεοποιεῖ, νὰ ἀλλάξω διεύθυνσιν.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. (Ἐισερχομένη). Πάντοτε ὑπερβολικὸς εἶσαι!

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. (Με αὐστηρὸν ὕφος). Βέρτα ἀφίσε μάς μόνους!

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Ὅσον δι' αὐτὰ, δὲν θὰ ἔπρεπεν ἴσως!

ΒΕΡΤΑ. (Ἐξερχόμενη). Μητέρα!

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Παιδί μου.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. Ξεύρεις πάλιν, στὴ λέσχη, σήμερα τὸ ἀπόγευμα, ἢ μιλοῦσαν γιὰ τὸν Μπέη. Τίσιν πολλὰ ἔλεγον (σύνως καὶ κατ' ἴδιαν). ἴσως ὄχι σχετικὰ...

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Πάλι τὰ ἴδια.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. Ναί! Ἄλλὰ ἐνόμιζα πῶς μιλοῦσαν γιὰ τὴν κόρη μάς.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Σ' ἐφάνηκεν, ὅτι ἤκουες.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. Περὶ αὐτῆς ἢ ἐπιείκειά σου. Φανερώνεται, περισσότερο, ἀπὸ ὅσον πρέπει ἢ στρογγύ σου.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. (θυμωμένη). Καὶ ὅμως τῆς ἀρμύζει.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. Φρονεῖς!

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Ἐχει τὸσο καλὴ καρδιά.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. Ἄλλὰ κακὸ ἴσως... μυαλό.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Ἀστρογά, ὅπως πάντοτε ἐκφράζεται γιὰ τὸ κοῦτσο μάς.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. Καὶ δὲν τῆς πρέπει;
ΓΚΟΤΙΛΔΗ ... Ἄπὸ αὐστηρὸ τόσο πατέρα!

ΣΚΗΝΗ 4η

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. Ἀκούω βήματα στὸ κοριντόρ Ποῖος ν' εἶνε;
ΓΚΟΤΙΛΔΗ. (Σπεύδουσα πρὸς τὴν θύραν). Καλῶς τὴ Λότα. Τέσον ἐξαφνικὰ, φαίνεται ὅτι ἤλθες. Ἄλλὰ σὲ ἐπεριμένουμε. Ἡ Βέρτα σήμερα ὀμιλοῦσε γιὰ σέ!

ΛΟΤΑ. (Ἐισερχομένη χαιρετᾷ δι' ἐλαφρὰς κλίσεως τῆς κεφαλῆς).

Εἶνε τόσο καλῆ.

ΒΕΡΤΑ. (Συνοδεύουσα τὴν Λόταν). Τῆς ἀείζει ἡ ἀγάπη μάς.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ. (Ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Λόταν). Ὁ πατέρας θὰ πηγαίνει γιὰ μπριτζ. Τὸ καρὲ θὰ περιμένῃ στὸ Κλοῦπ.

(Πρὸς ἄλλους). Μὲ συγχωρῆτε... (Χαιρετᾷ καὶ ἐξέρχεται).

ΒΕΡΤΑ. Ξεύρεις, μητέρα, ἀπὸ τὴν βεράνσα, διέκρινα στὴ σκάλα τῆς παραλίας τὴ Λότα μάς, καὶ ἔσπευσα στὸν κήπο νὰ τὴν ὑποδεχθῶ. Γιὰ αὐτὸ ἐφανερώθη, ἴσως, ἄλλῃ ἐξαφνικὰ.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Ὅχι τόσο, ὅσο θὰ τῆς κάμω παράπονα ὅτι μάς εἶχε λησμονήσει.

ΛΟΤΑ. Δὲν πιστεύω... (γελῶσα). Εἶνε χωρὶς ὑπερβολή, ἡ συντροφιά τῆς Βέρας, τόσο εὐχάριστος, ὥστε μοῦ εἶνε δύσκολο, ὅσον ἀπὸ ἐμέ, νὰ τὴν στερηθῶ, περισσότερες ἀπὸ δύο φορές τὴν ἑβδομάδα.

Δὲν εἶνε ἀρετὴ κ. Γκοτίλδη;

ΒΕΡΤΑ. Λότα μου, σὰν νὰ κρατοῦμε σημεῖωσι; Σ' εἶχαμε ἀναζητήσει τὰ ὠραία αὐτὰ ἀπογεύματα. Ἔτσι μόνη μου στὴ ἀκροθαλασσιά.

ΛΟΤΑ. Ρωμαντικὴ, ὅπως πάντοτε.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. (διακόπτουσα). Σὰς ἀφίνω, καλὰ μετὰ παιδιὰ, πρέπει νὰ πηγαίνω. Τὸ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ βοηθήσω στὴν διευθέτησιν τῶν ζητημάτων τῆς Φιλοπότῳου.

ΒΕΡΤΑ. (πρὸς τὴν Λόταν). Λίγο κοιτισμοπολιό... "Ε;

ΛΟΤΑ. Σιμωθισμένο ἐδῶ, στὸν τόπο μάς.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Εἶθε κακὴ. Σὰς ἀφίνω.

ΒΕΡΤΑ. Μητέρα! Θὰ κάμωμεν τὸ γύρω μάς.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Ὅπως πάντα.

ΛΟΤΑ. Μὰς ἐπιτρέπεις;

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Ὅπου θέλετε. (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ 5

ΛΟΤΑ. Σὲ συλλογίζομαι.

ΒΕΡΤΑ. Δὲν εἶνε ἀλήθεια.

ΛΟΤΑ. (Ἐνῶ κάθεται στὸ τραπέζι ὅπου πλησιάζει καὶ ἡ Βέρτα). Μὰ πῶς;

ΒΕΡΤΑ. Δὲν εἶνε ἀλήθεια ὅτι με συλλογίζεται κανεὶς. Ἄν με ἐσυλλογίζοντο, δὲν θὰ ἐνεκίθη, τὸ αἶσθημα τῆς μονώσεως, τῆς ἀπελπισίας, τῆς δυσκολίας τῆς ζωῆς ποῦ με βασανίζει σὰν ἕνα ἀόρατος κλοῖος ποῦ σφίγγει τὸ λαμῖο μου καὶ μοῦ στερεῖ τὸν ἀέρα, τὴν ζωὴ, τὴν εὐχαρίστησι.

ΛΟΤΑ. Χωρὶς ἀμφιβολία κανένα τῆς γαλλικῆς φιλολογίας, θὰ σοῦ ἐπηρέασε τὰς σκέψεις. Τέσον ὥστε...

ΒΕΡΤΑ. "Ακουσέ με. "Όχι... τίποτε. Είναι υπερβολικό, ίσως ασυνήθιστο, ανάσπαστο με την ηλικία μου, το φύλον μου. "Όπως θέλεις χαρκτηρίσέ το.

ΛΟΤΑ. Ναι! με την ανάπτυξίν σου.

ΒΕΡΤΑ. "Ίσως μ' αὐτή. Λοιπόν, πρὸ ὀλίγης ὥρας καθισμένη, σ' αὐτὸ ἐκεῖ τὸ παράθυρο, ἀφηρημένη στῆς βελανίδες τοῦ κεντήματός μου.

ΛΟΤΑ. Πόσα θ' ἄλεγε ἂν εἶχε στόμα;

ΒΕΡΤΑ... Τὴν ὥραν, ποῦ χρῆσταν ὁ ἥλιος ὄλον τὸν κόσμον καὶ ἦσαν γεμάτα τὰ ἀκρογιαλίες, ἀπὸ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, εὐχαριστημένα, ἐπενοῦσαν, ἀπὸ τὸ μυαλό μου τόσα ἰδιόρρυθμες σκέψεις, ποῦ κατέληξαν, ἄθελα, σ' ἓνα δάκρυ... σ' ἕκστασι... σ' ἀπεθάρρυνσι γιὰ τὴ ζωὴ, ὅταν ὁ πρῶτος, μπαίνοντας στὴ τραπέζα, στὸν ἴδιο τόνο, μὲ τῆς ἴδιες πάντοτε λέξεις, τὴν ἀναλωτικὴν του ἔκφρασι, καταλόγιζε, τὴν ὑπαιτιότητα καὶ τὴν εὐθύνην ὀλοκλήρου ζωῆς.

— Μιὰς νέου συγκινητικῆς ἱστορίας, ποῦ ἐπάνω σ' αὐτὴν ἔνοιωσα, ὄχι νὰ πέφτω, νὰ κρημνίζωνται τὰ παλάτια τῆς χαρᾶς καὶ νὰ σβύνουν τὰ φῶτα τῆς εὐτυχίας, ἀλλὰ νὰ χάνεται, σιγά, σιγά, βασανιστικά, ὀλοκλήρου ζωῆ, ποῦ ἐφιδάστηκε σὲ θεμέλια, αἰσθηματικῶν ὀγκολίθων, τὴν παιδὶ ξηλωμένη "Απριλιάτικη δόσι.

"Όπως τότε τὰ ροῦδα, χάνουν τὴν ἐφήμερη δροσιά των, στρώνοντας τὸ βράδυ, τὸ χῶμα, μὲ ροδόφυλλα καὶ κάνουν νὰ φαίνεται ὅλη ἡ γύρω ἔκτασις, ροδῶν, μὲ σβυσμένη τὴ ζωὴ, ἔτσι καὶ σ' ἐσὲ φαίνεται, ὅτι δὲν κλάιω γιὰ τίποτε ἄλλο, παρὰ γιὰ τὴν τόσο σιγανὴ ἀπονέκρωσι, μιὰς ἰδανικῆς εἰκόνας, μιὰς, τώρα ὀπτασίας ποῦ ἐχάθηκε.

Σὰν νὰ ἤμουνα Τούρκισσα καὶ ἔπρεπε πιστεύοντας στὸ κισμέτ, νὰ εὐρισκα παρηγόριά.

ΛΟΤΑ! Καὶ μιὰ Βέρτα, σὶν ἐσέ, μὲ μάτια, τόσο σαγηνευτικά, τόσο ἐκφραστικά, μὲ ζωὴ καὶ στὰς σκέψεις καὶ στὴν κοινωνία, τόσον ζηλεμένη, σὲ θεβαίω, θὰ φαίνεται παράξενο στὸν καθέναν καὶ σ' ἐμὲ ἀκόμη, νὰ τὴν ἀκούω νὰ ὀμιλῇ ἔτσι.

ΒΕΡΤΑ. Καὶ ἔμω.

ΛΟΤΑ. Δὲν ἔφραζε μὲν ποτέ, ὅτι ἦτο δυνατόν, νὰ σὲ ἐπηρεάσῃ, ἓνα φευγαλέο κόρτε, ἓνα σινηθισμένο αἰσθημα.

"Απὸ ἐκεῖνα, ποῦ ἀρχίζου στὰ σαλόνια, πλέκονται στοὺς κήπους καὶ στῆς ἀκρογιαλιές.

ΒΕΡΤΑ. (μὲ πόνο)... Καὶ τελειώνουν στὰς συζητήσεις τῶν Κλοῦμλ.

ΛΟΤΑ. Ὑπερβολὴ σου.

ΒΕΡΤΑ. "Ο πατέρας!

ΛΟΤΑ! Ναι ἔξω ὁ πατέρας σου. Τὰ ἔξω, θέλει καλὰ καὶ ὠνεῖ, νὰ ἐξαγνίσῃ τὴν ἀνοχήν του, μὲ καταλογισμὸν τῆς εὐθύνης σ' ἐσέ.

ΒΕΡΤΑ. Πῶς!... Τὰ ἔξω εἶς καὶ σύ;

ΛΟΤΑ. Μὰ σὰν τί φαντάζεσαι; Εἶνε γνωστὸν. Τὸ ἔλεγεν ὁ μπαμπὰς στὸ σπῆτι. "Ότι, ὀπότεν ἀποτύχῃ σὲ καμμιά ἐπιχείρησι, ἐπειδὴ δὲν εἶνε φυσικὰ δυνατόν νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὸν ἄλλον κόσμον, τὰ βάζει μὲ τοὺς ἰδίους του.

ΒΕΡΤΑ. ("Ὡσεὶ μονολογοῦσα). "Ὡστε καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ, ἓνα κεφάλαιον τοῦ ἐμπορικοῦ του βιβλίου...!

ΛΟΤΑ (γελάσασα μὲ εἰρωνίαν). "Όχι πρὸς Θεοῦ, μέρος τῶν κεφαλαίων... τοῦ ἐνεργητικοῦ του.

ΒΕΡΤΑ. "Αν καὶ εἶνε πατέρας μου δὲν δυσκολεύομαι νὰ τὸ πιστεύω.

Εἶνε δύσκολο στὸ παιδί, νὰ διακρίνῃ τὰ προτερήματα ἀπὸ τῶν ἐλαττωμάτων τῶν γονέων του.

"Όλα φαίνονται θεῖα χαρίσματα.

ΛΟΤΑ. Καὶ εἶνε.

ΒΕΡΤΑ. (ἀπογοητευμένη). Βέβαια!... Γιὰτί μὰς ἔχαρισαν τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ ἀπολαύσωμε τῆς χάρας τῆς.

ΛΟΤΑ. Ἄνάμικτες.

ΒΕΡΤΑ. Ὡρισμένως.

ΛΟΤΑ. Ὑπάρχει ὄμως καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα.

ΒΕΡΤΑ. Αὐτὸ ὀλήθεια. Μάλιστα.

Εἶνε τὸ μόνο, ποῦ μπορῶ, συνεχίζοντας τὴν κοινὴν ἀλλοσίδα τῶν σκέψεων τῆς ζωῆς, τῶν ἐντυπώσεων ποῦ σχηματίζονται ἀπὸ ὅτι βλέπομεν, κούσομεν καὶ οἰσθάνομεθα ἀκόμη.

Νὰ καταλήξω.

"Ὀλοκλήρη ἡ ζωὴ, δὲν εἶνε παρὰ μιὰ προσπάθεια μπροστὰ στὴν ἐγκατάληψιν.

Τόση, ὥστε σήμερα, νὰ διακρίνω ὅταν ἐκτενίζομαι (τὸ πρῶτ) στὸν καθρέπτη ἀρκετὰ λευκὰ τρίχας, στοὺς κροτάφους μου, Τὰς ἔκνευα, κάτω ἀπὸ τῆς μαῦρας.

(Κάνει κόπεια κίνησι πρὸς τοὺς κροτάφους, τῆς χειρός).

ΛΟΤΑ... Ἄλήθεια;

ΒΕΡΤΑ. Ναι. Κῦταξε ἂν καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀφίσω νὰ φανῇ τὸ λευκόν, τὸ χῶμα τοῦ ἀσπίλου, ἐπειδὴ συντρέχουν τόσοι καὶ τόσοι λόγοι, τὸ ἐκάλυψα, μὲ μιὰ πολὺπὴ ἀπὸ μαῦρας.

"Ἐξακολουθεῖ τὸ ψέμμα, κατὰ ἐσκεμμένην προσπάθειαν, ὑποβολιμαίως νὰ βασιλεύῃ.

ΛΟΤΑ. Καὶ νὰ κυριαρχῇ.

ΒΕΡΤΑ. Ἄναμφισβητήτως.

Καλὴ μου, ἀφεῦ ἔχεις τὴν καλωσύνην νὰ μὲ ἀκούῃς καὶ νὰ μὲ φανέσαι τόσον πολὺτιμα χρήσιμος, στὴν μόνωσιν τῶν σκέψεών μου.

Πιστεύσέ με, ἂν καὶ καταβάλω προσπάθειαν θελήσεως, παρὰ τὴν ἡλικίαν μου, νὰ μὴ στενοχωροῦμαι, νὰ μὴ καταβάλωμαι ψυχικῶς, καταλαμβάνω, ἡμέρα τῆ ἡμέρα νὸ μὲ ἐγκαταλείπου καὶ αὐταὶ αἱ δυνάμεις μου, νὰ ἔφθινω, νὰ βασανίζωμαι παρακολουθοῦσα τὴ γύρω μου ζωὴ.

"Ἐκείνη, ποῦ μὲ κἀνῇ, νὰ αἰσθάνωμαι, ἀποσπροφὴν καὶ ἀγανάκτησιν.

"Ἄλλὰ κατὰ τίνας;

Τοῦ ἀγνώστου σ' ἐμέ.

Τῆς ζωῆς μου, τοῦ ἑαυτοῦ μου.

ΛΟΤΑ. Πόσον ὀηληπισμένη εἶσαι.

"Ἄρα γε εἶνε δικαιολογημένοι αὐταὶ αἱ σκέψεις σου;

Τίποτε δὲν σοῦ λείπει.

ΒΕΡΤΑ. (ἐν καταπτώσει ἠθικῇ). Ὀλίγο ἀκόμη καὶ δὲν θὰ δυσκολευθῆς νὰ μὲ χαρακτηρίσης. "Ότι χρειάζεται, ἓνα ταξίδι, στὴν Εὐρώπη, μιὰ μαζὶν σαντὲ, ὕγιον ἄγωγή, καὶ λοιπὰ ἔπως θὰ ἔλεγεν ἓνας ἰατρός.

ΛΟΤΑ (Ἐπιχαρίτως). Ποῦ ταιριάζουν στὴ νευρασθένειαν.

ΒΕΡΤΑ. (λυπημένη). Τὸ περιμένα.

ΛΟΤΑ. Βέρτα μου, καλὴ μου φίλη, ξεύρεις τὴν ἀγάπην μου, πόσον πο- νῶ ὅταν ὑπεφέρεσαι, ἀκουσέ με.

Ἐχασέ τα ὅλα.

Εἶνε τόσο δικαιολογημένο, τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἐπῆλθε τὸ γεγονός τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ κατέστησε, ἀδύνατο, ἀ-
συμβίβαστο, ἓνα τέτοιο πρᾶγμα.

ΒΕΤΑ. Ἐπρόκειτο ἴσως περὶ νομικῆς ἢ ἐμπορικῆς συμβάσεως;

ΛΟΤΑ. Ὅτι δήποτε.

Ἐδικαιολογήθησαν τέσιν καλά.

ΒΕΤΑ. Πῶς; Στὴν συνείδησι ντοῦ κόσμου;

ΛΟΤΑ. Ὅχι! Πρέπει καὶ στὴν ἰδικήν σου.

ΒΕΤΑ (λυπημένη). Ναί!... Πρέπει...

Ἄλλὰ, σὰν νὰ παρουσιάσω, ὅπως ἔλεγα προηγουμένως, τὴν ἰντὲ φίζ.
Αὐτὴ ἡ θεὰ Ἰπερονή! ἂν ὑπάρχη. Πρέπει, αὐτὴν μόνον νὰ λατρεύουν καὶ
νὰ παρακαλοῦν νὰ χαρίζῃ τόσο καὶ τόση ἀπὸ τὸ ὑπέροχό της ὄνομα. Αὐτὴ
χαρίζει καὶ σ' ἐμὲ αὐτὸ τὸ θεῖο χάρισμα, ὥστε κρᾶπτε νὰ νοιώθω τὴ δύ-
ναμι νὰ εἰπῶ.

Θὰ ζήσω ψυχικῶς ἐγκαταλελημένη ἀπὸ ἔλους καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς,
χωρὶς νὰ θεωρηθῶ ὑπερβολικὴ, μισῶ τὸν κόσμον ποῦ δὲν ὑποφέρει, τὸν κόσ-
μον ποῦ ἀπολαμβάνει τὴν ἴδια στιγμὴ, ποῦ ἄλλοι περισσότερα, πονοῦν πε-
θαίνου.

ΛΟΤΑ. Γιὰ τὴν κοινωνίαν ἴσως.

ΒΕΤΑ (τραχεῖα). Αὐτὸ τὸ σύνολον ποῦ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἀτελειώτους
ἀπαιτήσεις.

ΛΟΤΑ. (ἐτοιμαζομένη νὰ ἐγεροθῇ). Θὰ κάμωμε τὸ γύρω μας.

ΒΕΤΑ. (ἐγείρονται καὶ αἱ δύο). Πῶς ὄχι! Σ' ἐκούρασα. Εἶμαι τόσο
παράξενη, ἐγώ! ἴσως ἀπαιτητικὴ! Ἐξύφω καὶ ἐγώ.

ΛΟΤΑ. Πιθανὸν πραγματικὴ. Πραγματικότερα ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους
ποῦ περιγράφουν γύρω ἀπὸ τὸ φῶς. Τὴν φλόγα του.

ΒΕΤΑ. (Ἐγειρομένη). Γιὰ νὰ καοῦν γρηγορότερα.

ΛΟΤΑ. (πλησιάζουσα πρὸς τὴν Βέτα). Πηγαίνομεν.

Πίπτει ἡ αὐλαία.

ΤΕΛΟΣ Α'. ΠΡΑΞΕΩΣ

(ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Σὲ πολυτελὲς σαλόνι, πλούσιας Λέσχης. — Λίγα ἐπιπλα «δύο κανα-
πέδες, τέσσαρες πολυθρόνες, τέσσαρες καρέκλες πολυτελείας ἓνα πιάνο»,
στὴ γωνία τοῦ ἀντιθαλάμου «τῆς αἰθούσης τῶν χειρῶν ἧτις φωτίζεται
ἰσχυρότατα». Εἰς τὸ βάθος πλούσια παραπετάσματα μὲ κίνας ἀνευ θυρῶν,
χωρίζουσι τὸ μεγάλο Σεπαρὲ ἀπὸ τὸ φωτισμένον σαλόνι.

Ἐνα πιάνο, δύο πολυθρόνες κλ. πλούσιος τάπηξ, ἓνα μικρὸν τραπέζακι.
Ἡ Βέτα καθισμένη στὴν πολυθρόνα στὸ ἀριστερὸν τῆς σκηνῆς (φαίνεται)
διεβάζει ἓνα παρικό ποῦ εἶχε φέρει ὁ Ἀλβέρτος).

(Δίπλα κάθονται ζευγάρια φλυαροῦντα ἐνῶ αὐτὴ ἐξακολουθεῖ ἀναγινώ-
σκουσα. Σιγὰ σιγὰ ἀποχωροῦν τὰ ἄλλα ζευγάρια κατὰ τὴν πρόθεον τοῦ
διαλόγου).

Σ Κ Η Ν Η 1η.

ἈΛΒΕΡΤΟΣ (προσερχόμενος διὰ τῶν παραπετασμάτων). Βέτα, δια-
βάξεις, ἴσως ἓνα, ποῦ ἔκαμε καὶ εἰς ἐμὲ ἐντύπωσιν.

ΒΕΤΑ, (τ' ἰποθετεῖ). Σὰν ποῖο νὰ ἦτο; Θὰ ἦσαν εὐχαριστιμένη
νὰ εὑρισκα ἔστω καὶ ἐσὲ νὰ συνεφώνης μετ' ἐμοῦ.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. (ἐπιχαρίτως πλησιάζων). Ἐθαδελφούλα μου, ὅσον γιὰ
ἐμὲ πάντοτε συμφωνῶ, μὲ τὰ δύο εἰμορφά σου μάτια.

ΒΕΤΑ. Καθμένα.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Γιατί; Μήπως εἶνε ψέμματα; Ἀπόψε, εἶσαι μία ἀπὸ τῆς
περισσότερας εἰμορφες τοῦ χροῦ, μὲ τὴν μελαγχολικὴν σου, μάλιστα ἐκφρα-
σιν.

Ποζάρεις, σὰν νὰ ἔκανες μπρόδες στὸν καθρέπτη. Νὰ ἤξευρες, πόσο
σὲ κουτσομπολέψαμε.

Ἀρχίσαι, μὲ κάμποσους ἄλλους φίλους μου νὰ μιλοῦμε γιὰ κοίτσα...

Καί,

ΒΕΤΑ (διεκρίπτουσα ὀλίγα θυμημένη). Κατελήξατε σὲ ἐμένα.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Γιατί;

ΒΕΤΑ. Εἶνε ἥμισυ φυσικὸ. Ἡ περισσότερον συνεθισμένη κατὰλιεῖς
ἐνὸς πραγματικοῦ ἔρωτος.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὀμιλίας, ὅπως θὰ ἔλεγον οἱ ὀψιφανταῖς ἠθικολόγοι.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Ἀρχίζω νὰ μὴ σὲ καταλαβαίνω.

ΒΕΤΑ. ἴσως νὰ μὴ θέλῃς... νὰ... μὲ καταλάβῃς, καὶ ἔμω δὲν
ἀρμύζει.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ (εἰρωνευόμενος). Σὲ ἓνα τέτοιο σαλόνι, αὐτὴ τὴν ὥρα.

ΒΕΤΑ. Νὰ κυτᾶζῃ ὁ καθεὶς τὸν ἑαυτὸν του.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. (προσπεῖται ὅτι δὲν ἐννοεῖ). Σ' ἀγκαλάσω στὸ
ἐξιστατιόν, ἄκουσέ το, δὲν σὲ κάμνει νὰ θέλῃς νὰ στροβιλισθῇς (μουσικὴ ὑ-
πέροχος) ἀνάμεσα στὰ τρελλὰ ζευγάρια;

ΒΕΤΑ. Πῶς ὄχι... Πάντα ἰδική σου.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Θὰ τὸ ἤθελα.

ΒΕΤΑ. Δὲν τὸ πιστεύω.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Ἦθελα νὰ σὲ ἑωπῆσω, ἀλήθεια, ἂν διάβασες ἀπὸ τὸ
περιόδικόν, αὐτὸ ποῦ ἐκράτεις στὸ χέρι σου τὸ «Ἀπ' τὸ ἡμερολόγιό του».

ΒΕΤΑ. Μ' ἀπερέφησε.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Τόσο πολὺ σοῦ ἤρεσε;

ΒΕΤΑ. Θὰ μοῦ ταιριάζει. Αὐτὸς ποῦ τὸ ἔγραψεν ἐμάντευσεν ἴσως,
τί θὰ συνέβαινε σ' ἐμέ,

Ἄν...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Ὑπανδρεύεσο;

ΒΕΤΑ. Πόσο κακὸς (μ' ἀποστροφὴ) εἶσαι.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Μὲ συγκχωρεῖς. Ἦθελα νὰ σὲ πειράξω.

ΒΕΤΑ. Μ' αὐτό; Ἐν τούτοις ἔμω, Ἦθελα νὰ ἐμάνθανον, ποῖος ἄ-
νεπιβόση πέσο θνητὰ, γιὰ νὰ γράψῃ, παραστατικά, ζωντανά, ἓνα συνη-
θισμένο ἐπιστέδιο, Καί...

Ἀλβέρτο. Θὰ ἤθελα γνωρίζοντας αὐτὸν νὰ ἐμάνθανον ἀπὸ τί ἦν πλησε
τὴν πέσον φυσικὴν σειράν τῶν εἰκόνων τῆς ζωῆς. Ὑπογράφεται μ' ἓνα πα-
ράξενο καὶ ἀσυνείθιστο ὄνομα. Σ' ἐσὲ δὲν θὰ εἶνε ἀγνωστος. Μοῦ ὑπό-
σχεσαι, ὅτι θὶ προσπαθήσῃς νὰ μοῖ τὸν γνωρίσῃς.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Ὑποθέτω, εἶνε ἓνας ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς μου, ξένους, θὰ
τὸ ἐξακριβώσω τώρα! (τρέχοντας τὰ χεῖρα του). Ἄ!... Εἶνε ἐδῶ ὁ διευ-
θυντὴς τοῦ περιοδικοῦ. Κατὰ σύμπτωσιν ἔρχεται ἐδῶ.

(Ὁ Ζορζ παραμερίζει τὰ παραπετάσματα προσερχόμενος).

ΒΕΤΑ. Θὰ τὸν καλέσῃς.

ΣΚΗΝΗ 2α.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. (πρός τόν Ζέρζ). 'Επιτρέψτε, άφού ήλθεσ έως εδώ να σού παρουσιάσω τήν εξαδέλφην μου.

ZOPZ. (εὐχαρισ). Καϋμένο άν σού επιτρέπω;

Θά τó θεώρουν εξααιρετική τιμή μου και θά ήθελα να γνωρίσω, πολύ, ένα τόσο εξααιρετικά συγχρονισμένο γυναικείο χαρακτήρα.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Με τί άρα γε;

ZOPZ. (προσέρχεται πλησιέστερον). Με τήν πραγματική ζωή και όχι τās ήλιουόνητας και επιτηδεύσεις τών γυναικών τών σαλονιών.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. 'Αγαπητή μου Βέρτα. Θά με συγχωρήσετε να σας παρουσιάσω τόν φίλον μου Μ. Ζέρζ.

ZOPZ. Είνε άλήθεια. Ματιμαζέλ, ένας άπ' όλους. Δοκιμάζω, ιδιαίτερα χαρά, γνωρίζων μιá τόσο χειρωμένην δεσποινίδα. Έχω τόσο πολλά άκούσει.

ΒΕΡΤΑ. (διακόπτουσα με προσποιητόν γέλωτα). Πάντως καλά.

ZOPZ. (προσπαθών να φανή εύγενέστερος). 'Αναμφισβητήτως.

ΒΕΡΤΑ. Θά ήθελα να σας παρεκάλουν να καθίστε..... άν σας ήχαρίστη.

ZOPZ. "Όσον διή αύτό ή προθυμία τó φανερώνει, αλλά προσπαθώ να μαντεύσω, κάτι.

ΒΕΡΤΑ. Μά φαίνεται.

ZOPZ. Περίεργος συγχρονισμός σκέψων.

ΒΕΡΤΑ. Θά σας ήρώτων, ποιος είναι ó συγγραφέας τών σελίδων αυτών τού περιοδικού σας. (τό άναλαμβάνει).

ZOPZ. Τί σύμπτωση.

ΒΕΡΤΑ. 'Εδιόβαλα κάποια έκδοσι μιáς ψυχολογικής μελέτης, που μπορεί κανείς από τās σελίδας της να άρυσθί, όχι δύσκολα, πολλές εξηγήσεις.

ZOPZ. "Ω, είσθε μιá πολύτιμος συντροφιά.

ΒΕΡΤΑ. Και όμως με έραντάζετε άλλως.

ZOPZ. "Ισως.

ΒΕΡΤΑ... (με δυσφορία μορφάζει).

ZOPZ. Λοιπόν είναι ένας πολύτιμος και χρήσιμος φίλος, γνωστός και στον 'Αλβέρτο.

('Ο 'Αλβέρτος έχει άπογοηθηθί εις ξένην συζήτησιν) και ό ίδιος με τόν συγγραφέα της έκδόσεως τών ψυχολογικών παρατηρήσεων.

Προάγων πραγματικός της ζωής και αξιόλογος φίλος.

ΒΕΡΤΑ. Θά είναι μιá ανθρώπινη τελειότης.

ZOPZ. Δεν είναι υπερβολή. Σ' αύτόν όφείλω, εξααιρετική σουξέ τού περιοδικού, ώστε να διαβάζεται και άπόψε στα σαλόνια της λέσχης.

Μού φαίνεται, πρό όλίγου εισήλθεν εις τόν Μπουφέ. Πάντως θά χορηγήσθ. Είναι ένας νέος της ζωής του και έξούσι να τήν παράσθ.

Μού έχει κάμει έντύπωσιν.

Παρουσιάζει της πλέον παράξενες αντιθέσεις.

Τόν βλέπετε ρομαντικόν, — μονάζοντα — ρεμβώδη διά να συμπληρώσθ σε λίγο τó ζωηρότερο καρρέ ενός λανσιέ.

Και να καταλήξθ στο άγνωστόν με τήν φιλολογούσαν συντροφιά τού Κλομπ στη συζήτησιν για τήν σύγχρονη φιλολογία. Πραγματικώς είναι ό άνθρωπος που μου άρέσει να άκάνω παρά.

ΒΕΡΤΑ. "Όπως τόν παρουσιάζετε.

ΣΚΗΝΗ 3η.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ (είσερχομένη). Βέρτα σε ζητούσθ.

ΒΕΡΤΑ. Πάντως έντός της Λέσχης.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. 'Ο 'Αλβέρτος παραπονείται ότι έλησμόνησε τó όγκαζερμάντ.

ΒΕΡΤΑ. Σε σας; (με άπορίαν ειρωνικώς). Περίεργος. 'Ημιν εις τήν διάθεσίν του (παραλαμβάνει τόν Ζέρζ). 'Αφού ό κύριος είχε δώσει τήν άδειαν.

ZOPZ. Βεβαιότητα.

ΒΕΡΤΑ (έγείρεται). Μού επιτρέψτε μιμά, να σας παρουσιάσω τόν φίλον τού 'Αλβέρτου. Μ. Ζέρζ διευθυντήν τού περιοδικού.

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Χαίρω πολύ. Γίνεται τόσο λόγος διά τó τελευταίον κυκλοφορήσαν. Και όλοι έχουν τήν περιέργειαν να μάθουν τόν συγγραφέα τών σελίδων τού ημερολογίου του.

ΒΕΡΤΑ. Γι' αύτό άκριβώς, όμιλούσαμεν.

ZOPZ. "Αν και ύπεσχέθην, ότι, θά τηρήσω, έν έχεμυθεία, τó ένομα, θά φανώ άκριτόμυθος, προς στιγμήν, χάριν ύμών, και θά σας τόν δείξω. Δεν θά μου ζητήσετε περισσότερα. Να αύτός εκεί. (δείχνει). 'Ομιλεί με τήν κυρίαν... (Κάπου δείχνει).

ΓΚΟΤΙΛΔΗ. Φαίνεται ώραίος και εύγενής.

ΒΕΡΤΑ. 'Αξιζει να γίνεται λόγος.

ZOPZ. Και όμως σας βεβαιώ, δεν τού άρέσει να όμιλουν δι' εκείνον.

ΒΕΡΤΑ. Τόσον μετριέφων!

ZOPZ. "Όχι, κυλύσται.

ΒΕΡΤΑ. Μά γιατί;

(Γελώσθ). Είναι σάν τά σεμνότερα κορίτσα;

ZOPZ. Κοινωνικοί δεσμοί, ύποχρεώσεως, τόν κρατούν δεσμευμένον, να άποφεύγη να γίνεται λόγος εις συγκεντώσεσιν σάν και άπόψε. —'Οφείλει αύτου τουλάχιστον να ζήσθ έν άφανεία.

ΒΕΡΤΑ. Περιορίζει τήν φήμην.

ZOPZ. (προσφέρει τόν βραχιόνά του εις τήν κ. Γκοτίλδην). Και είναι τήσων καλή. Κυρία μου!

('Αποχωροει βραδέως ένώ προσέρχεται ή Λότα).

ΣΚΗΝΗ 4η.

ΛΟΤΑ. Καλησπέρα Βέρτα. "ΑΙ Καλησπέρα σας, (ιδιαιτέως). Βερούλα. Σ' έζητούσα να σου έλεγα.

ΒΕΡΤΑ. "Ότι έχόμενες άρεσά;

ΛΟΤΑ. Και κάτι άλλο.

ΒΕΡΤΑ. Σάν τί;

ΛΟΤΑ. (κάθεται πλησίον της Βέρτας). Προχθές στο σπίτι της κυρίας Ζιού έγνώρισθ τόν Μ. Ζάκ. "Ενα καθώς πρέπει κύριον, εύγενή χαρακτήρα.

ΒΕΡΤΑ. Δεν με ενδιαφέρει ίσως!

ΛΟΤΑ. Και όμως λέγουν, ότι είναι, ό συγγραφέας τών σελίδων τού ημερολογίου του, στο τελευταίο φυλλάδιον τού περιοδικού.

ΒΕΡΤΑ. Αυτό που έκυκλοφόρησε τόσο πολύ, (κατ' ιδίαν σχεδόν).

Η άθροισμα του Ζέρζ.

ΛΟΤΑ. Τόν γνωρίζεις;

ΒΕΡΤΑ. Όχι, εκ φήμης μόνον.

ΛΟΤΑ. Θα προσπαθήσω, να τόν συναντήσω. Νομίζω, μου έχει σημασία να ξαναβρω τον Ζέρζ. Χωρείει και τόσο ευνοημένα.

ΒΕΡΤΑ. Άρεσει Γιατί όταν τόν γνωρίσω, ίσως, χάσω την ιλουζιόν που έχωματίσθη για αυτόν σ' εμέ.

ΛΟΤΑ. Θα γίνει πραγματικότητα.

ΒΕΡΤΑ. (κατ' ιδίαν). Σ' αυτόν ίσως μπορεί κανείς να ζητήσει την γνώση του πένου.

ΛΟΤΑ. Την τρυφερότητα του έραστου.

ΒΕΡΤΑ... Ίσως να υπεκατέστη.

ΛΟΤΑ. Θα ήθελα.

ΒΕΡΤΑ, (κατ' ιδίαν). Εύτυχισμένη κορίτσι. Σ' εμέ αποκλείεται να ήμαιο δικαίωμα.

ΛΟΤΑ. Με συγχωρείς Βερτολίμα, Η μουσική ήχησε. Θα με αναζητεί.

(Υπέφρουσε μουσική).

Σ Κ Η Ν Η 5η |

(Όπει μενολογούσα).

ΒΕΡΤΑ. Ένας τύπος ανθρώπου, που γίνεται λόγος για αυτόν σε τόσο εύρον κήλον.

Και όμιλου, έλοι άφου τόν γνώρισαν. Από την άθροισμα ένας.

Άναμφισβητήτως του Ζέρζ.

Γράφει τόσο ευνοημένα, έχει ψυχολογήσει τόσο βαθειά την σύγχρονο κοινωνία. Και κατορθώνει, μπαίνοντας, μέσα στη καρδιά του καθενός, να γνωρίζει τα συναισθήματά του. Την ζωή του. Την ιστορία του.

Ίσως, προικισμένος, με την ευφυΐα, που έχουν μερικοί άνθρωποι, να είναι περισσότερο έγκριστος από τους άλλους και κατορθώνει κρυμμένος πίσω από τα ίδια του, τα δάκρυλα, να άκούη, τί, για αυτόν λέγουν.

— Δεν είναι αυτό μετριοφροσύνη.

— Και όμως παρουσιάζει την αντίθεση από το χαρακτήρα του θύματος.

— Κάμνει τους άλλους να πιστεύσουν, πως γνώρισαν, τί είναι ζωή, άκριβώς, για να γνωρίσουν περισσότερο όλοι οι άλλοι εκείνον — που ζή — διά να φαίνεται.

— Θέλω να είπω, ότι τόν μισώ.

(με άποτροφή).

Δυσκολεύεται όμως. Κάτι με τραβά, κοντά σ' αυτόν, τόν αντίθετο, ίσως χαρακτήρα, προς τόν ιδιόν μου. Με φέρνει κοντά — κοντά μου. Και μου δημιουργεί την επιθυμία να τόν γνωρίσω. Νά του άνοιξω την καρδιά μου. Νά του ζητήσω την κρίση του, την άμερόληπτη και άδέκαστη.

Νά ιδώ, άν θα έπαληθεύση του πατέρα:

«Όλα σου είπε και διηγήτου σ' αυτόν που θα έλθη κοντά σου, κοντά και θα ιδής πως θα φύγη».

«Πώς θα φύγη». (Άναστενάζει).

Να! Πεθύσα να ιδώ, με τα ίδια μου τα μάτια, να άντιληφώ με τα ίδια μου τα χέρια.

«Όταν του φανερώσω διάπλατα την ψυχή μου και άκόσμη την ζωή μου, άλλοι — χωρίς να κρύνω τίποτε, Θα φύγη;

— Δισταξω να άπαντήσω στον έαυτόν μου.

— Πρώτη φορά στη ζωή μου, σταματά, η σκέψις μου και δοκιμάζω τό δισταγμό μιας φρικώδους προαισθήσεως.

— Γιατί, αυτό τό σύνολον έδώ μέσα, που άπαρτίζει τόσο ισχυρό μέριδα της κοινωνίας, φαίνεται σ' εμέ, τόσο άύστηρο.

— Δεν κρίνει!

— Δεν συγχρονίζεται.

— Δεν δοκιμάζει τό άίσθημα της συμπαθείας δια τας άτυχείς ύπαφεις! (Τραχεία).

— Γιατί, καταλογίζει, έλα τα ίδια σου παρασποντήματα στο σκοτάδι των σωκακιών, σ' εκείνον που κατά συγκοπήν γλιστρούει στην φωλουέναν, κεντρικήν λεωφόρον.

— (σιγαλά). Πόσο τόν είχαν θαμβώσει και φωτισμένα γύρω παράθερα και τόν κρατούσαν έκστατικό, η πολυτέλεια εκεί.

(Ήπτα).

Γιατί στα άόρα, αυτά πλάσματα, που άκούσα και άλόγιστα ήμαρτησαν, δεν φαίνεται ανεξίκακος, έπεικής, παρά δείχνει έλην την άύστηρότητα.

— Νεκρωμένων νόμων, παρωχημένης ήθικής.

— Και ζητεί (ήπώς) έξιλαστήρια θύματα.

— Διά να έξαγίση την άχρειότητα των συγχρόνων συνθηκών. (Λυγμοί).

Σ Κ Η Ν Η 6η |

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ, (προσέχεται, είσερχόμενος δραματικά, προς την Βέρταν). Πάλι μένη σου, έδώ, ίσως θέλεις να γίνεται περισσότερο λόγος.

Και άπέχει.

ΒΕΡΤΑ. (Με τό μαντήλι στα μάτια, κλαίει). Με πικραίνεις.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ, Προσέχει περισσότερο.

ΒΕΡΤΑ. (λυπημένη σχεδόν κατ' ιδίαν). Και να ήξευρα γιατί:

Σ Κ Η Ν Η 7η.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ, (είσερχόμενος). Η Λότα χωρίς άμφιβολία, τα έταίριασε με τόν κ. Ζάκ.

ΒΕΡΤΑ. (μελαγχολική). Ποιος είναι αυτός.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Εκείνος που όμιλούσαμε με τόν Ζέρζ.

ΒΕΡΤΑ. Πως τό κατάλαβες Άλβέρτε για την Λότα.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Χωρίς υπερωλή, είναι μια όρα και... μαζύ. Στο έξιτασιόν, είναι μια όρα και... μαζύ... στο προμεσόρ, στο Μπουφέ.

ΒΕΡΤΑ, (Με είρωνικό γέλιο σοβαροφανής). ... Στόν κήκο. Πόσο είσαι άφελής. Δεν έχει δικαίωμα να κοίτα σαν την Λότα να όμιλήση, με ένα νέον σαν τόν κ. Ζάκ; Φρονείς ότι γίνεται η υπέληψις του; Ότι έπηρεάζεται τό άμέλυτον της διαγωγής του; Ότι άπόψε, αυτήν την όρα συντελείται ένα έγκλημα καθοσιώσεως;

ΑΛΒΕΡΤΟΣ, (συνεσταλμένος). Δεν θέλω να είπω αυτό.

ΒΕΡΤΑ. Άλλά;

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Νά!...

Όμιλούν έλοι διά τους δύο... των.

ΒΕΡΤΑ. "Όπως, θά ήμιλοῦσαν καί δι' ἐμέ ἐάν τόν εἶχα γνωρίσει.

Τά ἴδια καί διὰ τήν ἀδελφὴν σου, ἂν ἐχόρουαν μαζί.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Δέν λέγω τὸ ἀντίθετον. Στὴν Μαργαρίτα, ἔμωσ, δέν θά ἐπέτρεπον νά παραινεῖν τόσο τὴν συνδιάλεξιν.

ΕΡΤΑ. "Όπως καί ἡ Βέρτα, τὴν ἐξακολούθησάν τῆς τόσο ἐξένης συζητήσεως.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Μὲ συγχωρεῖτε!

ΒΕΡΤΑ. "Όχι καί τόσο (γελοῦσα). Μοῦ ἀρέσεις σοβαρός.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. (ἐξερχόμενος). Θά προσπαθῶ νά φαίνωμαι.

ΒΕΡΤΑ. Γιατί δέν εἶσαι.

ΣΚΗΝΗ 8η.

ΛΟΤΑ. (εἰσερχομένη). Βέρτα μου, καλή μου φίλη, ε' ἀρῆκα μόνην, τόσο ἔσαν. Καί σὺ γιατί δέν χορεύεις.

ΒΕΡΤΑ. Δέν μὲ καλοῦν.

ΛΟΤΑ. Ἔσέ; Ἦθελα νά σοῦ ἔλεγα ὅτι...

ΒΕΡΤΑ. Τὰ γνωρίζω ὅλα.

Ἐφρόντισε ὁ καλλις μου ἐξάδελφος νά μὲ πληροφορήσῃ.

ΛΟΤΑ. Ἦς τόσο.

ΒΕΡΤΑ. Θυμήσου τί σοῦ ἔλεγα, ἀπὸ τέτοιους τύπους καί πανομίους χαρακτήρας, ἀποτελεῖται καί ἀπαρτίζεται ἡ γύρω μας ζωὴ. Ἡ κοινωνία!

ΛΟΤΑ. Δέν τὰ ἐσχάς.

ΒΕΡΤΑ. Ναί. Πυθίαι. Ἄλλὰ γυήγυρα θά ἔλθῃ καί ἡ σειρά σου.

"Αν...

ΛΟΤΑ. (γελοῦσα ἐλαφρῶς). Δέν θά φανῶ ἀφελής.

ΒΕΡΤΑ. "Αν θά ἔζῃς μόνη σου.

ΛΟΤΑ. Βέβαια! Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ψυχολογία τοῦ σπητιοῦ, τῶν γονέων μου.

ΒΕΡΤΑ. Ἐχεις δίκαιο. Ὡστε, δέν πταίω μόνον ἐγώ.

ΛΟΤΑ. Ἦσαν τὸ ἐκατάλαβες.

ΒΕΡΤΑ. (ἐγειρομένη τὴν ἀγκαλιάζει.) Καλή μου Λότα.

ΛΟΤΑ. Λοιπὸν, ἤλθα νά σοῦ ζητήσω τὴν ἀδειαν διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ κ. Ζάκ.

ΒΕΡΤΑ. Ἄν ἔλθῃς.

ΛΟΤΑ. Πιλοῖν.

ΣΚΗΝΗ 9η.

(Εἰσερχεται ὁ Ζάκ μὲ τὴν Μαργαρίτα).

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. (πρὸς τὸν Ζάκ). Θά σὰς ἤρесе ἕνα βάλς.

ΖΑΚ. Μοῦ ἐπιτρέπετε; Ἐπρετιμοῦσα τὴν Καντριλλία.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Τίσο τὸ καλλίτερο. Εξούστε, ἔχετε μιά ἐξαιρετικὴ σουξέ ἀπόψε. Γίνεται τόσο λόγος διὰ τὸ διήγημά σας. Λέγουν, ὅτι, εἶνε ὡσαύτο ἀσυνήθιστο, ἔμιλλον περισσότερο, ἀπὸ τὸ τελευταῖο φινουρίνι, πρὸ ἡλθεν ἀπὸ τὸ Παρίσι. Θά ἤθελα καί ἐγὼ νά τὸ διάβασα, διὰ νά ἐγνώριζα τὸν ἑαυτὸν μου.

— Ἔτσι λέγουν, ὅτι ἔλες, ἡ γυναῖκες καί οἱ ἄνδρες ἀναγνωρίζουν στὸ πρωτεύοντα πρόσωπα, τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὸν ἴδιον.

ΖΑΚ. Ἦρίστε... δέν συνηθίζω νά γράφω.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Καί ἔμωσ εἶνε γεγονός. Εἶνε ἰδικόν σας.

Ὁ Μ. Ζόρζ, διεβεβαίωσ, ὅτι θά εἶσθε ὁ τακτικὸς συνεργάτης τοῦ

περιεδικού του. Καί χάρις ὑμῶν καί μόνον ἐνεγράφη συνδρομητής, σχεδὸ ὅλος ὁ κόσμος ἀπέψε. Ἦτο τόσο φυσικόν.

ΖΑΚ. (κατ' ἴδιαν)... Δημοσιογράφος.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Γιατί τὸ κρούετε.

"Α! νά ἡ ἐξαδέλφη μου. Εἶνε ἀφοσιωμένη στὴν ἀνάγνωσιν τῶν σελίδων του. Θά τῆς τὸ ζητήσω.

ΖΑΚ. (κατ' ἴδιαν). Ἀσχίζει νά μὲ στενοχωρῇ, ἡ ἐπιμονὴ ὄλων, νά τὸ διαβάσουν. Ἦσως νά προδίδῃ τίποτε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου. Καί ἔμωσ εἶνε ἀλήθεια.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Μοῦ ἐπιτρέπετε;

ΖΑΚ. Σὰς παρακαλῶ.

ΣΚΗΝΗ 10η.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Βέρτα, τί γίνεσαι; Εἶσαι τόσο ἀφοσιωμένη στὴν μελέτη. Σοῦ ἀρέσει τὸ ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιό του;

ΒΕΡΤΑ. (ἐγειρομένη διὰ νά ἀπομονωθῇ). Ἄρκετά.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Ἦσέε Ζάκ νά σὰς παρουσιάσω τὴν ἐξαδέλφη μου δεσποινίδα Βέρτα.

ΒΕΡΤΑ. Ἐχάρην πολύ.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά ρίψω μιὰ ματιά.

ΒΕΡΤΑ καί ΖΑΚ. Ἐλευθέρως.

ΣΚΗΝΗ 11η.

ΒΕΡΤΑ. Μένετε πάντοτε ἐδῶ;

ΖΑΚ. Ὁχι ἀπὸ μακροῦ. Ἄλλὰ, ὁ ὀλίγος καιρὸς, μοῦ ἔδωκε τὴν εὐκαιρία, νά γνωρίσω ἀρκετὰ τὸν τόσο φιλόξενον τόπον σας.

ΒΕΡΤΑ. Ἡ καλωσύνη σας.

ΖΑΚ. Ἦσως ἡ καλωσύνη νά ὑπαγορεύῃ τὴν ἐκφρασιν αὐτὴν, ἀλλὰ δέν θά ἀρνηθῆτε, ὅτι εἶνε δύσκολον νά ἀποφύγω, τὴν ὁμολογίαν τῆς συναντήσεως ἐδῶ τῶσων περιέργων, χαρακτήρων, ἀνθρώπων τῆς ἰδιορρύθμου ζωῆς των.

ΒΕΡΤΑ. Καί ἀντιλήψεων ἀκόμη.

ΖΑΚ. Ἦσως.

Δέν θά ἤθελα ἐγὼ νά τὸ προσέσω; Καί ἔμωσ εἶνε γεγονός.

Ὁ εὐρανόσ της χώρας σας καί σὺ συνήθειαι τῆς ζωῆς σας, ὅλα ἀρμονικὰ διανέχουν τὴν γοητευτικὴ εἰκόνα, τῆς διαρκεῖς ἀνοίξεως καί τῆς εὐχαρίστου διαβιώσεως.

ΒΕΡΤΑ. Ἄκριβῶς. Αὐτῆς ποῦ σὰς ἐμπνέει, νά γυφτε, τὰς σελίδας ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιό... του.

ΖΑΚ. Δεσποινίς. Σοῦ ἀπὸ ἔλον τὸν κόσμον μου ὁμιλήσατε διαφορετικὰ καί γι' αὐτό, δέν ἔχω τὴν δύναμιν νά σὰς ἀρνηθῶ τὴν ὄντοτητα τοῦ συντάκτου.

Ἄλλὰ, ὅτι, ἔγραφα, ὅτι ἀπέδωκα, δέν εἶνε, παρὰ ἡ ζωὴ. Αὐτὴ αὐτὴ γυμνὴ, ζωντανή.

ΒΕΡΤΑ. Καί ἔμωσ μὴ ἀναγνωρίζομένη;

ΖΑΚ. Εἶνε ἀξίωμα. Κανείς ἀπὸ ὄλους δέν ἀναγνωρίζει τὸν ἑαυτὸν του, εἴτε στὰ μύρα λουσοῦ, εἴτε στὸ βοῦρκο ἐνὸς θυέμου, ἀνατολήτικου χωριοῦ κλιθεῖ.

Δέν βλέπει ποτὲ τὴν κατάστασίν του, παρὰ ὁμιλεῖ, γιὰ εὖς ἄλλους πρὸ ἑαυτοῦ τὰ ἴδια.

ΒΕΡΤΑ. Τό 'χω παρακολουθήση, πόσο μου αρέσουν αϊ σκέψεις σας.

ΖΑΚ. Καί όμως ή αλήθεια, δέν κρύπτεται. Σέ 'λίγες γραμμές, α-
κούσια, ομολόγησαν όλοι.

ΒΕΡΤΑ. Καί όλες.

ΖΑΚ. Πιστεύω. "Ότι ανέγνωσαν τόν έαυτόν των. "Όχι, βέβαια,
έν όλη τή γοαμμή, μόνον, εις μερικάς εικόνας.

Δέν είχαν τήν δύναμιν νά κρατήσουν τά έπιφωνήματα τής έκστάσεως,
στην άπεκάλυψιν του έπιμελώς κρυπτομένου χαρακτήρος των.

Καί κατέληξαν νά ομολογήσουν. Ποίος 'λίγο ποιός πολύ, τήν λανθά-
νοσαν άνηθικότητα.

ΒΕΡΤΑ. Πιστεύετε ότι υπάρχουν ήθικότεροι!

ΖΑΚ. "Έχω τήν πεποίθησιν, ότι υπάρχουν ήθικοί. "Όχι ήθικότεροι.
Γιατί, όλοι, που τούς έκαμε έντύπων τόν δημοσιεύτην, ίσως, δέν ζούν, σύν-
τε έν σχετική ήθική.

"Αρα, 'μπροσά νά τόν χαρακτηρίσω... άνηθικότητα.

Καί κατ' άκολουσίαν υπάρχουν ήθικοί μεταξύ των άνηθικών.

ΒΕΡΤΑ. Νά τόν παραδεχθώ;

ΖΑΚ. "Είνε τόσον λογικόν, ώστε τής περισσότερας φωνής, διά νά δια-
κρίνετε τόν κακόν, του αγαθού, στην άναληθή έκφρασώτησιν τής διαβιώσεώς
μας, πρέπει νά γνωρίζετε... νή έχετε κάμη άκόμη τόν κακόν.

Τότε καί μόνον είσθε ασφαλής πρὸς τής άποφυγής επαναλήψεως.

ΒΕΡΤΑ! "Ασυνήθιστος σειρά σκέψεων.

ΖΑΚ. Καί όμως δεσποινίς λογικῶν.

ΒΕΡΤΑ. "Αναγνωρίζω. Τώρα μιά αλήθεια.

ΖΑΚ. "Ισως βγαλμένη από τόν βούρκο.

ΒΕΡΤΑ. ... Δυσκτόν.

ΣΚΗΝΗ 12η.

('Αποτεινομένη πρὸς τόν Ζάκ.)

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Είνε θαυμάσιον καί παραστατικόν κ. Ζάκ.

ΖΑΚ. Δέν αξίζει τίς τους επαίνους ('αποτεινόμενος πρὸς τήν Μαργα-
ρίταν)

ΒΕΡΤΑ. Γράφεις αλήθειες.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. (πρὸς τήν Βέρτα). Σὺ γνωρίζεις.

ΖΑΚ. "Όλοι μας. "Η ζωή είνε μία αλήθεια, κρυμμένη τεχνικά, σέ
πολλά ψέμματα. Καί καμιά φορά τάς υποκλέπτουν, όλίγη λάμψι μερικῶν
ἐπιτήδειοι.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Γιατί όλοι, όχι πάντοτε όλην.

ΖΑΚ. Φρονῶ, ότι δέν έχουν τήν δύναμιν νά τήν ομολογήσουν.

ΒΕΡΤΑ. Καταστρέφονται.

ΖΑΚ. Είνε ο άνθρωπινος ανταγωνισμός.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ (διακόπτουσα παιδαριωδῶς). Παίζουν Καντσιλλίεζ Μ.
Ζάκ. (υπέκρουσε μουσική).

ΖΑΚ. Δέν ένθουσομαι. Ναιίω ότι δέν έκλεισα τάς κεντροίλλιας. λό-
γω συμπτώσεως τής ώρας, τής τυπικής δεξιώσεως πῶν ξένων παρὰ του
πρεσβείου τής Δέσσης.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Θα έπεθύμουν νά σας συνωδέσω, αλλά τόν άγκαζέ μου
θί με άναζητή.

ΖΑΚ. Μή, σῶς έμποδίζωμεν.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ (άπερχειμένη). "Οπεθεύω (παύει ή υπέκρουσε).

ΣΚΗΝΗ 13η.

ΖΑΚ. "Η δεσποινίς Λέτα, μου έλεγε πολλά, για τήν τόσο εύγενικήν
δεσποινίδα Βέρτα. Καί τονίζοντας τόν μελαγχολικόν σας χαρακτήρα, με
έκαμε χωρίς νά φανῶ άδιάκριτος, νά θέλω, σέ μιά γνωριμία, σάν τήν ιδι-
κήν σας νά εύρισκόμην εις τήν εύχάριστον θέσιν, νά διασκεδάσω τήν μου-
σικήν των σκέψεών σας.

ΒΕΡΤΑ. (χαμιά βλέπουσα). Σῶς εύχριστῶ. "Όχι, τόσον είμαι, έσον
υπερβολική άγάπη τής φίλης μου, με παρουσίασε.

Δέν ήθελεν νά εἰπῶ, ότι ώρισμέναι σκέψεις, στον άήσυχο χαρακτήρα μου,
(θα ήθελεν νά εἰπῶ), αποτελοῦν τήν βάση τής ζωής μου.

ΖΑΚ. "Ενός παρελθόντος, που βασανίζει πολλές φορές, ή άνάμνησις
των δυσκολιών, ή, ή νοσταλγία των εύτυχιών.

ΒΕΡΤΑ. Μαντεύετε.

ΖΑΚ. Θα τόν ήθελα, για μιά, σάν καί σῶς.

ΒΕΡΤΑ. Με κολακεύετε.

ΖΑΚ. "Όχι περισσότερο, από έσον πρέπει, στη γυμνή αλήθεια.

Δέν πρέπει νά σας κρύψω, ότι τόσα ασυνήθιστα, ήκουσα, από τόν έξά-
δελφόν σας κ. 'Αλβέρτον.

ΒΕΡΤΑ. Καί σέ Σῶς;

ΖΑΚ. Ναιί! "Ωστε ανεζήτησα, στα φίλικά μου πρόσωπα, τά μη ά-
θυρήστρια, τόν τρόπον τής συναντήσεως, κινδυνεύων νά παρεξηγηθῶ.

ΒΕΡΤΑ. Μά, είμαι τόσο γνωστή;...

ΖΑΚ. ... "Όσον δέν φαντάζεσθε.

ΒΕΡΤΑ. (κατ' ίδίαν). "Ενόμιζα, ότι, στο ήσυχο πατρικό μου σπίτι,
ήτε δυνατόν, νά κρύψω τόν εαυτόν μου, τήν λύπην μου, τόν πόνον μου, τήν
ιστορία μου. Ναι λησμονήτω καί νά λησμονηθῶ, [Αλλά...]

ΖΑΚ. Δεσποινίς! Ποιτρεύει ή φήμη.

ΒΕΡΤΑ. 'Αρκεί. Σῶς ίκετεύω.

ΖΑΚ. Με συγχωρείτε επαναλαμβάνω, "Η φήμη. Καί όταν είνε τό-
σον καλή καί αξιόλογος. Δέν θέλω νά θίξω, μιά, δικαιολογημένη εύσισθη-
σία, καί μετριοφροσύνη.

"Ενόμιζα, ότι, σέ σῶς θα συνήντησιν τόν διάφορον εκείνον χαρακτήρα,
που θα προσέβαλε υγιέστερος, στο τέλμα τής κοινωνικής ζωής, τής πό-
λεως σας. Καί: "Όταν σηκώνεται καί μεγαλώνει με τόν κορμόν τής ψυχι-
κής ήθικής.

"Αυτό που έχει γραφεί, εις όλίγας σελίδας "Ητο δυστυχής γιατί ήτο
ήθικός.

ΒΕΡΤΑ. Νά έχετε δίκαιον;

ΖΑΚ. 'Απαντοῦν παραστατικότητα τά μάτια σας.

ΒΕΡΤΑ. "Ισως, [Η αλήθεια, δέν κρύπτεται].

ΖΑΚ. Δυσκόλως όμως αναγνωρίζεται.

ΣΚΗΝΗ 14η.

ΖΟΡΖ. (είσερχόμενος δειλά). Α, περὸ. "Οφείλω νά ζητήσω συγ-
νώμην από τόν κ. Ζάκ διά τήν άκριτομυθειάν μου.

ΖΑΚ. "Όχι, καί τόσον.

ΒΕΡΤΑ. Συγχωρήσατε τους έκβιάσαντας.

ΖΟΡΖ' (εύχαριστούμενος καί τρίβων τά χέρια του). Βεβαιότατα!

ΖΑΚ. Ὁ γυρός τετάρτη δύναμις. (πρὸς τὴν Βέρτα) καὶ κοινονικὸς φίλος.

ΒΕΡΤΑ. Τὸ ἀπαύγασμα.

ΖΟΡΖ. (γελῶν ἠλιθίως). Τὸς ψεύδους.

Πίπτει ἢ ἀγλαία.

ΤΕΛΟΣ ΒΑΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

(Σὲ πυκνόφυλλο κήπο. — Ἡ σκηνὴ χωρισμένη διὰ διαδρόμου δενδροειδῶν θαμνωδῶν φυτῶν ἀφ' ἧν καταλήγουσιν εἰς ἡμικύκλια ἐκπέφωθεν, ὡς αἱ κρύπται τῶν κήπων.)

Μερικαὶ κοιναὶ πολυθρόναι κήπων (ὡς ἐν Εὐρώπῃ) εἰς τοὺς μικροὺς σκιώδεις χώρους.

Στὲ ἀνοιγμὰ τῆς αὐλαίας εὐρίσκονται καθισμένοι δεξιὰ ἡ Μαργαρίτα μὲ 3—4 φίλας τῆς καὶ ἀριστερὰ μόνον ἡ Βέρτα, παρ' ἧ ὑπάρχουσι διαδέσμιμοι πολυθρόναι.

Τὸ χωρίσμα τῶν δενδροειδῶν πρὸς τὸ μέρος τῆς Βέρτας ἀριστερὰ δὲν φθάνει εἰς τὸ αὐτὸ μὲ τὸ δεξιὸν ὕψος.)

(Ἐνδυμασίαι, πρόχειροι, περιπάτου).

ΣΚΗΝΗ 1η.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Εἶδετε στὸν τελευταῖον χορὸ τοῦ Κλομπ, ἡ ἐξαδέλφη μου Βέρτα, ἐπαίξε ἀκετὰ τὸ ρόλο τῆς.

ΜΙΑ ΦΙΛΗ ΤΗΣ. Ἐχει συνηθίσει σ' αὐτὰς τὰς ἐπικρατήσεις ἀπέναντι τῶν ἄλλων.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Ἴσως δὲν θὰ εἶχατε προσέξῃ.

Ἵσως ὀλόκληρες ἐκάθητο μόνῃ μὲ τὸν κ. Ζάκ, (μὲ πονηρὸν ὕψος). Καὶ εἶνε αὐτὸς ἕνας ἐπιτήδειος.

ΒΕΡΤΑ. (μυνηλεγοῦσα). Δὲν ἀμφιβάλλω. Ἡ παραθεῖσα συνομιλία στὸν τελευταῖον χορὸν νὰ προσκάλει τὰ σχόλια τῶν κριτικῶν. Ἴσως καὶ τὴ ζήλεια τῆς ἐξαδέλφης μου.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Καὶ ἔσβητε εἶνε μία ὑποκρίτρια. Ποῦ πάντοτε προσπαθεῖ νὰ θυγῆν, μέλι γάλα. Καὶ νὰ πείθῃ ὅλους, ὅτι ἡ καυμένη...

ΑΛΛΗ ΦΙΛΗ. (ἐνῶ ἐξακολουθεῖ νὰ κεντᾷ). ... Εἶνε ἡ ἀδῶα περιστερά.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Στῆς μαντᾶμ Ζηρῶ, πρὸ ἡμερῶν διηγήτο, μία κυρία, γιὰ τὸν χαρακτήρα του μπαμπᾶ τῆς.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΦΙΛΗ. Εἶνε καὶ αὐτὸς τέτοιος ἄνθρωπος;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Ἐνας δαιμόνιος ἔμπορος.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΦΙΛΗ. Ὅστε γιὰ αὐτό...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Ἀκριβῶς.

Ἡ ΔΕΥΤΕΡΑ ΦΙΛΗ. Δὲν πιστεύω νὰ τὸ συμπεριέλαβεν εἰς τὰς ἐμπορικὰς του ἐπιχειρήσεις.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Εἶνε ἡ μόνη, ποῦ ἀπέτιχε.

ΒΕΡΤΑ. Πῶς ἀνιῶ.

Νομίζω ὅτι ὅλοι ὁμιλοῦν, γιὰ ἐμέ. Δὲν εἶνε πλέον φυσιολογικὴ κατὰ μέρος. Καταντᾷ μανία καταδιώξεως.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Καὶ ὅμως μὲ τόσα χρήματα δὲν κατόρθωσε νὰ σκεπάσῃ τὸ σκάνδαλον. Ἐξεράσθη φοβερόν.

Ἡ ΔΕΥΤΕΡΑ ΦΙΛΗ. Νομίζω ὅτι εἶνε συγγενής σας.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Ἀδελφὸς τῆς μαμᾶς... Τὸν κατακρίνει.

Ἡ ΔΕΥΤΕΡΑ ΦΙΛΗ. Ἀλλὰ ὑμεῖς τὸν παρεσιάσατε, ὡς ἕνα ἔξυπνον ἔμπειρον.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Δὲν τὸ ἀνοῦμαι. Μὴ λησμονῆτε, ἦτο τόσο ἀνοικτὴ — ἡ Βέρτα.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΦΙΛΗ. (χαινελάσασα). Ὅσοτε ἔκλεισε τὸ βιβλίον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ κ. Τουσταύου. Ὑποθέτω δὲν ἔχει ἄλλο παιδί.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Τοῦ ἀπέθανον τέσσαρα.

Αἱ ΦΙΛΑΙ ΜΑΖΥ. Ἀξιολύπητος.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Ἴσως μὲ τὴν Βέρταν.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΦΙΛΗ... Καὶ γιὰ αὐτὸ ἀκόμη.

ΣΚΗΝΗ 2α.

ΒΕΡΤΑ. (ἀφίνουσα τὸ κέντημα διὰ νὰ πάρῃ τὸ περιφδίκον. — μνηλεγοῦσα). Αἱ συνθήκαι μίαν καθ' ὑπόθεσιν εὐαρέστου ζωῆς, μὲ τὴν ἀπελευθερωτικὰ τραχεῖαν ἐκπροσώπησιν τῶν ὀφθαλμῶν ἠθικολόγων, γιὰ ἕκινον, ποῦ ἀκούσια ὀλέτελι ἀόελα γλυστρήσει καὶ πέσει, ὀλίγο χαμηλότερα ἀπὸ τὴν θέσιν, ποῦ φαίνεται ἐπὶ κατέχει, δὲν συντελοῦν παρὰ νὰ βασανίζουν τὸν καθένα.

Καὶ στὴν ἀπροσάμφοστον ἀνατροφήν τοῦ σπητιοῦ, αὐτὴν ποῦ ἐμπνέει ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα. Νὰ νομίζῃ, ὅταν μεγαλώσει, ὅταν ἔβῃ στὴν κοινωνία κατὰ θεῖον εἶνε. Μιὰ ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία. Ἀσυνήθους τύπος κοινωνικῆς ἐράσεως.

Καταλήγει: Στὴν αὐταπάτη καὶ πίπτει θῦμα αὐτὸς πρῶτος, μὲ τὴν εὐλακρινεῖά του, αὐτὴν ποῦ τὸν ἐδίδαξαν, ποῦ τὸν ἔμαθαν στὸ ἴδιον τὰς τὸ σπῆτι.

Ἡ ἰλλουζιὸν, ὀλόκληρη τῆς μελλοντικῆς του ζωῆς, χάνεται καὶ διακρίνει, γυμνὰ νὰ τοῦ προσβάλλεται ἡ ὀλήθεια, ἐκείνη ποῦ δὲν πρέπει μόνον νὰ τὴν λέγουν, ὅταν εἶνε πραγματικὴ, γυμνὴ, ἀλλὰ ὅταν γυμνῶνται καὶ φανερωθῶνται, ἔστω καὶ ἀπάνθρωπα τῆς περισσότερος φορές τὴν πραγματικότητά. Πέσο εἶνε χαρακτηριστικὰ μερικὰ περικαπλᾷ ἀπὸ τὸ δημοσίευμα.

(Ἀναγινώσκει). «Τὸ σφάλμα τῆς ζωῆς, ποῦ σχεδιάζουσι καὶ πλέκουσι αἱ ἀνάγκαι τῆς κοινωνίας, ἡ δυσκολία τοῦ βίου, ἡ ὑποβολιμαία σκέψις καὶ ἡ ἀντίληψις τρίτων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν αὐταπάτην, αὐτὰ ἔχει τὰ ἐπακόλουθα.

Εἶνε ἀπάσιαι.

Ἀπὸ τῆ ζωῆ τοῦ φίλου του πέρνοντας εἰκόνας, ἔβλεπε τὸν κόσμον διαφορικὰ. Καὶ ἔγραφε μὲ τὴν ἴδιαν ψυχικὴ ἀπογοήτευσιν, σ' ἄλλες ἀκόμη σελίδας, ἀπὸ τὴν καθρόπητῃ τῆς ζωῆς του.

Σὶν νὰ ἐφαντάζετο ὅτι δὲν θὰ τελείωνε ποτέ, αὐτὴ ἡ πάλη τοῦ βίου καὶ δὲν θὰ ἔσβυνε αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἠττημένος, στὴν ἀκατάβρωτη αὐτὴ προσπάθεια.

Καὶ ἤλθε τὸ φιλοσοφῆμα ἀπ' τὰ δένδρα, στὸ ἐσφύγισμα τοῦ γλυκοῦ ἠλίου ἐνός φθινοπώρου, γιὰ νὰ δώσῃ ἕνα τέτοιον σπῆ ζωῆς του, καὶ νὰ κάμῃ σιγηλά, σὶν τὸν τάφο του, τὰ συναισθηματὰ του.

(Στενάζουσα). Ἀλήθειαι. ἀδιαφιλονεικῆται.

(Ἀνεκύντουσα) Συνηθισμένη πραγματικότης τῆς ζωῆς.

Σ Κ Η Ν Η 3η.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Πόσες φορές έρωτώ τον εαυτόν μου, γιατί δεν έχω τό θάρρος ή κάθε μιά μας, να φανερώνη, δι,τι επιθυμεί, ό,τι της αρέσει;
Π ΗΡΩΤΗ ΦΙΛΗ Υποθέτω. Όταν, δεν πεί κάμνει, χωρίς να επιτηδεύεται, θα την χαρακτηρίσω...

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΦΙΛΗ ... Υποκρίτριαν.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Γιατί σκοτίζεσθε, Λένη. «Βήχας, κοήματα και έρωσ δεν κρύβονται».

Σ Κ Η Ν Η 4η.

ΒΕΡΤΑ. (άνεγειρούσα την κεφαλήν από το βιβλίον). ... Ούτε ή αλήθεια. Καί όμως σ' έμένα συμβαίνουν τα περισσότερα παράξενα και άσυμπίκαστα. Ίσως γιά να με θαυμάζουν. Άφού και στέ σχολείο διδάσκουν. «Άμαρτία: γονέων παιδεύουσιν τέκνα». Μά ο πατέρας... ή μητέρα; .. (περίλυτος). Είνε γονείς μου.

Σ Κ Η Ν Η 5η.

ΛΟΤΑ. (εισέρχεται διαστική διά του διαδρόμου, κυτάζει, δεξιά, άρα στερά σπεύδουσα προς την Βέρτα. Αί άλλαι δέν την αντιλαμβάνονται). «Ηλθα μένον και μένον να σε ιδώ μετ' στιγμή. Έπέρασα από το σπύτι καί ή μαμά σου με έστειλεν. Έχω μερικά νέα.

ΒΕΡΤΑ (άδιάφορη). Ίά συνηθισμένα.

ΛΟΤΑ Ουφ' και σύ, πάντα ίδια.

ΒΕΡΤΑ. (θυμωμένη) Πιθανόν και χειρότερη.

ΛΟΤΑ (κάθηται). «Έξευρες την Δ. Άντρέ. Αύτην που 'μιλούσε, δη ή παροιμία, πού δύο χρόνων, ελόκληρο καλοκαίρι».

ΒΕΡΤΑ. Σε βεβαιώ. Δέν μ' ενδιαφέρει.

ΛΟΤΑ. Καί όμως. Αύτη. Ή Δ. Άντρέ, παντρεύεται.

ΒΕΡΤΑ. (ψύχραιμος). Με τέν; ... (γελάσας ελαφρώς)...

ΛΟΤΑ. Κάθε άλλο.

ΒΕΡΤΑ. Άλλά, με ποιόν;

ΛΟΤΑ. Δέν τόν φαντάζεσαι. Έναν από τους καλλιτέρες νέους της γιτονικής πόλεως.

Μόλις τώρα επέστρεψεν από το Παρίσι. Διπλωματικός των Πολιτικών Έπιστημών.

ΒΕΡΤΑ (έκπληκτος). Καί είνε αλήθεια;!

ΛΟΤΑ. «Ότι τώρα, δέν πλμνησαν, να όμιλήσουν, με κακεντρέχια γιά την ήθική της κόρης. Ούτε να υπολογίζουν σταί χρήματα. Άφού δεν έχει.

ΒΕΡΤΑ. Κτύπημα...

Στό ψέμμα της ζωής. Στη κοινωνία μας;

ΛΟΤΑ. Δυστυχώς όμως, ό θαρραλέος αυτός αγωνιστής, κατά του ψεύδους της ζωής, έπεσαν άσχημα. Στόν βούρκο της συνθησίας.

ΒΕΡΤΑ. Γι' αυτό επιτρέπεται να προσκάρωμεν τό αποτέλεσμα της πάλης.

ΛΟΤΑ. Ήττα;

ΒΕΡΤΑ. Ξέρεις την μητέρα;

ΛΟΤΑ. Άκόμη και τόν πατέρα!

ΒΕΡΤΑ. (άτεινίζουσα προς τόν εύφρον όσει ίκετεύουσα). Γιατί!

ΒΕΡΤΑ. (άπεινίζουσα προς τόν εύφρον όσει ίκετεύουσα). Γιατί;!

ΛΟΤΑ. Μετ' επιτρέπεις να φύγω. Πρέπει να επιστρέψω σπύτι. Στο χερό ή μαμά έκάλεσε τόν κ. Ζάκ να πάρωμε τό ρολό, τώρα. (κυτάζει τό ρολόγιον). Είνε ώρα... (έγείρεται, και πιάνει τό χέρι της Βέρτας).

Σ Κ Η Ν Η 6η.

Ο έμιλος της Μαργαρίτας έτοιμάζεται να φύγη.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Πηγαίνωμεν.

Η 1η ΦΙΛΗ. Έβραδύναμεν μάλιστα. (έγείρονται).

ΛΟΤΑ (προς την Βέρτα) Ω, ή Μαργαρίτα. (σιγώτερα). «As άφίσωμεν να περάσουν.

ΒΕΡΤΑ. Καλλίτερα... κάθισε.

Η 1η ΦΙΛΗ. (προς την Μαργαρίτα). Η Βέρτα.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ (προς την όμιλήσαν εν άπουίγ). Έδώ; (προχωρεί προς την Βέρταν). Καλημέρα σας. Είθεσ πολύ ώρα;

ΛΟΤΑ. Όσην και σείς.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. (σπρεφευμένη προς τας φίλας της). «Ημείς άπελαύσαμεν την άμορφη λιακάδα.

ΒΕΡΤΑ. (άναλαμβάνουσα τό περιοδικόν). Καί ήμείς τό δημοσίευμα.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Τό έφανταζόμην.

ΛΟΤΑ. Είνε τόσο ώραϊόν.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Καί διδακτικόν.

ΒΕΡΤΑ. Ίσως.

Η 2α ΦΙΛΗ. Διά μίαν ρομαντικήν.

ΛΟΤΑ. Άντλει διδάγματα.

ΒΕΡΤΑ. Καί θέματα επικρίσεως.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Καθμένη Βέρτα.

ΒΕΡΤΑ. (χαμογλώσσα). Έξαδέλφη μου. Είνε γεγονός ένα καιρό έ λουσα με τό βιβλία μου, τά άνθη μου, με τας άναμνήσεις μου.

ΛΑΛΛ' από όλίγο τώρα, ζω με τους άγλους.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Αυτό θά ήτο άδιακρισία να άσχολήται κανείς με τας πράξεις των άλλων.

ΒΕΡΤΑ. Άφού εκείνοι άσχολούνται μ' αυτόν;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Τότε είνε μία εκδίκησις.

ΒΕΡΤΑ. (άσπληγος). Δέν μου άρμόζει αυτός ό χαρακτηρισμός.

Η 2α ΦΙΛΗ (γελάσας). Δέν είνε κουτσουμπολιό;

ΒΕΡΤΑ. (ιλιαρά)... Άησιόμηση.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. (χειροτά δια να άπέλυσσ). Καλημέρα σας.

Σ Κ Η Ν Η 7η.

ΛΟΤΑ. Γί'σον δέν μου αρέσουν.

ΒΕΡΤΑ. Καί όμως αι κοινωνικά άπαιτήσεις, επιβάλλουν να τας συναναστρεφόμεθα.

ΛΟΤΑ. (γελάσας όλίγον). Καί να σημειούνται διαξιοισμοί.

ΒΕΡΤΑ. Κατά τους όποιους δέν συναντώνται τά είδη.

«Αν ποτέ συνέβαινε ένα τέτοιο, οά έθελότο και οά έπιπτε στη γή τό ιδικόν των.

Θά έπεκράτη ή αλήθεια, πού όταν πατούσε στους ήττημένους οί έφείνετο τρανή, μεγάλη έως τόν εύρανό. (χειρονομεί καταλήλλως).

Θά έσκίαζε, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.
 Ἄφου θά ἐφώτιζε μὲ τὸ ἰδικόν της,
 Πού εἶνε πειθό γλυκό, πειθό ὠραία.

ΛΟΤΑ . . . Μά!!

ΒΕΡΤΑ. Εἶνε κάτι ἀκατόρθωτο. Αὐτὲ. Θά ἀπέτελε τὸ στοιχεῖον τῆς ἐπιδικωμένης κοινωνικῆς τελειότητος, στὸν μεταπολεμικὸν κοινωνικὸν σά-
 λον. Αὐτὸν πού δημιουργεῖ περυσσότερα παρά ὁ πῆλεμος, ὄματα.

ΛΟΤΑ. Κάπου τὸ 'διάβλεξα.

Σ Κ Η Ν Η 8η.

(Ἐπὶ τὸ βάθος τοῦ διαδρόμου φαίνεται ἐρχόμενος ὁ Ζάκ κρατῶν δύο τομίδια. Τὸ βλέμμα του πλανᾷται ἐρευνητικὸν καὶ ἐμιλεῖ κατ' ἰδίαν σχε-
 δόν).

ΖΑΚ. Πού νὰ εἶνε, πῶσο ἐπεθύμουν νὰ τὴν συναντήσω. Εἶνε μιὰ κέρη,
 πού σὲ αἰχμαλωτίζει μὲ τὴν εὐκρινεῖά της, σὲ ἀφοπλίζει μὲ τὴν δύναμιν
 τῆς θελήσεως καὶ τὸ γάθος τῶν σκέψεών της. Ἀλήθεια πολὺτιμος γυναῖκα.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. (σπεύδων). Μ. Ζάκ, ἀγαπητέ μου φίλε! Σὰς ἐξητοῦσα
 ἀπὸ μιᾶς ὥρας παντοῦ ἐπῆγα, εἰς ὅλα τὰ κέντρα καὶ στὴν παραλία. Οὐδα
 μου κατῳρθῶσα νὰ ἀνακαλύψω τὰ ἴχνη σας. Ἐφαντάσθην ὅτι θά ἐγύρισες σὲ
 β'ζυτες, στὰς οἰκογενεῖας πού κατέκτηρες τὰ κοίτιστα στὸ τελευταῖο κορδὸ
 τοῦ Κλοῦμπ.

ΖΑΚ. (ψυχρὸς). Δὲν συνηθίζω.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Ἐν τούτοις, δὲν θά ἀρνηθῆτε: Θά μοῦ ἀπαντήσετε συγ-
 κκεκμιμῶως, ἐάν μιὰ ἀπὸ ὅλες, τῆς συγκεντρώσεως δὲν σὲ κατέκτησε.

Τὸ ἐφάνερωσε ἡ προτίμησις τῆς κυζερῆ πού ἐκράτησε περυσσότερο ἀπὸ
 μιὰ ὥρα.

Δυστυχῶς ἡ διακοπὴ διέλυσε ἕνα τόσο ὡμορφο κούμπλ.

ΖΑΚ. Τὸ εὐρίσκατε;

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Δὲν ἤξεύρω ἐάν συμπίπτῃ ἡ ἀντίληψίς μου μὲ τὴν πραγ-
 ματικότητα. Ἡ ἐντύπωσις, ὅσον δι' ἐμὲ ὑπῆρξεν ἐξαιρετικῆ.

ΖΑΚ. Γιατί ἄρα γι;

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Ἦσαν τόσες καὶ τόσες ἄλλες ὡμορφότερες καὶ μὲ κοι-
 νωνικά προσόντα, ὥστε.

ΖΑΚ. Ἀκριβῶς φίλε μου. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς μὲ ἤρσσε περυσσότερο ἐ-
 κείνη, πού εἶχα ἀνακαλύψῃ δι' ἐμὲ συνεπλήρωσε τὴν τόσο ὡμορφη ἐορτῆ,
 ὡς πρὸς ἐμὲ.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Καὶ αὐτὴ ἦταν ἡ Μαριζέλ - Βέρτα.

ΖΑΚ. Δὲν σοῦ τὰ κρόπτω. Ἐνα σύνολον θελήσεως καὶ εὐφύιας, πλα-
 σμένο, ἀπὸ τὰ καλλίτερα χρώματα συμμετρικῆς ἐκπροσωπήσεως, ἔκλινα μέ-
 σα, μιὰ ψυχὴ ὑπέροχη καὶ μιὰ καρδιά πεντικῆ καὶ νικημένη ἀπὸ τὸν κοινω-
 νικὸ ἀνταγωνισμό, προσπαθείας.

Ἦτε — γιὰ ἐμὲ — ἕνα πλάσμα, πού εἶχε ἀνάγκη, ἀπὸ τὸν παραστάτη
 καὶ βοηθὸν τῆς ζωῆς, γιατί κακῶς δὲν ἤξεύρω πῶς: ἔχει γνωρίσει καλλι-
 τερα ἀπὸ ὅλες τῆς ἄλλες τὴν ζωὴν.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Τὴν κολακεύετε πολὺ.

ΖΑΚ. Καὶ τῆς ἀείζει.

(προχωρεῖ πρὸς τὴν συστάδα εἰς ἣν εὐρίσκαται ἡ Βέρτα). Θά ἐφυγε!.

Σ Κ Η Ν Η 9η.

ΛΟΤΑ (πρὸς τὴν Βέρτα). Βέρτα ὁ κ. Ζάκ.

ΒΕΡΤΑ (ἀτάραχος). Τὸν ἀντελήφθην.

ΛΟΤΑ. (τακτοποιεῖ βιασμένῃ τὰ μαλλιά της). Ἀνέλπιστον.

ΒΕΡΤΑ. Γιατί; Φυσικώτατον. Κάμνετε τὸν συνηθισμένο ἴσως μεσητρι-
 νό περιπάτον.

Σ Κ Η Ν Η 10η.

ΖΑΚ. Ἴσως ὀλίγον ἀδιάκριτος, τράφισσα τὴν ἰσρά σας ἡσυχία καὶ ἱερό-
 σιλος, διακόπτω τὴν εὐμβή σας.

Ἄγραφος ὑποχρέωσις μοῦ ἐπέβαλεν ἕνα καθῆκον.

ΒΕΡΤΑ. Ἰπερβολικά προσπαθῆτε νὰ παρουσιάσετε χάρις σὲ ξεδομένα
 εὐγενείας, μιὰν ἐπίσκεψιν.

ΖΑΚ. (ὡς ἀναυδος). Ἐμμαντεύσατε.

ΒΕΡΤΑ. Ἐδοκίμαζα ἕνα προαίσθημα τῆς μελλοντικῆς συμπτώσεως.

ΛΟΤΑ. Τηλεπαθητικῶς.

ΖΑΚ. Ὁφείλον, ἔτσι τουλάχιστον ἐγὼ ὑπελάμβανον, νὰ σας ἐνοχλήσω,
 μὲ τὴν ἐπίσκεψιν μου, σὲ σπῆτι. Καὶ νὰ σας προσέφερον δύο τομίδια,
 (τὰ ἀποθέτει ἐπὶ τῆς τραπεζῆς).

ΒΕΡΤΑ. Εἶσθε τόσο καλὸς, ὥστε νὰ χαρακτηρίζετε ἐνόχλησιν ἀναμε-
 νομένην ἐπίσκεψιν.

ΖΑΚ. Ἴσως πρὸς στιγμὴν θεωρηθῶ ὑπερβολικός, ἐν τούτοις συνήθισα
 νὰ σέβωμαι τὴν φυικὴν γαλήνην τῶν ἄλλων καὶ ὅταν σημειοῦται κριμιά
 φορὰ περιεργος στὴν περὶοδο τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν σκέψεων τῆς συγχρό-
 νου κοινωνικῆς ζωῆς.

Αὐτὴ πού ἀνησχόλησε φαίνεται καὶ τὸν συγγραφέα τῶν τομίδων.

ΒΕΡΤΑ. Θά μοῦ τὰ ἀφίσατε;

ΖΑΚ. Για πάντα.

ΒΕΡΤΑ. Σὰς εὐχαριστῶ.

ΛΟΤΑ. (παρρηθιβαίνουσα καὶ δυσφοροῦσα). Μοῦ ἐπιτρέπετε γὰ σας ἀ-
 φίσω. Ἐπεσκέψτε νὰ φύγω ἀπὸ τόση ὥρα.

ΖΑΚ. (πρὸς τὴν Λότα). Ὅσον διὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἐπιθυμίαν τῆς
 ἀξιοτιμῆς μαζὰς σας νὰ πάρωμε τὸ οὖλο.

Ἐπαδέτω ἡ ὥρα δὲν τὸ ἐπιτρέπει καὶ θά μὲ συγχωρήσετε. Σὰς εἶμαι
 εὐγνώμων.

ΛΟΤΑ. Ὅχι ἔχομεν καιρὸν, θά μᾶς ἀναμένουν.

ΒΕΡΤΑ. (ἐγειρομένη καὶ ἐπανακαθίζουσα). Θά φύγωμεν ὅλοι.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Ζάκ λημονεῖτε, τὸ βαπόρι, θά φύγῃ σὲς δύο ἀκριβῶς.

ΖΑΚ. . . Βέβαια.

ΒΕΡΤΑ. (ταραγμένη). Θά φύγετε;

ΖΑΚ. (ἐπίσης). Ἐλεγε.

ΛΟΤΑ. (ἐπιχαίρουσα). Τόσον γοήγορα;

ΖΑΚ. Καλλίτερα, στὴν ἀρχὴ τῆς γνωριμίας, ἐνὸς τόσο καλοῦ τόπου,
 μιὰς εὐγενικῆς κοινωνίας παρά νὰ λυπῆται καὶ νὰ διατηρῆ κανεὶς ἀναμνή-
 σεις, ὅπως ἐγὼ.

ΒΕΡΤΑ. Δὲν σας φαντάζομαι ἐγωιστὴν.

ΖΑΚ. Καὶ ὅμως ἔτσι πρέπει νὰ φαίνωμαι, μοῦ ἐπιτρέπετε αὐτὴν τὴν
 ἐγωιστικὴν φράσιν. Ἐνθυμοῦμαι, κάποτε, εἶδα σὲ μιὰ διατριβὴ «Ἐνθουκα-
 σιὲν Σερνιάλ» ὅτι προσπάθησε νὰ κρατήσῃ τὸν ἐγωισμόν σου καὶ τὴν κατὰ

συνθήκην ἕστω κοινωνικὴν σου θέσιν ἐπωδότησε κτηθείσαν, γιατί ἂν πέσει, τότε ἐπικρατοῦν οἱ ἄλλοι κοινωνικοὶ παράγοντες, ὅς τοὺς ἐνομάσω οὕτω καὶ γίνεσαι ὁ καυμένος ἄξιος οἴκτου. Ἐκδήλωσις εἴτε πνευματικῆς ἐπικρατήσεως ἄλλων ἢ ἀναδείξεως μείζονος ἐγκεφαλικῆς βαρύτητος. Ὅποτε, ἢ σὸ ἐνομά σου προσθέτων χαρακτηριστικὸν ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν ἢ σου ἀποδίδεται — ὁ καυμένος εἶνε καλός—.

ΒΕΡΤΑ. (κατ' ἴδιαν). Πόσο ἔχει δίκαιον.

ΖΑΚ. Καὶ γιὰ αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπικρατοῦν οἱ θρασεῖς, οἱ ἐκτὸς νόμου, οἱ χωρὶς συνείδησιν, αὐτοὶ ποῦ ἀξιοῦν νὰ κρίνουν, νὰ προστάνται, καὶ νὰ διοικεῖν.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. Αὐτοὶ ποῦ ἀποτελοῦν τὰ προσωπικὰ κόμματα τῶν διαφόρων κοινοβουλευτικῶν κρατῶν.

ΖΑΚ. Πολὺ πιθανόν, ἂν προαχθῶμεν εἰς πολιτικὰ συζητήσεσι. Εἶνε ἔλοι ἀπὸ τὸ ἴδιο κράμα, τῶν προσωπικῶν μετριοτήτων.

ΒΕΡΤΑ. . . . (ἀφηρημένῃ) Πηγαίνωμεν. . . .

Σ Κ Η Ν Η 11η.

ΖΑΚ. Ἐπιτρέπετε εἰς ἡμᾶς νὰ φύγωμεν πρῶτοι. Κατεβυόμεθα ἀντιθέτως. Παρακαλῶ σὰς τόσον εὐγενικῆς οἰκογενεῖας σας κάθε καλλίτερον λόγο ἐξαιρετικῆς ἀκφράσεως.

(Χαιρετᾷ τὴν Λόττα. Ἡ Βέρτα προχωρεῖ). Εἶπα ὁποτείνεται πρὸς τὴν Βέρτα). "Ὅσω γιὰ σὰς ἔχω ἕνα θαυμασμό, νὰ σημειώσω ἐπὶ ἡμερολόγιῳ τῆς ζωῆς μου. Μένει ἕνα λευκὸν κενόν. Ποῦ δὲν εἶνε εὐκτολον νὰ συμπληρωθῇ.

ΒΕΡΤΑ. (διακόπτουσα τὴν συνέχισιν). . . . Ἐὰ μοῦ ἐπιτρέψητε αὐτὴν τὴν λευκότητα νὰ. . . ἀγαπήσω.

ΖΑΚ. Καὶ ἐγὼ συμπληρώνων. . . νὰ τὴν λατρεύσω.

ΒΕΡΤΑ. (λυπημένῃ). Σὰς εὐχαριστῶ.

ΖΑΚ. Ὁρεβουάφ.

(ἀπεχωρεῖν ὁ Ζάκ καὶ ὁ Ἀλβέρτος).

Σ Κ Η Ν Η 12η.

ΒΕΡΤΑ. Λόττα μου, καλὴ μου Λόττα, Σὲ παρακαλῶ μείνε κοντὰ μου ελίγος. Κάθισε καὶ ἐσὺ νὰ συντροφεύσῃς σὴ νέα καταστροφή, τὸ θῦμα. Καὶ νὰ κλάσῃς ἴσως ἐπάνω στὰ ἐρείπια.

ΛΟΤΤΑ. Ὅπως θὰ ἤθελες.

Σ Κ Η Ν Η 13η.

ΒΕΡΤΑ. (Πιάνει τὸ ἕνα βιβλίον καὶ τὸ ἀφίνει, ἀναλαμβάνουσα τὸ ἄλλο). . . . Ἦτανε δυστυχῆς γιατί ἦτανε ἠθικός.

(Ἡ Λόττα πιάνει τὸ ἄλλο). (Τὸ ἀνοίγει, λυπημένῃ). (Διαβάσει). . . . Μὲ τὴν προσπάθειαν καὶ ἐπιμονὴν ποῦ κάποτε ἀναγκάζεται νὰ καταβάλῃ κανεὶς καταλήγει νὰ παρουσιάζεται μετ' ὀδυμένο τὸ ἐγὼ, ἀπὸ μιὰ ἔμμενη ἰδέα.

Αὐτὸ ποῦ σὲ μερικὸς προκαλεῖ τὸν οἴκτον καὶ τὴν συμπάθειαν ἐνῶ ἄλλοι δὲν συγκινούνται.

Δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἀκούσῃ ὁ καθεὶς τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς προσπαθείας αὐτῆς συνώνυμον μετ' τὴν θέλλει καὶ ἀκαταλογιστόν.

Αἱ ψυχικὰ ἀδυναμίαι δημιουργημένοι καὶ κλεισμένοι σὲ γυναικείον ὀργανισμόν παρουσιάζουν τὴν ἑλλειψιν ἐγκαρτερήσεως, μετὰ τὴν ἐξάφανσιν τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πρὸς ὅς ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας αὐτοπεποθήσεως.

Καὶ ἔτσι αὐτοποβάλεται τὸ κοίτσι ὅτι κατὰ τοῦ λείπει, ἔτι δὲν ἔχει πλασθῆ, δὲν ἔχει ἐξελιχθῆ τέλειον σπιντὸν ἄνδρα καὶ βασανίζεται, μετ' τὸν αἰώνιον δισταγμὸν καὶ τὴν ἀβεβαιότητα.

Ἀπμεμενυμένα καὶ ἀφοσκυμένο σὶ ὄψισμένο κύκλον σκέψεων, ἴη γιὰ αὐτὰς μετ' τὸ παράπονον, πὼς δὲν κατόρθωσε ἀνεπιφύλακτα, ἀνυστεροβουλα νὰ τὰς ἀνοίξῃ διάπλατα καὶ νὰ πῆς θέσιν στὸν ἔλεγχον τῆς κοινωνίας. Νομίζοντας ὅτι ὑπάρχουν δικαιώτεροι. Ἐκείνοι ποῦ ὀλ' ἀποφανθῆ διαφύσεως.

ΛΟΤΤΑ. ἴσως τὸ ἕνα εἶνε καλλίτερον ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὁ πόνος τῆς ζωῆς παραλληλίζεται στὸ ἄλλο μετ' τὸν πόνο τῆς καρδιάς.

Στῆς σελίδες τοῦ διακρίνεται ἕνας πόνος ποῦ βασανιστικῶς σβύνει μίαν ὕπαρξιν, ὀλέοντας νὰ τὴν τυραννῆ ὅσον ἴη, περισσότερο.

Εἶνε παρόξενη ἱστορία πολὺ ἐνδιαφέρουσα. Ἀκούεις περικοπές.

ΒΕΡΤΑ.

ΛΟΤΤΑ. (ἀναγιγνώσκουσα). «Τὴν ἀκουσε τὴν εὐμορφὴν μετ' τὴν συμπίπτουσα ποῦ ἀέμισα καὶ ἀνέκφραστα τὸν εἶχε διαθέσει εὐνοῖκα κοντὰ τῆς καὶ τὴν ἐνοιωνε περισσότερο, τὴν πονοῦσε σὴ παλαιὰ ἱστορία τῆς, ποῦ ἀνοίξε τὴν καρδίαν εἰλικρινῶς μετ' τὴν διήγησίν τῆς.

Ὅταν τὴν κρίσει τοῦ τὴν ἀμεμέλητη καὶ ἀδέκαστη, σὴν τὴ φωνὴ τῆς κοινωνίας ἐπίκειρι τὴ ζήτηση.

Τοὺς συνέδεον ὁ πόνος καὶ τὸ παράπονον μετ' τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἐκτίμησιν.

Ἐκείνη πονοῦσε, ἐκεῖνος συμπαθοῦσε. Ἀληθινά.

Ἡ Βέρτα κλαίει σιγανά).

. Κανεὶς ποτὲ τῶν δὲν τὸ ὀρκίστηκε, κανεὶς δὲν εἶπε τὰ λόγια τοῦ ἔρωτος τὰ τετοιμημένα.

Ἡ ἡχὴ στὴν ἡσυχίαν τῆς ἀμμοῦδιᾶς δὲν ἐπανελάβε τὸν πόνο καὶ τὴν ἀφοσίωσιν.

Τὸν ἐνοιωθῶν καὶ τὸν ἐδιάβαζαν ὁ ἕνας σὸς ἄλλουνοῦ τὰ μάτια.

Τὴν ἐρημιὰ τῆς τὸ πεπρωμένον καινούριος παράπονον καὶ πίκρα ἀτέλειωτη τὴν κάνει. . . .

(κλαίει ἡ Βέρτα).

Τῆς ξανόφρα ἀκούσια τὴν καινούρια πληγὴν, γιὰ νὰ πονέσῃ περισσότερο καὶ νὰ ἐπαληθεύσῃ.

Τῆς πονεμένης καρδιάς καινούριος πόνος τὴν λύπη πειὸ τραγὴ καὶ ἀτέλειωτη τὴν κάνει. Γιὰ νὰ τὴν βασανίξῃ.

ΒΕΡΤΑ. Γιατ' ἦτανε γραφτὸ τῆς.

Σ Κ Η Ν Η 13.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ. (Βιαστικῶς προσερχόμενος). Κυρία! Σὰς περιμένουν στὸ σπῆτι. Εἶνε περασμένη ὥρα.

ΒΕΡΤΑ. (ἀνανύπτουσα). Ἄ, ναι.

(Πρὸς τὴν Λόττα). Πηγαίνωμεν.

ΛΟΤΤΑ. (λυπημένῃ). Τὸ γράμμα σας;

ΒΕΡΤΑ. (ἀνοίγει τὸ γράμμα). . . . Δεσποινίς. Ἀτελείωτα διαβόω στὰ

μάτια σου, που κατοπτρίζουν σάν ένα καθρέπτη ανάλαμπες, μιά παθονική αφέλεια.

(προσπαθεί νά κρατηθῆ κλειούσα). Κράτησέ το κτήμα σου και μένε, μέσα στά σφριγγιά σου στήθη. Μυστικό! Που δὲν θά φθάσῃ ποτέ στά χείλη σου, σὲ μιά ἔκφραση...

Κράτησέ το κερφό, αμίαντο και ἀώσο. Σὺ κτήμα σου, ἀκέραιο, τοῦ βί-
ου σου, ἕνα τελλὸ παραλήρημα...

Μὲς στάς συνθήκας και τὸ ἀδύνατο. Ἐξέχασέ το, πρόσκαιρα.
Στὴν ἔκφρασί σου δώσε μιά ψυχραίμη παρόστασι. Και μέσ' τὸ βαθύ
σου παραλήρημα μὴ τὸ ἀρθρώσῃς. Μὴ, ποτέ. (ἀδυνατεῖ νά' ἐξακολουθήσῃ).

(Ὀλίγον συναρκομένη), "Ἐφυγε ὁ Ζάκ,

ΛΟΓΑ, Δυστυχημένη,

(ἐγείρονται λίαν βοῶδώς και τελλιμέναι).

Πίπτει ἡ αὐλαία,

(Διαυβάνει χώρην εἰς μεγάλην πόλιν τῆς Ἀνατολῆς)

ΤΕΛΟΣ

Υπὸ AENRY BORDEAUX

ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΑΚΟΜΗ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ.

'Αλήθεια, δεῖ δὲν μπορούσαν ν' ἀφήσουν περισσότερο καιρὸ αὐτὴν τὴν
δυστυχημένη κυρία Σίλβερ εἰς τὴν ἀμφιβολίαν, ἀφοῦ ἐπέμενε μὴν αὐτῆ,
και παρὰ πᾶσαν φρόνησιν, νά μὴ πιστεύῃ εἰς τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της.
Ὅλη ἡ συνοικία συναφώνησε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Κ. Μπουργκανέφ, τοῦ
πράκτορος τῶν ἀσφαλειῶν, που ὠδηγοῦσε τὸν ψαλτικὸ χορὸν, λόγῳ τοῦ ἐ-
παγγέλματός του, βλέπων πολλοὺς ἀνθρώπους γιὰ νά τοὺς ἀναγγείλῃ, κατα-
στροφές ὅπως και γεγονότα, πυρκαϊγὰς και εἰρηκότερον, τὸν θάνατον.

«Σχεδὸν εἶνε σκάνδαλον», εἰδήλωσε ἀνήθη νά φορέσῃ πένθημα.

— Ἀπὸ οικονομία, ἐπέδοκίμασε μίαν νουκακουρά.

— Ἀπὸ ἀνασθησιὰ διώρθωσεν ἕνας ῥάπτῃς.

— Ἀλλὰ ἐπανάλαβεν ὁ κ. Μπουργκανέφ, πρίπει νά ἔχωμε μάρτυρας.
Θά φροντίσω γι' αὐτὸν.

Ἡ δυστυχημένη αὐτῆ κ. Σίλβερ δὲν ὑπεπαύετο τὴν Οὐέλλαν που τὴν
ἀπειλοῦσε πανταχοῦ. Ζούσε ἡ τουφεκά και λεπτὴ αὐτῆ ὑπαρξίς, Ουσιασμένη
σ' ἕνα μόνον αἰσθημα σὲ μιά σκέψι, περιμένε τὸν ἀνδρα της.

Τὸ ἀνδρόφυλον Σίλβερ, ἦτο πρὸ τοῦ πολέμου ὁ στόχος τῆς πόλεως γιὰ
τῆς συνθήκας του τῆς ἐσωτικῆς και παλατιμῆς. Ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος,
εἶδε μαθήματα μουσικῆς σὲ ἀρχαίους. Τοῦ ἐμπιστεύοντο παιδιὰ ἐξ αἰτίας
τῆς ὑπομονῆς του, τῆς γλυκύτητός του, τῆς εὐγενείας του. Κατὰθῆκανε σ'
αὐτά, ἔ.π. οἱ καλύτεροι καθηγηταὶ δὲν μπορούσαν νά κατορθώσουν. Εἶχε γιὰ

τὴν τέχνην του τόσον ζήλον ὥστε τὸν μετέδιδε. Και ἐάν εἰ μαθηταί, τοῦ
ἔδειχναν αὐθάδην ὑπερασπίετο τόσον ὀλίγον, ὥστε αὐτῆ του ἡ ἀδυναμία
τὸν ἐπροστάτευε. Ἐκεῖνη ἡ Μελανία, κατεσκεύαζε μὲ τὰ εὐκίνητα δάκτυλά
της ὠραία κεντήματα. Ἐγεγόνευαν στὴν τέχνην, και τὰ πνευμάτῃ τῶν ὀ-
πως και τὰ γούστα τῶν τὰ μέτρια, ἦσαν στὸν ἴδιο τόνον.

Ἡ ἔργασία, σὲ σπῆτι, ἄσχημα πληρώνεται, δὲν ἔμαθαν ποτέ γιατί —
ἢ μᾶλλον ἔπρεπε νά τὸ ρωτήσουν ἀπὸ τοὺς μεσίτας, που ζοῦν πλουσιοπαρό-
χως ἀπ' αὐτό — ἀλλὰ, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιτηδεύσεως τῶν χειρῶν της ἢ κ.
Σίλβερ ἀπελάμβανεν ἀπὸ τὴν ἔργασίαν της, κάποιο κέρδος, που εἶδε μὲ
υπερηφάνειαν στὸν ἄνδρα της, ὅλη συγκρατημένη. Τὴν ἡμέραν που ἔπερνε
τὸ μικρὸ της κέρδος, εἶχαν τρυφερὰς φιλονικίες, αὐτὸς ἀπαυτῶν νά τὰ
κρατήσῃ, ἐκεῖνη παρακαλοῦσε ν' ἀποτελέσουν και αὐτὰ μίαν τῶν κοινῶν
δαπανῶν, και γιὰ νὰ τελειῶνουν ἀγόραζαν γλ.κ.

Ἐἶχαν μίαν μικρὴ κλῆρ, τὴν Ὀρτενβία, που μὲ βάσανα ἦλθε στὸν κόσμον
και που δὲν ἐμείνε παρὰ δέκα μῆνες ἀρκετοὺς γιὰ νά τοὺς ἀφήσῃ, ἀνάμνησι
ἰλιθερή. Τὸ παιδί, σχεδὸν ποτέ δὲν ἐκλίμαζε ὅταν ἤοχ(εἰ νά λαρώνη και νά
συμπᾶ τὸ μικρὸ του πρόσωπο, στὴν θεία αὐτῆ, ὁ πατέρας της ἔπερνε ἀμέσως
τὸ βιολί, και τῆς εἶδε συνουλία. ἢ φωνῆς σταματοῦσαν στὴν στιγμὴν. «Ὅζ
γίνῃ μουσικός» βεβαίωςσε χαρούμενος τὴν γυναῖκα του. Ἡ πάλιν, τὸ παιδί,
ἀκολουθοῦσε μ' ἐνδιαφέρον διασκεδαστικὸ τὴν κίνησιν τῶν μητρικῶν δακτύ-
λων που ἔτρεχαν σὲ κέντημα. Ὅταν πλέον δὲν ὑπῆρχεν, εἰ γονεῖς της ἐ-
ξακολουθοῦσαν νά τὴν ἀναπελοῦν. Θά ἦτο πεσοῦρων ἐτῶν, ἔλεγεν ὁ εἰς.
Τεσσάρων ἐτῶν και πέντε ἡμερῶν, διώρθωσεν ὁ ἄλλος.

Θά ἦτο τεσσάρων ἐτῶν ἔξ μηνῶν και δέκα τριῶν ἡμερῶν ὅταν ἐξε-
ράγη ὁ πόλεμος. Ὁ Ἀλέξανδρος Σίλβερ ἐπεστρατεύθη σὲ σύνταγμα πεζι-
κού. Ἦτο φτηνγμένος μᾶλλον νά καταπραῖνη τὰ παιδιὰ, παρὰ νά κατα-
βάλλῃ τοὺς ἀνδρας, ἀλλὰ τὸ καθῆκον ἦτο καθῆκον. Ὅτε αὐτὸς, εὔτε ἢ
γυναῖκα της, δὲν ἐσκέφθησαν ν' ἀπομαρτυρήσουν. Ἡ πολιτικὴ εἶχεν
ἄλλο σχέδιον δὲν ἐπλησίαζαν σ' αὐτό, και εὔτε τὸ εἶχαν σκεφθῆ. Ἀλλ'
ἀφοῦ ἡ χώρα τὸ ἀπαυτοῦσε, ὑπήκουσαν. Ὑπήκουσαν, μὲ σφιγμένη τὴν καρ-
διά, ἔπως εἶχαν ὑπακούσει τὴν μοῖρα ὅταν συνάδευαν τὴν κηδεῖαν τῆς μί-
κρας τῶν. Ὑπάρχουν δυστυχίες, στὸν ἀέρα, που πίπτουν στοὺς ὤμους τῶν
ἀνθρώπων. Ἐκεῖνη ἠθέλησε νά πάη στὸν στωθὸν και ἡ ἀναχώρησις ἔγινεν
ἡσυχη. Ἐκείνος ἔκαμνε τὸν γενναῖον, ἐκεῖνη συνεκρατεῖτο. Εἶπαν, καλὴν
ἀντάμωσιν μπορούσι στὸν κόσμον, χωρὶς νά κλαῖσουν. Ἡ δυστυχία τῶν ἦτο
ἐσωτερικὴ. Γιατί ληπτόν νά τὴν μεράσουν μὲ τοὺς γείτονας; Και ἐπέψα,
εἰς τὸν μεγάλον ἐθνικὸν κίνδυνον ὁ καθ' εἰς εἶχε τὴν δικὴν του.

Ἐλαβε δέμα ἐπιστολῶν συγγενῶν εἰς τὸ τέλος τοῦ Αὐγούστου. Δὲν
παρεπνεύετο γιὰ τίποτε και εἶχε θάρρος ὁ ἀνδρας της. Ἦξευρεν ἀνάγκη
σὴν, ἐμάντευσε τῆς λύπης του, ἐπειτα ἄλλη ἐπιτολή ἦλθε μετὰ τὴν μά-
χην τῆς Μάρνης, ἐπειτα τίποτε πλέον. Ἐφέρετο ἐξαφανισθεῖς, αὐτὸ δὲν
σημαίνει νεκρός; Και οἱ μῆνες ἐπέρασαν. Ἐφοροῦσε σιμῆθως φορέματα
σκεῦρα ἐξακολουθοῦσε νά τὰ φορῆ, ἀλλὰ δὲν ἐπαύετο κανένα σημεῖον
πένθους, κανένα πέπλο.

«Δυστυχισμένη μου κ. Σίλβερ! ἐπέμενον οἱ γείτονες, δὲν ὑπάρχει πλέον
ἐλπίς.

— Και γιατί λοιπὸν σὰς παρακαλῶ; ἐξαφανισθεῖς δὲν εἶναι νεκρός.
Ἐάν ἦτο νεκρός θά τὸ εἶξευραν.

Ἐκάντουσε πάντοτε, μὲ τὰ ἔμπερα τῆς δάκτυλα, ὀλίγον ἀδυνατώτερα,
ὀλίγον ψυχράτερα. Ἐσύχναζεν ὀλίγο περισσότερο στὴν ἐκκλησία. Ἀλλὰ

τίποτε δεν είχαν αλλάξει εις την εξωτερικήν της ζωήν, ούτε εις τὸ ὄψος της, τὸ πάντοτε γαλήνιο, πάντοτε συγκαταβατικό, πάντοτε ἁρμονικό. Ἡ γαλήνη αὐτῆ καὶ αὐτὴ ἡ ὁμαλότης τοῦ χαρακτήρος της, ἀφοῦ ἐπροκάλεσε τὸν θαυμασμόν τῆς συνοικίας, ἤρχισε νὰ τὴν παροξύνῃ. Αὐτὴ ἡ γυναῖκα, δὲν ἠσθάνετο τίποτε. Ἄ, ὁ ἄνδρας της καλὰ ἔκαμε νὰ μὴ ξαναγυρίσῃ. Τῆς θεωροῦν γεμάτες προφερότητα, καὶ εἶναι τόσο ἀδιάφορος ὅπως τὰ κοιτοῦρα τῶν κοιμένων δένδρων! Ἐν τούτοις εἶχαν ἀκόμη ὑπερασπιστάς.

«Δὲν ἔχειν ἄξιον, βλέπετε, Ἐγνώρισα ἕνα στρατιώτην ποῦ δὲν εἶχε δώσει εἰδήσεις τοῦ ἐπὶ δύο χρόνις, καὶ ποῦ ἐν τούτοις ἐζούσε εις τὸ βάθος τῶν φυλακῶν τῆς Γερμανίας.

— Ναὶ ἡ γυναῖκα τοῦ κρεοπώλου, εἶχε ξαναπανδρευθῆ ὕστερα ἀπὸ δέκα καὶ ἑπτὰ μῆνες, καὶ νὰ ποῦ ὁ ἄνδρας της, μιὰ ὥρμια ἡμέρα ἐπέστραψε.

— Μιὰ ὥραβια ἡμέρα;

— Ἐπὶ τέλους μιὰ ἡμέρα; Ἐπερίμενε παρὶ... Αὐτὸ ἦτο ἄσκημο, γιατί αὐτὸς διεκδικούσε τὸ ἐργαστήριον, Ἡ γυναῖκα, ἡ κόρη μποροῦσε νὰ τὸ στερηθῇ.

— Δὲν ξέρουν νὰ ἔχουν πολὺ ὑπομονήν...

Ἄλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ὑπομονὴ ἔχει ὄρια. Μετὰ τὴν ἀνακωχήν, ἡ κ. Σίλβερ ἔχασε τοὺς τελευταίους της ὀπαδοὺς. Μὴ γνωρίζουσα τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ὀπαδοῦ ἦτο τὸ ἀναικείμενον, δὲν μποροῦσε νὰ ἔχῃ τὴν παραμικρὴν ὑποψία. Ἡ γυναῖκα τοῦ ράπτου ἤρχισε τῆς ἐχθροπραξίας μετὰ γλυκεῖα φωνή.

— Ἐ λειπών, κ. Σίλβερ, αὐτὴν τὴν φρονίαν σὰς λυποῦμαι μετὰ ὅλην μου τὴν καρδιά.

— Καὶ γιατί με λυπεῖσθε κ. Ρονδέν;

— Ὁ καλὸς αὐτὸς κ. Σίλβερ, δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ σοὺς ὀριστικῶς χήρα.

— Ἐπέστραψαν ὅλην κ. Σίλβερ, καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως.

— Ὑπάρχουν ἀκόμη, ἀπ' αὐτοὺς στής φυλακῆς. Εἶνε καλὰ κρυμμένοι. Δὲν εἶνε γνωστὸν αὐτό; Σὲ ποιὰ κατὰστασι; θὰ εἶνε ὁ ἄνδρας μου!

— Ἄλλὰ γιατί θὰ τὸν κρατοῦσαν.

Ἡ κυρία Σίλβερ ἐδίστασε, καὶ πέρνουσαῦρος μυστηριώδης, κατέληξε νὰ ἐμπιστευθῆ στὴν γειτόνισά της.

«Σ' αὐτὴν ἐκεῖ τὴν χώραν, εἶνε ὅλοι μουσιόα. Τότε ἐγνωσίτε, τὸν ἐκράτησαν ἀπὸ τὴν ἠλοτυπίαν».

Ἡ κ. Ρονδέν μετέφερεν ἀμέσως τὴν ὁμιλίαν καὶ ἐθεώρησαν τὴν κ. Σίλβερ γιὰ τρελλή.

«Δὲν εἶναι τρελλή, ἐπεστήριξεν ἐν τούτοις ὁ Μπουρκανέφ. Ἐχει κάποιαν ἐπισθοβουλίαν».

Ἄλλ' ἠναγκάσθη νὰ παρατηρήσῃ αὐτῆς τῆς ἐξηγήσεως. Ἡ κ. Σίλβερ δὲν ἐξήχετο καθέλου ἀπὸ τὸ σπῆτι της, παρὰ γὰρ νὰ πᾶν στὴν ἐκκλησία. Δὲν ἐπλησίαζε κανένα ἄνδρα καὶ ἂν καὶ διατηροῦσε στὴν λύπην της κάποιον θέλγητος δὲν ἐλήθει οὔτε ν' ἀρέσῃ οὔτε ν' ἀπαρέσῃ.

«Μιὰ τέτοιαν στάσι, συνεπέραναν τότε ὁ κ. Μπουρκανέφ, ἀπογοητευμένος καὶ τοῦ ὁποίου ἡ φημισμένη ψυχολογία ἐν τούτοις καθυστέρησε ἐπ' αὐτὴν τὴν περίστασι, μιὰ τέτοιαν στάσι εἶναι ἀπειράδεκτη. Μία χήρα, εἶνε χήρα. Δὲν περιμένουν πλέον τὸν ἄνδρα ὕστερα ἀπὸ πέντε ἔτη».

Μποροῦσαν νὰ τὸν ἀντικρούσουν, εἶνε ἀλήθεια ὅτι ἡ κ. Σίλβερ ἦτο ἐλευθέρα νὰ κάμῃ ὅτι της ἀρέσει, καὶ ὅτι ἡ στάσις της μὴ ἐνοχλοῦσα καὶ γένηται δὲν ἐνδιέφερε καὶ κανένα. Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε ἐπιχείρημα ποῦ δὲν πέφτει νὰ τὰ οὐραρὰ σὲ μιὰ μικρὴ πόλιν ποῦ ὁ καθ' εἰς ἀποτελεῖ μέρος τοῦ γοῦ

τὸν καὶ τῆς συνοικίας. Ἡ κυρία Σίλβερ ἠναίχετο νὰ προσκρούσῃ στὴν βροντὴ γνῶμη χωρὶς νὰ πολυσκοτίσεται, καὶ αὐτὸ ἦτο ποῖμα ἀνυπόφορον, πράγματι. Ἐγίνοντο συμβούλια εἰς τὰ καφενεῖα καὶ ὑπὲρ τὴν ἐνεργητικὴν προτροπὴν τοῦ πράκτορος τῶν ἀσφαλειῶν, ἀπεφασίσθη νὰ ζητήσῃ ἀποδείξεις τοῦ θανάτου τοῦ κ. Σίλβερ. Αἱ ἀποδείξεις αὐταὶ λόγῳ τοῦ καιροῦ ποῦ πέρασε ἦσαν δύσκολον νὰ συναρροισοῦν, ἀλλὰ δὲν θὰ ὑποχωροῦσαν πρὸ οὐδεμιᾶς προσπαθείας. Ὁ κ. Βουρκανέφ, ἐφωδιασμένος μετὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ συντάγματος ἔπαι ὑπηρετήσῃ ὁ μουσικὸς ἤρχισε τὰς ἐνεργείας του. Ἀπευθύνθη εἰς τὸ Γραφεῖον πληροφοριῶν, ἔπει τῷ ἐδέσθῃ ὡς ἀπάντησις ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἐδίου εἰς τὴν κ. Σίλβερ μετὰ τὴν μάχην τῆς Μάρνης. Ἐξαφανισθεῖς. Μανιώδης ὡς ἐάν περιεγελάσῃ προσωπικῶς, κατηγόρησεν ἐπὶ ἀδιαφορίᾳ τὴν στρατιωτικὴν διοίκησιν καὶ κατέληξεν εἰς τὸ νὰ προκαλέσῃ ἀνὰ κρῖσιν. Ἡ ἀνάκρισις ἀπεβιβάσθη τὴν ἐμφάνισιν τοῦ στρατιώτου Ἀλεξάνδρου Σίλβερ, πρὸ τῶν Ἀκτῶν τῆς Αἰσῆς, προσβληθέντων χωρὶς ἐπιτυχίαν ἀπὸ τὸ 18 σῶμα μετὰ τὴν Μάρνην. Τὸ σῶμα δὲν ἀνευρέθη, οὔτε ὁ θάνατος, οὔτε θανάσιμος πληγὴ ἐπιβεβαιώθη ὑπὸ τῶν συναδέλφων του. Ἀπὸ τὰ μέτρια αὐτὰ ἀποτελέσματα ἡ κ. Σίλβερ, ἡ χήρα, δὲν ἐπληροφορήθη. Ἐξηκολούθη νὰ ζῆ, μὲν, μακρὰν τῆς κοινωνίας, γλυκεῖα καὶ ἥσυχος καὶ ὁ κ. Βουρκανέφ ὅταν τὴν συνῆντα, ἐφαντάζετο ὅτι τὸν ἐπεριγέλα.

«Ὅτι ἔχω καθαυρὴν τὴν καρδίαν, ἐβεβαίωσα τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ ποῦ ἦσαν πολυάριθμοι, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς ἐπίσους μερικὴ διεσκέδαζον γιὰ τῆς ἀποτυχίας του, θὰ ἐγκυτέλιπε τὸν ἀγῶνα ποῦ ἤρχετο καὶ ὅπου δὲν συνῆντα ἐξ ἄλλου ἀντιπάλου, ἐάν δὲν ἐνδιέφερεται ὅλη ἡ συνοικία εἰς τὰς ἐρεῦνας του καὶ γιὰ τὸν σκοπὸν ποῦ ἐπεδίωκε. Ἡ φιλαυτία του βρισκινδύνευε. Δὲν μποροῦσε πλέον νὰ παρατηρήθῃ.

Ἐπὶ τέλους, μιὰν ἡμέραν, μετὰ μῆνας, καὶ μετὰ παντὸς εἶδους ραδιουργίας ὁ κ. Βουρκανέφ ἔβαλε χεῖρ σ' ἕνα συναδέλφου τοῦ Σίλβερ ποῦ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν αὐτὴν μάχην. Γιατὶ νὰ μὴ ἐρωτοῦσε καὶ αὐτὸν; Πληγωμένος πλησίον τοῦ μουσικοῦ ποῦ εἶδει νὰ πίπτῃ, μετὰ σχιζόμενον τὸ κρανίον ἀπὸ θραύσας ὀδίδος κατάρθρωσε νὰ φθάσῃ τὸ σύνταγμα του. Ληψέδωμος μεταφέρεται ἀπὸ ἕνα Νεσοκομεῖο σ' ἄλλο, ἐγχειρίζεται, ξαναεγχειρίζεται, ἀνορθώνει, θεραπεύεται ἀπεστέλλεται στὴν Θεσσαλονικίαν καὶ φυσικὰ δὲν ἀκούει νὰ γίνεταί λόγος γιὰ τίποτε. Αὐτὴν τὴν φρονίαν ὁ κ. Βουρκανέφ θοράμιθευε. Ὑπῆρχε αὐτῆς μάρτυς. Καὶ ἡ συνοικία προειδοποιήθη. Τελευταία ἡ κ. Σίλβερ ἐπληροφορήθη ὅτι ἕνας στρατιώτης θὰ ἤσχετο νὰ τὴν ἴδῃ γιὰ νὰ τῆς φέρῃ νέα γιὰ τὸν ἄνδρα της. Καὶ ὁ στρατιώτης ἦλθε πράγματι ὁδηγούμενος ἀπὸ τὸν κ. Βουρκανέφ ντυμένον πένθημα, σπουδαῖον καὶ ἐπίσημον καὶ ἀκολοθεύμενον ἀπὸ ὅλους τοὺς γείτονας ποῦ εἰς τὸν δρόμον ἀνέμενον τὸ ὄποτέλεσμα.

Ὅταν ἡ κεφαλὴ τῆς ἀκολουθίας εἰσῆλθε στὸ σπῆτι της, ἐκέντα κατὰ τὴν συνήθειάν της καὶ τῶν λεπτὰ της δάκτυλα, τὰ ὠρὰ της δάκτυλα. Ἐὶ τρεχαν στὴν δαντέλλα. Ὑπεδέχθη αὐτοὺς τοὺς κυρίους μετὰ τὴν εὐγενικὴν της γλυκύτητα καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν. Εἰς τὸν στρατιωτικὸν ἐπέδωκεν ἕνα πιττηρὶ καρυδένωρον ποῦ κατεσκευάζε μόνη της. Ὁ κ. Βουρκανέφ ἀνήθηκε. Ὁ στρατιώτης, ἀμχανῶν ἀλλὰ παρακινούμενος ἀπὸ τὴν ἀφήγησιν, κατέληξε νὰ διηγήθῃ τὴν μάχην. Ἀνεχώρησαν μαζί ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον καὶ νὰ ποῦ αἰφνηδῶς εὐθίσκεται μένος. Κυττάζει ὁ σύντροφός του ὁ Σίλβερ ἐκεῖτο εἰς τὸ ἔδαφος μετὰ ἀνοιγμένο τὸ κεφάλιν.

«Ἄλλὰ δὲν ἦτο νεκρός», ἐβεβαίωσε μετὰ τὴν λεπτὴν της φωνὴν ἡ κ. Σίλβερ ποῦ παρακολουθοῦσε παθητικὰ τὴν ἀφήγησιν.

Οι εφκίνητοι δάκτυλοι εστιμάτησαν. Ήσαν τόσοι λευκοί, τόσοι λεπτοί πο' δὲν εφκίνοντο νά εἶχαν ζωὴν. Ὁ στρατιώτης παρετήρησε αὐτὴν τὴν γωνίαν. Τὸ πρόσωπον ὅπως καὶ τὰ δάκτυλα εἶχαν χάσει τὸ χεῖμα, ἐκτὸς ἀπὸ μιᾶ μικρῆ λάμψη ποῦ ὑπῆρχε στὰ μάτια της. Ἐφκινήθη, ὕστερα ἀπὸ τόσα φρακτὰ θεάματα ποῦ εἶχε ἴδῃ, νά ἴδῃ ἀφκίμη ἐντὸς ἐλλίγου αὐτὴ τὴν μικρῆ λάμψη τὴν τόσοι μικρὴν, νά σβύνη. Ἐδωσαν ἕνα γέροντο στὸ τραπέζι.

«Μὰ τοὺς κεραυνούς ποῦ Θεοῦ, μητροῦλι, βεβαιότατα δὲν ἦτο νεκρός».

— Τὸ ἤξευρα ἐπεδοκίμασεν ἐκείνη ὄπλως.

Καὶ τὰ ὠχρὰ δάκτυλα, ξανάρχισαν νά κινεῦνται.

Ντροπιασμένος ὁ κ. Βουργκανέφ ἀντιμετώπισε τῆς θωρολοχίης τῆς συνοικίας. Δὲν τοῦ χαρίστηκαν αὐτὴν τὴν φορὰν.

Μετὰ φρασις ΚΑΛ. ΚΑΛΚΑΝΔΗ

Ο ΣΤΡΑΓΑΛΑΤΖΗΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Τὸν χειμῶνα, ἡ ὄρεξη, ἡ διάθεσή μου μπορεῖ νὰλλάξῃ μέσα σὲ μιὰ στιγμή. ὅσο χροιάζεται ἡ ματιά γιὰ νά σηκωθῇ ἀπὸ ἕνα σημάδι καὶ νά πῶσ' ὄλλο. Ὅταν βλέπω τὸ τζόκι, τὰ ντυμένα πατώματα, τίς ἀκίητες καὶ σκοτεινὲς κουρτίνες καὶ ἀκούω τὴ θετικὴ ἐκείνη ἡσυχία, τὴν ἀκίνησία, ποῦ δὲν τὴ βρίσκεις τὸ καλοκαίρι ἢ καὶ ἂν τὴ βρεῖς θὰ εἶνε χανωτική, ἀρρωστή, νοιώθω μιὰ θερμὴ εὐτυχία, μιὰ δύναμη γιὰ δουλειὰ καὶ ζωὴ. Ὅταν πάλι ρίχνω τὰ μάτια ἔξω, γίνω ὄλην αὐτὴ τὴ θερμὴ. Τὸ θαμπὸ φῶς τὸ χειμωνιάτικο, ποῦ πεθαίνει κάθε στιγμή στὸ δρόμο καὶ πάλι ξαναγεννιέται, ἡ βροχὴ ἐκείνη ἢ ψιλλή, ἢ ἀστειμάτησι, ποῦ μοιάζει τόσο μὲ τὸν ἀργό, τὸ βασανισμένο, θάνατο, οἱ καπνοὶ ποῦ βιάζονται νά ὑψωθοῦν γιὰ νά ξαναπέσουν, τὰ κουρασμένα σὺννεφα, — ὅλα, μὲ κανεὶν σκεπτικὸ, δισταχτικὸ, ἀδύνατο.

Μὰ τὸν πῶ δουλιὰ τὸνο στὴ κοσηρὴ αὐτὴ εἰκόνα τὸν ἔδιν' ἕνας ἀνθρωπος. Ήταν ἕνας γέρος, ἀδύνατος, ζαρωμένος στραγαλατζῆς, ποῦ καθόταν στὴν ἀντικρινὴ γωνία καὶ δὲν κουνιόταν ἀπὸ κεῖ καθόλου ὄλο τὸ χειμῶνα, σὰν ἀπὸ φόβο μὴ, ἀδυνατίσει ἢ σύνθεση.

Ἡ γωνία ἐκείνη, ἦταν ὅ,τι τοῦ χροιάζονταν; Ἐνας μακρὺς κοί πλατὺς τοῦγγος τὴ στέγαζε ἀπὸ τίς βροχὲς καὶ τὰ χιόνια. Καθὼ τὸ σπουδαιότερο, ἦταν γωνία φούρνου καὶ ἡ πύρρα του, ποῦ ἔφτασε ὡς ἔξω, λιγότερε τὸ κρῦο.

Ἐκεῖ εἶχε στήσει τὸ πανέρι του ὁ γέρο στραγαλατζῆς. Καὶ περιμένε, περιμένε, περιμένε... Κουκουλωμένος στὴ σταχτιά του κάπα, — φρανόταν νά εἶνε ἀπὸ ὄρεγνὸ χωριό, — πότε ἔστριβε κανένα τοιγάρο καὶ πότε κανένα χάρτινο χωνί. Πῶ σπάνια γέμιζε καὶ κανένα μὲ τὰ στραγαλά του! Καὶ τὰ κοίταζε καὶ ὄλο τὰ ζέστανε. Κι' ἕνας ἄσπρος καπνὸς ἔβγαινε ζεστός καὶ ὀρηκτικὸς ἀπὸ τὴν καμινάδιτσα τοῦ σιδερένιου πανεριοῦ του, ποῦ ἦταν ἀπὸ κάτω κούφιο γιὰ νά ζεσταίνονται τὰ στραγαλά. Καὶ μιὰ ἀκατανόητη νοσταλγία μὲ γύριζε στὰ δέκα μου χρόνια, ὅταν τάνησχα χέρια μου ἔφταναν τόσα αὐτοσκέδια μικροπαχνι-

δάκια! Ἡ χαρὰ ποῦ θάνοιαθα τότε σὲ μιὰ τέτοια ἀνακάλυψη, μὲ γέμιζε ἀπὸ λεπτὸ, μακρινὸ, ἱερὸ ῥῆγος.

Τὸν ἔβλεπ' ἀπὸ τὸ παράθυρό μου, μέσ' ἀπὸ τὴ θερμὴ ἀνάσα τῆς σόμπας καὶ τὸ χέριμα τῶν χαλιῶν, καὶ μὲ κερτίερε μιὰ θλίψη, μιὰ ἀόριστη καὶ κατιθλιπτικὴ μελαγχολία. Δὲν ἔβλεπα τὰ χέρια του νά τρεῖμιον ἀπὸ τὸ κρῦο, νά τουρτουριάζουν, γιὰτ' ἦταν κρυμένα κάτω ἀπὸ τὴ χοντρή κάπα. Μὰ τὸ ἴδιο ἔκανε. Ήταν σὰ νά τὰβλεπα. Θὰ ζεσταίνονταν ὅσο καὶ τὰ δικὰ μου μέσ' στὰ γάντια, στὸ δρόμο...

Ἄχ, ἂς σταμάταγε καὶ κανένας νάγοράσῃ κάτι. Ἄς σταμάταγε νά τοῦ πῆ δυὸ κουδέτες, νά τὸν κάνῃ νά νοιάσῃ μ' ἕνα ζεστὴ ἀνάσα, ἕνα θερμὸ χέρι, νά δῇ τὰ στραγάλια του νά λιγοστεύουν. Ἄ, πῶς χαιρόταν ὅταν ποῦλαγε κανένα χωνάκι καὶ τὰ κοίταζε; ἔπειτα νά λιγοστεύουν. Τὰ κοίναγε, τάνοκάτερε, τὰ λογάριαζε. Ἡ χαρὰ του θὰ ἦταν μ' ἀπὸ τίς εὐτυχίες ποῦ εἶχε γνωρίσει ἢ ζωὴ του. Μὰ δὲ στεκόταν κανεὶς, πολὺ λίγοι. Οἱ ἄλλοι, οἱ πῶ πλούσιοι, ἔτρεχαν γιὰ καλύτερα θερμαντικά.

Ἔτσι, τὰ ἔβλεπα μὲ συμπάθεια, μὲ στενοχώρια, χωρὶς ὅμως καὶ νά ξέρω νά τὸν βοηθήσω. Κι' ἤθελα νά τὸν βοηθήσω. Ἐπρεπε νά τὸν βοηθήσω, νά τὸν κάνω λίγο εὐτυχισμένο, γιὰ νά εἶμαι καὶ ἐγὼ εὐτυχισμένος. Γιατὶ ἡ ἀντικρινὴ δυστυχία τοῦ δρόμου, ἡ παγερὴ, ἂν δὲν κατάφευγε νά κρυφῇ τὴ ζεστὴ εὐτυχία τῆς κάμαράς μου, ὥστόσο τὴν ἔκανε βαρειά, πύγερή, σὰν τὴ χανωτικὴ καὶ ἀρρωστη ἡσυχία τοῦ καλοκαίρι... Ἐμοιάζε μὲ ἀπολαυστικὸ φλιτζάνι καφέ, ποῦ καμμιὰ φορὰ ἀφίνει στὸ τέλος ἕνα μικρὸ κατακάθι, μαῦρο σὰν τὴ τύψη...

Ἐπιτέλους βοήθα ἕναν τρόπο. Δὲν ἀξίζε τόσο σκέψη, μὰ ἔφαγα πολὺ μακρὰ, ἐνῶ κείνο ποῦ ζήτηγα ἦταν μπρὸς μου. Ἔτσι γίνεται πάντα, ὅταν πάροουμε κάτι τί γι' ἀδιέξοδο σοβαρὸ καὶ τὸ κάνουμε ἐπιτέλιμα μας.

Θάκαινα ὅ,τι δὲν ἔκαναν οἱ διαβάτες, θάστελνα ν' ἀγοράσω ἐγὼ μερικά ἀπὸ τὰ στραγάλια του.

Γέμησε ἡ καρδιά μου χαρὰ καὶ ἀνακούφιση. Κι' ἄμέσως φώναξα τὸν ὑπηρετικὸ μου, τοῦ ἔδωκα ἕνα πενήνταράκι καὶ τὸν ἔστειλα στὸ στραγαλατζῆ.

Μέσ' ἀπὸ τὰ τζόκια, εἶδα τὴ χαρὰ καὶ τῶν δύο. Ὁ ἕνας ἔδειχνε περισσότερη ἀπὸ τὸν ἄλλο.

Μὰ ἦρθε καὶ μέρα ποῦ ἔπρεπε νά σταματήσῃ καὶ αὐτό. Ὁ ὑπηρετικὸς, ποῦ μοῦ ἔφερε τὰ μισὰ στραγάλια ἀπ' ὅσα τοῦ ἔδινε ὁ στραγαλαντζῆς, — γι' αὐτὸ καὶ ἡ τύση χαρὰ του, — ἄρχισε νά στραγαλιάζῃ. Μὲ τὰ ὑπόλοιπα ἔπαθαν τὸ ἴδιο καὶ τὰ μικρότερά ἀδέλφια μου. Δὲν ἦταν καὶ λίγα πενήντα λεπτῶν. Δέκα πενιάρες, δέκα χωνάκια.

Καὶ νόμισα μιὰ στιγμή πῶς θάνέβαινε πάλι στὴν κάμαρά μου ἡ δυστυχία τῆς ἀντικρινῆς γωνίας. Κι' ἀπελπίστηκα. Καὶ τὴ φορὰ αὐτὴ ἄχι ἀπὸ ἀδυναμία, ἐπειδὴ μοῦ ἔλεπε ὁ τρόπος, τὸ μέσο. Κάποια ἐγώστικὴ περηφάνεια μὲ κράταγε ἀναποφάσιτο.

Ἐπὶ τέλους πῆρα τὴν ἀπόφαση. Θὰ πῆγα νὰ μόνος μου καὶ θάγοράζα τὰ στραγάλια. Κι' ὅσα μπερούσα θάτρωγα καὶ τὰλλα θὰ τὰ πέταγα.

Ήταν οὐρόντο ὅταν κατέβηκα. Τὰ φῶτα τοῦ φούρνου φώτιζαν καὶ τὴ γωνία. Δὲν τὴ βρήκα τόσο κρῦο, ὅσο τὴ φανταζόμουν' ἀπὸ τὸ

παράθυρό μου. Καλησπέρασα κ' έβγάλα από τὸ πορτοφόλι μου ἕνα ζω-
ρωμένο χαρτί. Ἀμέσως τὰ χέρια ἀναπήδησαν προθύμα ἀπὸ τὴ χου-
δάτη κάπα. Δὲν ἔτρεμαν καθόλου. Περισσότερο τουρτουρίζαν τὰ δικά
μου μέσ' στὰ ζεστά γάντια. Γύρισε πίσω του, σ' ἕνα πεζουλάκι πού
εἶχε ἡ γωλιχ καὶ πήρε ἕνα κομμάτι. ἔφημερίδα γιὰ νὰ μοῦ βάλῃ τὰ
στομαγάλια

Τὰ μάτια μου ἦταν στηλωμένα σὲ κάθε του κίνηση, σὲ κάθε ἀλλαγ-
μα τῆς ὄψης του. Γυρίζοντας νὰ πύρῃ τὴ φημερίδα, ἄφησε ἀνοιχτὸ τὸ
μέρος πού ἐκρυβε πρὶν ἢ πλάτη του. Εἶδα ἕνα κατοστάρικο σιδεροπό-
τηρο ὡς τὴ μέση γεμάτο μ' ἕνα σκοῦρο ξανθὸ ὑγρὸ. Μοῦ φάνηκε πὼς
μύρισε ρετσίνα. Σίγουρα ἡ ὄρασις βοηθάει ὄχι μόνον τὴν ἀκοή, - λένε
πὼς ὅταν κατὰξῆς ἐκείνον πού μιλάει τὸν ἀκοῦς καλύτερα κ' εὐκολώ-
τερα, - ἀλλὰ καὶ τὴν ὄσφρηση. Γιατὶ καὶ πρὶν θὰ χάραινε τὴ μύτη
μου ἢ ἴδια μυριδιά, μὰ δὲν τὴν ἐνώμισα παρ' ἀφοῦ εἶδα τὴν πηγή
τῆς.

Ἄρχισε νὰ βάζῃ στὸ χαρτί τὰ στομαγάλια. Κάτι ἤθελα νὰ πῶ, μὰ
δὲν ἤξερα.

- Κρύο πού κάνει ψιθύρισα, ἐπειδὴ δὲν ἔβρισκα τίποτ' ἄλλο.

Σταμάτησε τὸ λογαριασμὸ του, σήκωσε τὰ μάτια καὶ μὲ κοίταξε
μὲ ἀπορία.

- Ἦθελα νὰ σὲ εἶχα πάνω στὸ βουνὸ νὰ καταλάβανες κρύο καὶ
νὰ μοῖλεγες! εἶπε σὰ νὰ καιχιόταν.

Καὶ κουνήθηκε σύγκομος, χωρὶς δυσκολία καὶ κρουζαρόματα,
λές κ' ἤθελε νὰ δείξῃ πὼς κείνο πού ἔλεγε τῶνοιθε.

- Μπορεῖ τὸ ἀποκοιθῆκα ζητώντας νὰ τοῦ πάρω λόγια. Μὰ τὴ
ζέστη τοῦ σπιτιοῦ μὲ τὴ γοιὰ σου, τί παιδιὰ καὶ τὰγγόνια σου, δὲν πι-
στεύω νὰ τὴν ἔχεις, δῶ, μ' ὅσο λιγότερο κρύο κ' ἂν κάνῃ.

Κλαμπούρισε ἀπότομα καὶ φάνηκε πὼς ἔχασε τὸ λογαριασμὸ του.
Ἐνὰ μαῖρο σύννεφο σκετύνισσε τὸ χαροῦμένο του πρόσωπο.

Δὲ μίλησε.

- Ἔ; τὸν ξαναρῶτησα.

Ἐύπνησε σὰν ἀπὸ βαθὺν ἴπνο.

- Καλὸς ὁ λόγος σου, μοῦ ἀποκοιθῆκα σιγὰ καὶ συντριμένα. μὰ
ὅταν τοὺς ἔχεις ὅλους ὅταν εἶνε ὅλοι. Ἄφται νὰ πᾶνε νὰ χαθοῦνε, Κα-
λήτερα...

Ἦγώ ὁμως ἔφριγα μὲ τὸ κεφάλι σκαφτὸ, σκεπτικὸ. Μὲ φρίκη καὶ
τὸ ζωωμένο χαρτί πού πήρε σὲ ἀχέρια, τοῦ ξανάρθε ἡ χαρά. Φάνηκε
πὼς τὰ ἔεχασε ὅλα, πὼς δὲν τὰ σκεπτόταν πιά.

Δὲν εἶπε τίποτ' ἄλλο. Μοῦδωσε τὰ στομαγάλια καὶ τὸ πλῆρωσα, μὲ
κλωσιμὸ ἔβλεπα νὰ θγαίνῃ, νὰ ὑψώνεται μιά φλόγα μέσ' ἀπὸ ἕνα
σικρὸ παχιᾶ μαύρης στάχτης, πού ἐγὼ τὴν εἶχα μαζέψει, τὴν εἶχα κά-
νει βουνὸ ἀπροσπέλαστο. Γύρισα καὶ εἶδα τὸ στομαγαλατζῆ. Ἐλεγε
κάτι στὸ φούρναρη, πού εἶχε βγῆ ἔξω, μὲ γέλια. Νόμισα πὼς γέλαγε
μὲ μένα. Σαλαγουρίσα. Εἶχε πάρει ἀπὸ πίσω του τὸ σιδεροπότηρο καὶ μ'
ἀγαλλίαση τόφερνε στὸ στόμα. Μὲ γέλια πάλι καὶ εἶπε στὸ φούρναρη,
πού δὲν τόκουσα. Μοῦ φάνηκε ὁμως πὼς μὲ κοροῖδευε πάλι, πὼς θὰ
εἶπε: «Στὴν ὑψίαν τοῦ κοιτιοῦ! (Κ' ἔκανα μιὰ στήμη νὰ γυρίσω πῆ-
σω καὶ νὰ ζητήσω τὰ λεφτά μου. Κοιτῆθηκα μὲ κόπο. Μὰ κ' ἂν δὲ
γέλαγε γιὰ τὰ λεφτά, πού μοῦ εἶχε πάρει τόσο εἴκολα, ὡστόσο πάλι
εἶχα γελασιεῖ. Γέλαγε, ἐνῶ ἐγὼ νόμιζα πὼς ἦταν ἀδύνατο νὰ νθίσῃ

στὰ χεῖλια τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου τὸ γέλιο. Αἰτιὴ ἦταν ἡ ἀλήθεια. Γέ-
λαγε...

Κι' ἀπὸ τότε ἔπαφα νὰ βλέπω τὰ πράγματα μὲ μάτια ψεύτικα,
νοσηρὰ κ' ἄρχισα νὰ βρίσκω στὸν κόσμῳ περισσότερὴν εὐτυχία.

Ἔτσι ὁ στομαγαλατζῆς δὲ μὲ ξαναδέχτηκε.

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΣ ΑΙΩΝΙΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ

Ψηλά, σ' ἕνα βιόχο ἐστάθη,
κι' ἀπὸ κάτω ἢ θάλασσα πλατεῖα
ἀπλωνεν ὡς πέρα ἀπ' τῶν ματιῶν
(τὴν ἐξουσία
ἀμουδιᾶς οηχῆς καὶ πέλαγα βαθειά,
Καὶ τὰ κύματα σὰν τὰ βαβάτα τ'
(ἀλόγα

Πέταξαν πρὸς τῶν θεῶν τίς ὀπτασίαι
μὲ φτεροῦγα τολμηρῆ πού ἀναμετράει
παραδείσιες κορυφῆς καὶ δὲν κιστεύει
μὲ πρὸς στὴν ἄβυσσο τὴν κολασμένη,
Πέταξαν πρὸς τοὺς Θεοὺς γύρω του
(πλέκοντας

ἀφρίζαν καὶ φέρναν καβαλάρηδες
στὴν πλατεῖα τῶν ράχῃ
τοὺς ἀνέμους τοὺς θεϊκοὺς λεβέντες
καὶ ψηλά ἔλα λευκὸ τραγοῦδι ἔτραν
μὲ φωνὴ σὰν σάλπισμα καὶ μ' ὀρηχὴ
(γιὰ μάχη

λευκὸ οἱ ἐλπίδες ἀπὸ μέτωπα στεφάνι
καὶ οἱ πόθοι πύρινο ἀπὸ πλατεῖες κρο-
(διᾶς
καὶ ψηλά ἔλα λευκὸ τραγοῦδι ἔτραν
(γυροῦσαν
καὶ βαθειά ἔλα πονοῦσαν σὲ πυρρῆς
κι' ἔτσι ἐκαὶ ψηλά στὸ βιόχο ἀπάνω
καὶ μπροστὰ στὰ ἐλεύθερα πελάγη
(πνοῆς,

.. Πάνω ἀπὸ τὸ σάλαγο ἀνυψώθη
μὲ κορμὶ λαμπάδα, πρῶσωπο φωτιά
ἀπ' τὰ χεῖλη τῆς ψυχῆς οἱ καταραχ
(τες

στεκόνταν περήφανος ὁ διαλεχτὸς
καὶ ὑμνολογοῦσε τὰ εἰδωλά του
τῶν θεῶν τοῦ αὐτοῦ αἰώνιος δημιουργο-
(γός,
Τῆς ψυχῆς του εἶν' αἷμα καὶ τοῦ
(νοῦ τοῦ φῶς
καὶ τοὺς εἶδε ὅσο μπερούσε πρὶν ψηλά
γιὰ νὰ φτάσῃ, ὅταν τοὺς φτάσει.
στῆς κορυφῆς τῶν ἀνθρώπινων,
στὴν ψυχὴ του κλείνοντας τὴν πλάση

ἀπ' τὰ μάτια τῆς ψυχῆς οἱ ἀστραπέες
καὶ τὰ χέρια ἀναψωμένα, ἰεροεικράχτες,
Ἄπ' τὰ χεῖλη ξεπετάχθη ψηλιμέτωπα
τῶν ἐλπίδων, ὁ λευκὸς χορὸς,
κι' ἀπ' τὰ στήθη σύννεφο ἀναδόθη
νεραϊδόσπαρτο, ἠδονόπλεχτο κεσέμι
τύρανα καὶ σκλάβοι ἀντάμα οἱ πόθοι.
Μέσ' στὴν πλάση ὁ διαλεχτὸς
εἶχε στήσει τοὺς δικούτου τοὺς θεοῦ
κι' ὅτι ἀληθινὸ μέσ' στὴν ψυχὴ του
κι' ὅτι ὠραῖο κ' ὅτι εὐγενικὸ παντο
προσφερόταν στὴ λατρεία του, νὰ εἶ
(Θεοὶ του

καὶ ὑμνολογοῦσε τὰ εἰδωλά του
τῶν θεῶν τοῦ αὐτοῦ αἰώνιος δημιουργο-
(γός,
Τῆς ψυχῆς του εἶν' αἷμα καὶ τοῦ
(νοῦ τοῦ φῶς
καὶ τοὺς εἶδε ὅσο μπερούσε πρὶν ψηλά
γιὰ νὰ φτάσῃ, ὅταν τοὺς φτάσει.
στῆς κορυφῆς τῶν ἀνθρώπινων,
στὴν ψυχὴ του κλείνοντας τὴν πλάση
Καὶ τὰ κύματα βαροῦσαν τὴν παν-
(τιτεινὴ
ἀγριαν ὀρχήστρα ἐδῶ καὶ πέρα καὶ
παντοῦ
κι' ὅπως τῶρα ἔτσι καὶ τότε ἔτσι καὶ
(πάντο

Κι' ὁ ἀγνὸς τῶν ἐλπίδων ὁ χορὸς
καὶ τῶν πόθων τὸ σπαρταριστὸ κοπάδι
πέταξαν καὶ χύθηκαν στὴν πλάση
πού τὴν πλημμυρίζανε οἱ θεοὶ του
πέλαγα βουνὰ ἀγέρα δάση.

Καὶ τὰ κύματα βαροῦσαν τὴν παν-
(τιτεινὴ
ἀγριαν ὀρχήστρα ἐδῶ καὶ πέρα καὶ
παντοῦ
κι' ὅπως τῶρα ἔτσι καὶ τότε ἔτσι καὶ
(πάντο
σεγοντάριζαν μὲ μιά φωνὴ
ὅλους τοὺς ὕμνους σ' ὅλους τοὺς Θε-
(οῦς).

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

ΟΤΑΝ ΦΕΥΓΟΥΝ ΟΙ ΩΡΕΣ

Κυκλοφορεί μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἓνα ὠραῖον βιβλίον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὅταν φεύγουν οἱ ὥρες». Εἶνε ἡ γνωστὴ ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ συνεργάτου μας κ. Στέλιου Σπεράντσα, ἡ τυχούσα τοῦ πρώτου βρα-

βείου εἰς τὸν ἐφετεινὸν Φιλαδέλφειον Ποιητικὸν Ἀγῶνα. Ἐπιμέλεια ἐξαιρετικὴ καὶ τυπογραφικὴ φλοκαλιὰ διακρίνουσιν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ βιβλίου τούτου, ἀνπαξίαν τοῦ περιεχομένου του. Διότι ὁ κ. Σπεράντσα θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ποιητὰς μας, τοὺς ἀριστοτέχνους τοῦ στίχου, τῆς ἰσχυροῦς, λεπτοῦς καὶ εὐγενοῦς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς ἀριστοκρατικῆς τεχνουργίας καὶ ἀποδόσεως.

Ὁ δαφνοστεφῆς ποιητὴς τῶν «Ψηφιδωτῶν» εἰς τὸ νέον του βιβλίον ἐγγίζει χορδὰς βαθιέρας τέχνης, δι'

ἦν ἡ χοιρικὴ Ἐπιτροπὴ διετύπωσε τὰς ἐνθουσιωδιστέρας κρίσεις της. «Ἡ συλλογὴ — γράφει — εἶνε ἔργον δοκίμου ποιητοῦ μ' ἐξαιρετικὴν ἰδιοφυίαν, σιχουργίαν καὶ γλῶσσα ἀμειψτοῦ... Ὁ ποιητὴς ἔχει ὠραῖαν τὴν ἐμπνευσιν, πλήρη γνώσιν τῆς ποιητικῆς φράσεως καὶ τῆς πλαστικότητος τοῦ στίχου, ἀκλουθῶν, ὅπου ἡ ἀνάγκη τοῦ ποιήματος τὸ ἀπατεῖ, καὶ τὴν νεωτερίζουσιν πολυμορφίαν τοῦ στίχου, διὰ τὴν ὑποτάξιν εὐκολώτερον τὸ νόημα καὶ τὸ αἶσθημα εἰς τὸ μέτρον καὶ τὸν ρυθμόν».

Τὸ πέμπτον μέρος τῆς συλλογῆς ἐπιγραφόμενον «Ἑλλάδα, Ἑλλάδα» ἀπασχολεῖ ἰδιαιτέρως τὴν Ἀγωνόδικον Ἐπιτροπὴν.

«Κυρία καὶ Κύριοι — λέγει ὁ εἰσηγητὴς κ. Δ. Καραγάλιος, ὁ γνωστός συνάδελφος καὶ ποιητὴς ὑπὸ τὸ φιλολογικὸν ψευδώνυμον Λάμπρος Ἀστέρης. Τὸ ποιητικὸν αὐτὸ ἔργον θὰ ἤξιζε νὰ βραβευθῆ καὶ μόνον διὰ τὸ τελευταῖον αὐτὸ μέρος του, πλὴν ἀποτελεῖται ἀπὸ 12 ἀλληλένδετα ποιήματα, ἀφιερωμένα ἅλα εἰς τὴν Ἑλλάδα... Ἔχει βαθὺν λυρισμὸν, εἰς φράσιν καθαρῶς ποιητικὴν, καὶ τὸ ὅλον ποίημα ὑψώνεται ὡς ἓνας ὠραῖος ἕμνος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅχι βέβαια ὡσὺν ἐκείνον

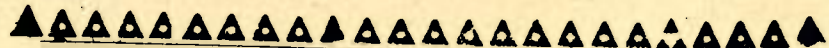
τοῦ Μισοράλ, ἀλλὰ κάπως παρόμοιος... Βίς αὐτὸ τὸ ποίημα μέσα, ὅσο καὶ ἂν τὸ διαπνέῃ ἡ αἴρα τοῦ Μισοράλ, ὅσο καὶ ἂν μακρὰ ξανοίγεται ἡ σκοτεινὴ μορφή τοῦ Παλαμά, ἀκούομεν τὴν ἀπήχησιν κάποιας νέας πατριωτικῆς ᾠδῆς, ἡ ὁποία μᾶς συγκινεῖ καὶ μὲς ἐνθουσιάζει».

Ἡ «Ἀνθρωπότης», τῆς ὁποίας ὁ κ. Σπεράντσα εἶνε τακτικὸς συνεργάτης, μετὰ δικαίας ἐγκαιρίσεως καὶ εὐκρινεῦς χαρᾶς προαγγέλλουσα τὴν ὡς ἄνω φιλολογικὴν ἐμφάνισιν τοῦ βιβλίου του, δημοσιεύει κατοπίνῃ τρία ἐκ τῆς σειρᾶς τῆς ἐπιγραφόμενης «Ἑλλάδα, Ἑλλάδα», δεῖγμα τῆς ἀριστοτεχνικῆς του ἐμπνεύσεως καὶ τῆς λαξευτῆς ἐκτελέσεως, ἦν ἱκανῶς ἐγνωρισίαν ὅλλως τε οἱ πολυπληθεῖς ἀναγνώσται μας καὶ ἐκ δύο ἑτέρων ποιημάτων του προδημοσιευθέντων εἰς τὰ δύο τελευταῖα φυλλάδιά μας, ἰδίως τοὺς τίτλους «Πέλεμος» καὶ «Λαβωμένους», ἐκ τῆς ὑπὸ ἐκδοσιν συλλογῆς.

Ἡ Μοῖρα ἡ μάστιγα, ἡ σοφὴ,
ποῦ τὰ ψηφία ἐμελέτησε σὲ ὀλόχρυση γραφῇ
καὶ μάντευσε σὲ σένα
τῆς Τέχνης τὴν ἀσύγκριτη τὴ γέννα,
ἡ Μοῖρα ἐκείνη ἐπρόσταξε τὴ φύση,
στοὺς κόρφους σου τὸ μάραρο τὸ πᾶν λευκὸ ν' ἀνθίστη...
Στὶς πλήθεις σου ἀκροσπταμιές, ποῦ ἓνα χορδὸν

σὴνον ἀκόμη ἀρχαῖες ξωθιές καὶ πρασινομαλλοῦσες,
ᾠριες περνεῖνε καὶ τριγοῖνε οἱ Μοῦσες
καλάμια, νὰ τὰ φτιάσουν μὲ καιρὸ
φλογέρες μελιστάλαχτες, ποῦ ἀηδονία ἀξίζουσι χίλι
στά δάχτυλα τοῦ ἀρματολοῦ καὶ στοῦ βοσκού τὰ χεῖλια
Βραδιῆς φεγγαροστόλιστες ὅταν περνῶ ἀπὸ κεῖ
καὶ σιεῖ τὰ φύλλα τὰ γυρτὰ στὶς ἀκροσπταμιές
πνοοῦλα ξρωτικῆ
λέω, τάχα μὲς' στὶς καλαμιές
μὴν εἶνε ὁ πόθος ὁ τρελὸς τοῦ Νεροβασιλιᾶ,
ποῦ κινήγῃ νὰ πιᾶσει,
κάποια Νεράϊδα μαγικὴ καὶ μὲ θεομὰ φιλία
νὰ τὴ χορτάζει,
κ' ἐκείνη ποῦ τοῦ ξέφιγεν ἀνάμεσα ἀπ' τὰ βᾶτα,
ποῦ ἀγκάθια εἶνε γεμάτα,
ὀρμὰ στοῦ κόμπου τάνοιχτὰ, τρέχει καὶ σκόρπια ἀφίνει
κουάτια ἀπὸ τὸν πέπλο της, ποῦ γίνονται ὄσπροι κρῖνοι;

Γῆ ἑλληνικὴ τὸ χῶμα σου νὰ ὀργώσω
χαρὰ μου καὶ τιμῆ.
Σιμὰ σου πάντα ἐγλύκανα τὴν πίκρα καὶ τὸν πόνο
μὲ τοῦ ἰδρωτὰ μου τὸ γλυκὸ ψωμί.
Καὶ κάπο ἀπὸ τὸν ἔλατο σὰν γέρον καὶ περνᾶνε
οἱ κάποι τῆς χειρῆς δουλειᾶς,
στὴν ἀγκαλιά σου νείθωμαι — τοῦ ὄνειρου Βασιλιᾶς —
πῶσο γλυκὸς καὶ ὁ ἕπνος μου ὁ τελευταῖος θὲ νᾶνε.

ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Μητροιά! Μάννα δέν είσαι πού χαρίζει
 Άγαπη στα παιδιά της και παρηγοριά...
 Η άγαπη σου τὰ δόλια τὰ ξεσκίζει
 Μοιάζει σάν Έρωσ απο μαύρη μιαν έχιά!

Άφου με πλάνα μάγια τ' άγκαλιάζεις,
 Και κάθε μαγική τούς δείχνεις ώμορφιά,
 Ύστερα τὸ φαρμάκι σου ετοιμάζεις
 Τὴν ξεχασιά, τὴν έρημιά τὴν άπονια.

Γιατι στοῦ κόσμου νάν' άποδιωγμένα
 Τὴν εἰρηνεία με βαρύνει καρδιά;
 Τί τάχεις πεινασμενα, άδικημένα;
 Πῶς τὰ παράτησες, Κακούργα Μητροιά;

*Άδικη Μάννα, ἡ τόση τους λαχάρα
 Δέ σου ραγίζει τὴν άπονη καρδιά;
 Μάννα Σκληρή, σου στέλνουν τὴν κατάρα
 Τὰ σπλάγχνα σου κατάρ αθεΐα.

Ὀκτώβριος 1922 ΣΠΥΡΟΣ Μ. ΑΝΝΙΝΟΣ

PAUL DROUOT

ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΕΝΤΥΠΩΣΗ

Μιά νυχτερίδα γύρω πετάει
 και μέσα στο βαθύ σκοτάδι τριζει.
 Τὸ κάθε ρόδο στη γῆ άκουμπάει
 Ἄπο τὸν άνεμο πῶς τὸ λυγίζει.

Φτάνουν φωνές τους στην άχρη μου.
 Τ' άνεμοδοῦρι στη στέγη γροικάω
 Που κλαίει σχαριστιέτ' ἡ ψυχή μου
 Πολύ τῆς φύσης τὸ κλάμ' αγαπώ.

Και ἡ ψυχή μου, πλημμυρισμένη
 Ἄπο χαρά, τὸ γέλοιο άνακατώνει.
 Μαζι με τὴ φωνή τὴ θλιμμένη
 Ποταμοῦ, πού πικραίνει ἡ μεγαλώνει.

*Ἰσως προδότη, νάταν γραμμένο.
 — Πόσο, θάταν μεγάλη ἡ χαρά μου! —
 Τότε άπο τὴ μέρα κρυμμένο
 Ν' άφίγγς, οὔτ' αὐτὸν τὸν Έρωτά μου!

(Μετάρφραση) ΣΠΥΡΟΣ Μ. ΑΝΝΙΝΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

— Λόγω άπαλείας τῶν χειρογράφων τῆς μελέτης «Καθῆκον» τοῦ Ἐπισημογράφου κ. Γ. Γιαννακίτσα, διακόπτεται ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους τὴν δημοσίευσιν τῆς τόσον ενδιαφερομένης μελέτης τοῦ φίλου Στρατηγού.

— Τόσον εἰς τὸ προηγουμένον τεῦχος, ὅσον και εἰς τὸ παρὸν, ἡ «Ἀνθρωπότης» εὐχαρίστως δημοσιεύει, προσπαθείας τινος νέων λογίων μας, νέων εἰς τὴν ηλικίαν και τὴν εμφάνισιν, με τὴν ἐπιβλάν, ὅτι ἡ κολλή αὐτῆ διάθεσις ὅπως ἐμφανίσωμεν ἀπὸ τὰς στήλας τῆς «Ἀνθρωπότητος» εἰς τοὺς πολυλήθεϊς και ἐκλεκτοὺς αναγνώστας μας αὐτῶν, δὲν θά παραμείνουν ἀνευ ἀποτελέσματος. Οἱ νεαροὶ μέχρι τοῦδε σενεργάται τῆς Ἀνθρωπότητος εἶνε οἱ ἐξῆς: Σ. Ἄννης, Βεργωτῆς, Μεσολλογγίτης, Τσαβαλῆς, Π. Χάρης, Πρωτοπαπῆς.

— Πρὸς τὴν ἡ «Ἀνθρωπότης» προκηρήσσει διαγωνισμὸν με 300 δραχμῶν βραβεῖον μεταξὺ τῶν νέων λογίων μας, Δημοσιογράφων, και 200δραχμῶν μεταξὺ τῶν ποιητῶν. Τὰ ἔργα τῶν δοκιμῶν αὐτῶν, λογίαν θέλει κριτικῆ ἐπιτροπῆ ἀπὸ γνωστοῦς λογίους.

— Τὰ ὀνόματα τῆς Ἐπιτροπῆς θέλουσι δημοσιευθῆ εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος, ὡς και πᾶσα ἄλλη σχετικῆ πληροφορία με τὸν διαγωνισμὸν.

* * *

Ἐπειὸς ἐκ τῶν κ. κ. Συνδρομητῶν μας δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς τὸ τεῦχος, παρακαλοῦνται ὅπως δηλοῦσι τούτο εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Ἀνθρωπότητος» Ξενοδοχείου Παλλάδιου ἢ εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον Χάγιου Σταδίου 58.

— Ἐπίσημ: παρακαλοῦνται οἱ ἀλλόσπονδες διευθύνουσιν ὅπως γνωρίζουσι τοῦτο, ἄλλως οἰδεμίαν φέρομεν εὐθύνην.

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ εἰς τὴν μελέτην «Αἱ τεχνικαὶ νόσοι τοῦ Στρατεύματος» τοῦ ἱατροῦ Γ. Ἀραπάκη εἰς τὸ Β'. Τεύχος:

- Σελίς 14 στοίχος 4 ἀντὶ ἀπολογικὸν γράφε αἰτιολογικόν.
- Σελίς » στοίχος 27 εἰς τὸ «και νὰ τείνη ἀφ' ἑνός», προσθέσατε: «εἰς τὴν ὑπόδοσιν τοῦ δικαίου, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν δίωξιν...»
- Σελίς 15 στοίχος 4 ἀντὶ ἐκθέματα γράφε ἐκθέματα.
- Σελίς 15 στοίχος 26 ἀντὶ ὅτε δὲ βάθος γράφει «ὅτε δὲ κατὰ βάθος»
- Σελίς 16 στοίχος 18 ἀντὶ «τὸ ἀμέσως γράφε «τὰ ἐν ἀμέσως»
- Σελίς 16 στοίχος 41 κλείει ἡ ἐκθεσις.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Προ' ὀμάδος νέων μας ἀπεστειλε ἡ κατωθὶ ανακοίνωσις τὴν ὁποῖαν και δημοσιεύομεν.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Ἡ Συντροφία πού τὴν ἴδουσι τῆς ἀναγγέλομε σήμερα, εἶνε μιὰ συντροφία, πού πρέπει κι' οἱ «παλιεὶ», πού δασκάλους μας τοὺς θεωροῦμε, κι' οἱ «νέοι» πού γιαιτὺς ἰδούθηκα, νὰ τὴν ὑποστηρίξουν: δὲν

τὴν ἀναγγέλλουμε μὲ πομπώδη προγράμματα καὶ πομπώλογες ἐπαγγελίες. Λέμε μονάχα τὸ σκοπὸ μας — ποῦ ἀξιοβοήθητος νομίζουμε πῶς εἶνε. — ἑπιλᾶ καὶ μετριάπαθα.

Θέλουμε νὰ μαζέψουμε τοὺς σπουδαστὲς σὲ μίαν γερῆ ὀργάνωση γιὰ νὰ γίνουιν κι' αὐτοὶ μιά δύναμη, νὰ ἐπιβάλλουιν τὰ δίκαια τους. Καὶ σύγχρονα μὲ τὰ μέσα πρὸ θὰ διαθέσωμε βιβλιοθήκη, διαλέξεις ἐκδόσεις, περιοδικό — νὰ κάνουμε ὥστε καὶ νὰ ξεκουράζεται τὸ πνεῦμα τους, — ξεκούρασμα ἀψέλιμο — ἀπὸ τὴν ἀσχολία στὴ σπουδᾶν τους, καὶ νὰ φιλιωθῆ ὅσο τὸ δυνατὸ πάνου ἀπ' τὸ ἐλπίδα τῶν στενοκέφαλων καὶ ψυχροκαταστρεπτικῶν ἰδεῶν.

Θέλουμε αὐτὲς τίς ἰδέες νὰ τῆς ἀντικαταστήσουιν οἱ ἀναγεννητικῆς, καὶ πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς: ὁ Δημοτικισμὸς ἐνάντια στὸ Σχολαστικισμὸ, στὸν Καθαρευουσιολογίῳ. Ἡ Φιλευθερία, ἐνάντια στὸν Ἀπολυταρχισμὸ· στὸν Ἀριστοκρατισμὸ.

Αὐτὸς εἶν' ὁ σκοπὸς μας, πρὸ τὸν θεωροῦμε τίτιον ὥστε ἔχουμε τὴν πεποίθησι πῶς ἡ συντροφία μας θὰ βοηθηθῆ γιὰ νὰ τὸν ἐπιτύχη.

Καλεσοῦμε καὶ θάνα στὴ συντροφία μας κάθε σπουδαστῆς ποῦ ἀρχίζει νὰ μορφώνεται ἢ διπλᾶ νὰ μορφωθῆ.

Οἱ ἰδρυτῆς: Ἡλ. Τσιριμώκος, Νίκος Ψηλόγιγνος, Αντρέας Τσαύκας, Χριστόφιλος Κούρτης, Ἀλέκος Χάριζας.

Ο Κ. Δ. ΤΖΙΑΘΑΣ

Πρὸ ἡμερῶν ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν Βενιζελικὸν τύπον κατάλογος ἀνομιῶν τῶν ἀποζημιωθέντων κατὰ τοὺς βαυδαλισμούς τῆς 31ης Ἰουλίου 1920. Εἰς τὸν κατάλογον φέρεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ διευθυντοῦ μας κ. Δ. Τζιάθα, ὡς ἀποζημιωθέντα μὲ τὸ ποσὸν τῶν 5,000.

Ὁ κ. Τζιάθας ἐρωτηθεὶς ἐβεβαίωσε τοῦτο, προσθέτας ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτο ἐλάχιστον λόγῳ τοῦ ὅτι ὅταν ἐν Θεσσλονίκῃ ἐγένετο ἡ δολοφονικὴ ἐπιθεσις ἐναντίον του, ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀρχῶν καὶ καθ' ἣν στιγμήν οἱ ἠρωκτεῖς τοῦ κόμματος — οἱ ἐχθροὶ μᾶλλον — τὸν εἶχον ῥησζαμαὶ καὶ τὸν ἐκτύπουν, τοῦ ἀφήρεσαν ὅτι εἶχε, δηδ' αὐτῶν τῶν κοσμημάτων κειμηλίων.

Συνεπῶς αἱ 5 χιλιάδες δραχμαὶ οὔτε κἄν τὴν ἀξίαν τῶν κλαπέντων χρημάτων καὶ κοσμημάτων του δὲν ἀντιπροσωπεύουιν. Φυσικᾶ δὲ οἰδέμια πεντάρα ἐδόθη οὔτε δια ψυχικῆν ὀδύνην, οὔτε διὰ τὴν διακοπήν τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἀνθρωπότητος».

Ἄλλως τε ὡς εἶνε γνωστὸν εἰς οἰδὲν κόμμα ἀνήκει ὁ Διευθυντῆς μας καὶ συνεπῶς εἰς οἰδένα εἶνε ἀρεστός.

Οὔτε θέσιν τινα ἔλαβε ποτὲ, οὔτε ἀξιώματα, οὔτε παράσημα, οὔτε ἀποζημιώσεις ἀδικαιολογήτους.

Δηλοῖ δὲ ὅτι καὶ ἑτέραν ἀποζημιώσιν ἔξ 9000 δραχ. ἦν ἔχει λαμβάνειν διὰ τὴν κατάσχεσιν τῶν τόμων καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ «Ν. Πνεύματος» κατὰ τὸ 1917 θέλει ὑποστηρίξει τὴν πληρωμὴν αὐτῆς ὀμνόμενος ἐν τοῦ πνεύματος ὅτι δὲν ἠμπορεῖ τὸ κράτος ἀτιμωθῆναι νὰ ἀφίγη κάθε μπράδον εἴτε Γουναρικὸν εἴτε Βενιζελικὸν νὰ ὀργιάξῃ εἰς βάρος φιλησῶν πολιτῶν.

Πάντως, οἰδὲν κόμμα μᾶς εἶχε φίλους καὶ οὔτε θὰ μᾶς ἔχει.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Ι. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΓΟ

ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗ - ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ
Κ. Δ. ΚΑΜΠΑΝΗ

Σοφοκλέους 7 - Αθήναι

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΔΑΝΕΙΑ
Αγοραπωλησείαι Συναλλάγματος - Τίτλων
Ναυτιλιακαί έργασιαί
Ναυλώσεις - Ασφάλειαί κλπ.
Αντιπροσωπεΐαι

Τηλ. Διεύθυνσις: **CABANIS**

